

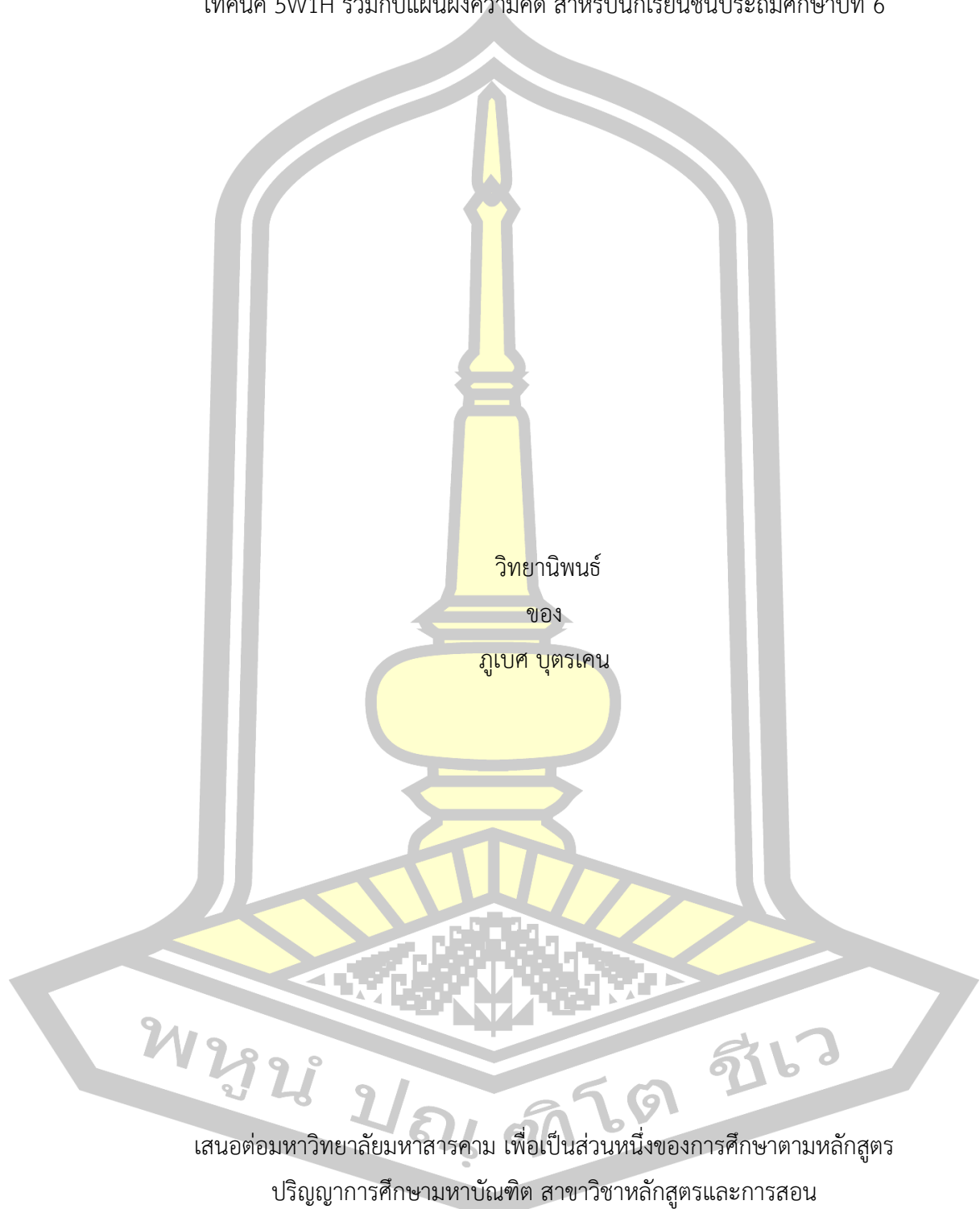
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้
เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์
ของ
ภูเบศ บุตรเคน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้
เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

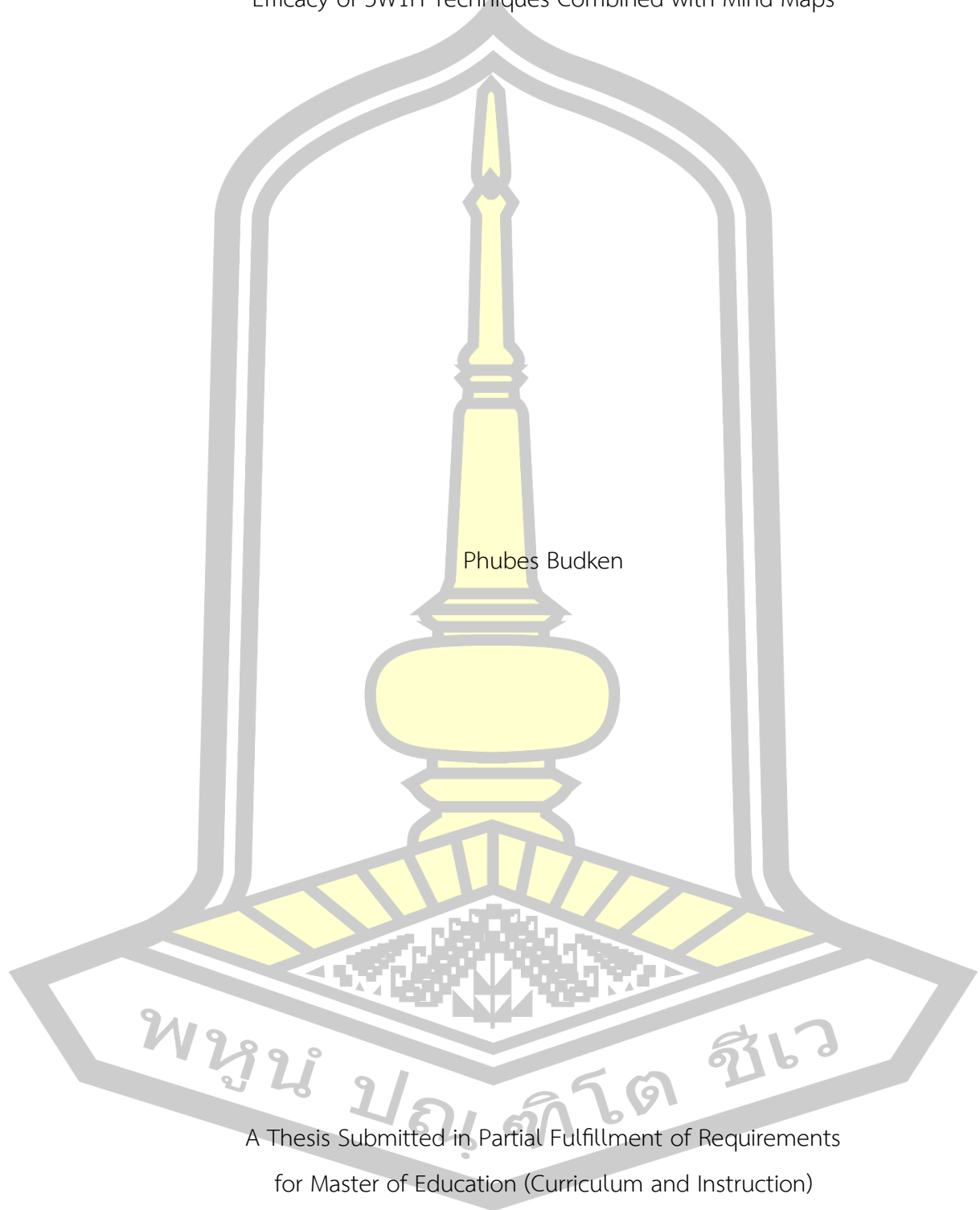

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Enhancing Analytical Thinking Abilities in Grade 6 Social Studies: A Study on the
Efficacy of 5W1H Techniques Combined with Mind Maps

Phubes Budken

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

June 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายภูเบศ บุตรเคน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. มนตรี วงษ์สะพาน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. มานิตย์ อาษานอก)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. อัฐพล อินตะเสนา)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. สมาน เอกพิมพ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชา สังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6		
ผู้วิจัย	ภูเบศ บุตรเคน		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานิตย์ อาษานอก		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูผาจันทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวม เท่ากับ 4.47 2) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30-0.52 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.67-0.80 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.64-0.95 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.22/80.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7036 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.36

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, การคิดวิเคราะห์, เทคนิค 5W1H, แผนผังความคิด

TITLE	Enhancing Analytical Thinking Abilities in Grade 6 Social Studies: A Study on the Efficacy of 5W1H Techniques Combined with Mind Maps		
AUTHOR	Phubes Budken		
ADVISORS	Assistant Professor Manit Asanok , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

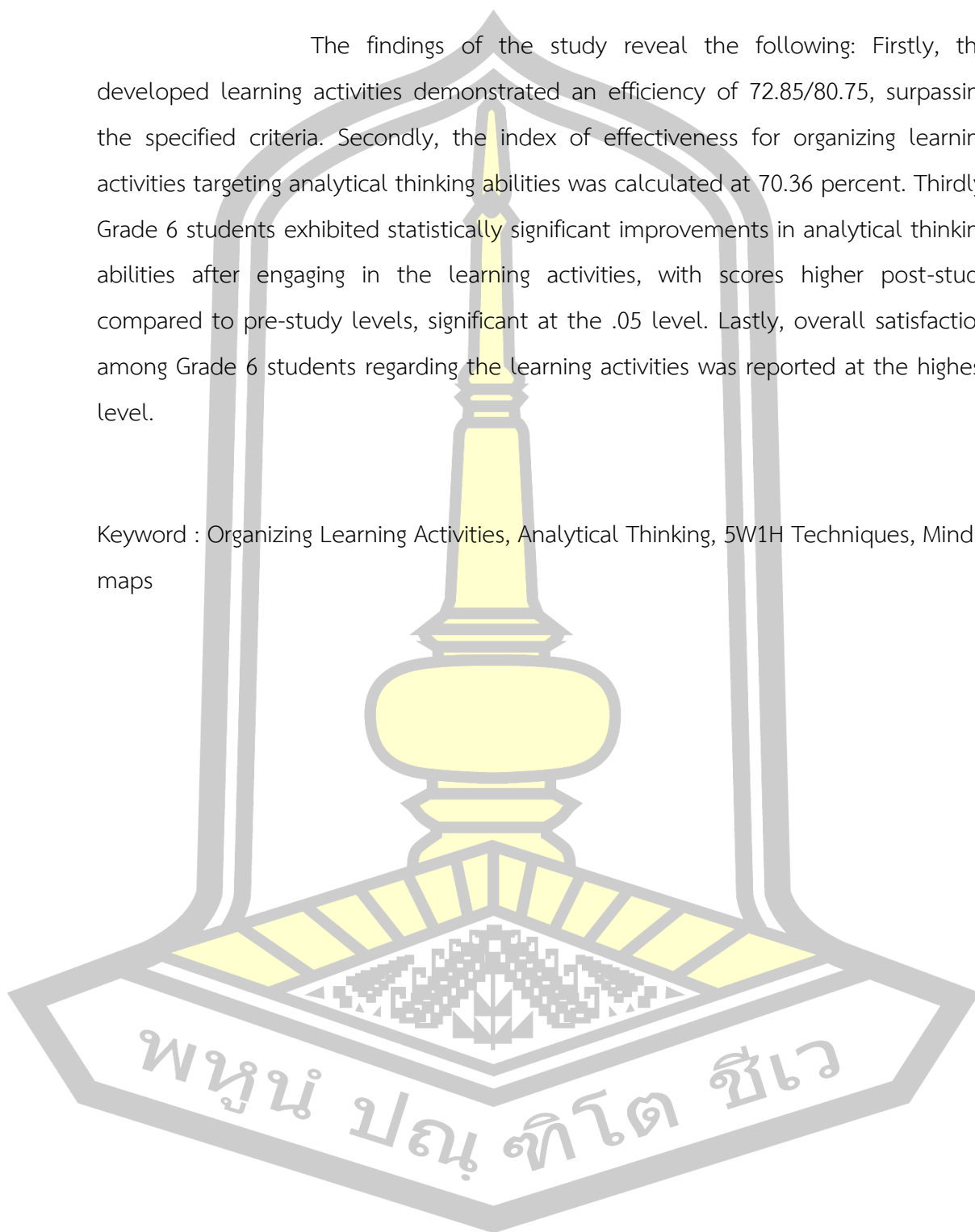
ABSTRACT

This research investigates the efficacy of learning activities aimed at enhancing analytical thinking abilities among Grade 6 students in the context of social studies. The study aimed to achieve four primary objectives: Firstly, to ascertain the effectiveness of learning activities utilizing 5W1H techniques combined with mind maps, targeting a minimum criteria of 75/75 percent proficiency among Grade 6 students. Secondly, to assess the effectiveness index of Grade 6 students' analytical thinking abilities resulting from the implementation of these learning activities. Thirdly, to compare the analytical thinking abilities of Grade 6 students before and after participating in the learning activities. Lastly, to evaluate the satisfaction levels of Grade 6 students regarding these analytical thinking-focused learning activities. The research was conducted with a sample group comprising 31 Grade 6 students from Phubodin Kindergarten School, Nong Bua Lamphu Province, during the second semester of the academic year 2023, employing a cluster random sampling method. The research tools included learning activity plans totaling 12 hours (The overall appropriateness mean was 4.47), a 30-item analytical thinking ability test (The discriminatory power value is between 0.30-0.52, the difficulty value is between 0.67-0.80, the confidence value is 0.89.), and a satisfaction questionnaire consisting of 10 items (The discriminatory power value is between 0.64-0.95. The confidence value is 0.92.). Statistical analysis techniques such as percentage, mean,

standard deviation, and t-test were utilized for data analysis.

The findings of the study reveal the following: Firstly, the developed learning activities demonstrated an efficiency of 72.85/80.75, surpassing the specified criteria. Secondly, the index of effectiveness for organizing learning activities targeting analytical thinking abilities was calculated at 70.36 percent. Thirdly, Grade 6 students exhibited statistically significant improvements in analytical thinking abilities after engaging in the learning activities, with scores higher post-study compared to pre-study levels, significant at the .05 level. Lastly, overall satisfaction among Grade 6 students regarding the learning activities was reported at the highest level.

Keyword : Organizing Learning Activities, Analytical Thinking, 5W1H Techniques, Mind maps

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา คามดิษฐ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อพนันท์ พูลพุทธา อาจารย์ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ภูเงิน บุตรเคน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู ตลอดจนคณะครูและบุคลากรทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวบุตรเคน และสมาชิกในครอบครัวทุกคน รวมถึงเพื่อนสนิท มิตรสหายทุกคน และคุณครูธนกิจ ฤทธิ์ศรี โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา จนการวิจัยนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในความสำเร็จของการวิจัยในครั้งนี้ด้วยดี

พูน ปณ จิตโต ชีเว

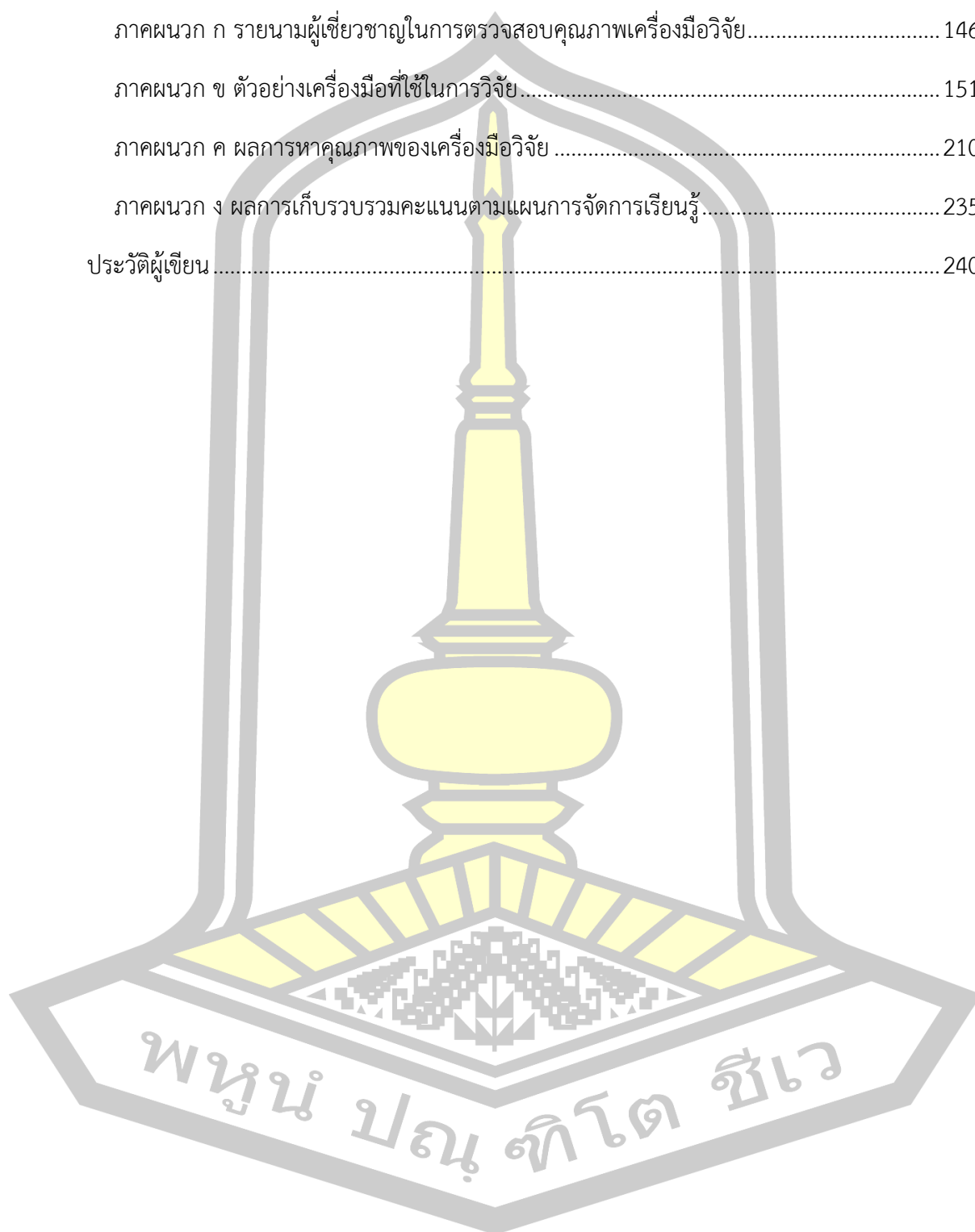
ภูเบศ บุตรเคน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ 5W1H.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด.....	31
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด.....	39
แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	40

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	55
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	62
แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผล.....	82
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	84
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	93
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	97
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	100
รูปแบบการวิจัย.....	114
วิธีดำเนินการวิจัย.....	115
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	129
สรุปผลการวิจัย.....	130
อภิปรายผลการวิจัย.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	136

ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	146
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	151
ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	210
ภาคผนวก ง ผลการเก็บรวบรวมคะแนนตามแผนการจัดการเรียนรู้.....	235
ประวัติผู้เขียน.....	240

สารบัญตาราง

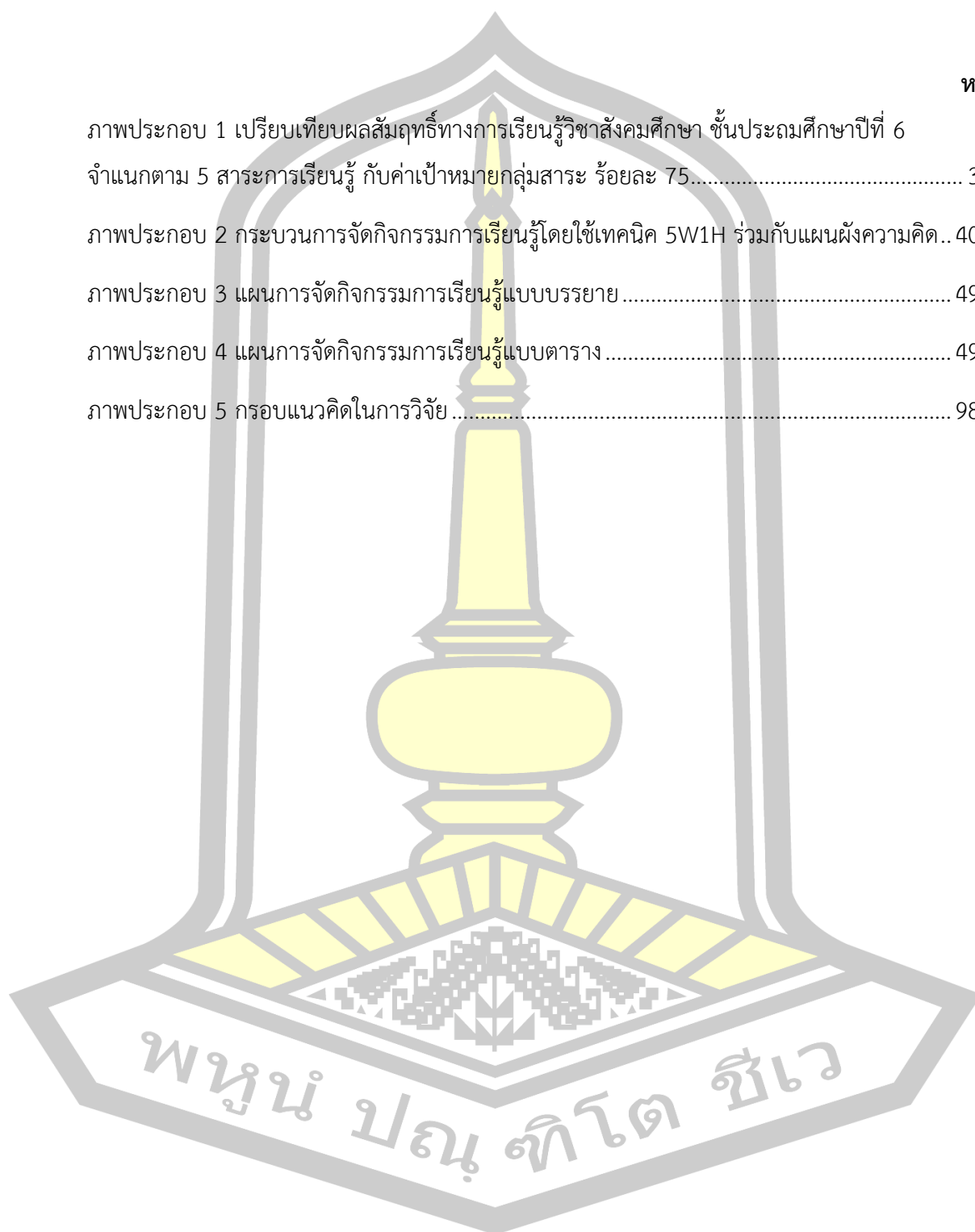
หน้า

ตาราง 1 ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	12
ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	13
ตาราง 3 การวิเคราะห์ส่วนประกอบของการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	76
ตาราง 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อเรื่อง สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน.....	101
ตาราง 5 แผนผังการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด.....	106
ตาราง 6 การกำหนดแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	110
ตาราง 7 ผลการศึกษาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	125
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	126
ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด.....	126
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด	127

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตาม 5 สาธการเรียนรู้ กับค่าเป้าหมายกลุ่มสาระ ร้อยละ 75.....	3
ภาพประกอบ 2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด..	40
ภาพประกอบ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยาย.....	49
ภาพประกอบ 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตาราง.....	49
ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคสมัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมืองการปกครอง ตลอดจนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ที่ส่งผลให้การดำรงชีวิตของประชากรโลกได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด เกิดระบบการศึกษาต่าง ๆ มากมาย รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญและเร่งผลักดันนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสแห่งความเป็นพลวัตนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาประชากรให้มีความรู้ ตลอดจนได้รับการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่เรียกว่า 3Rs+8Cs ซึ่งประกอบด้วย อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความเข้าใจทางวัฒนธรรม ความร่วมมือ การสื่อสาร คอมพิวเตอร์ ทักษะการเรียนรู้ และความมีเมตตา วินัย และจริยธรรม ซึ่งทักษะต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาชาติในทุก ๆ ด้าน รวมถึงส่งผลให้ประชาชนสามารถดำรงตนอย่างมีคุณภาพในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้

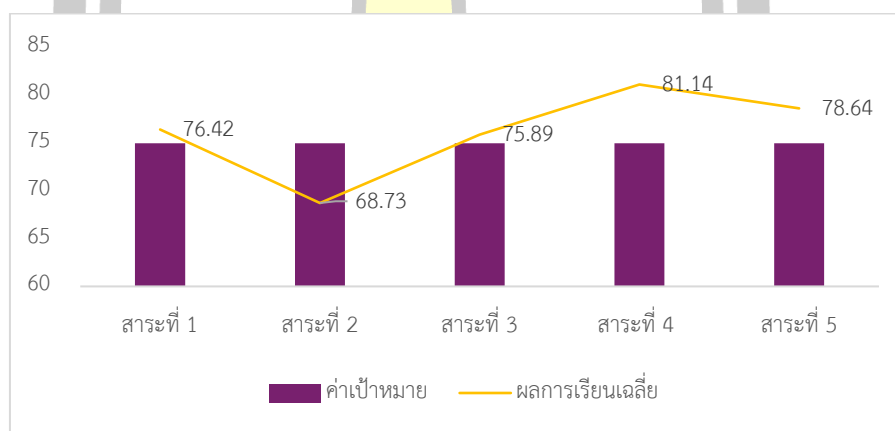
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยและมุ่งพัฒนานักเรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี อีกทั้งยังมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขได้ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ส่ววิสัยทัศน์แห่งความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งและเป็นสมรรถนะหนึ่งที่สำคัญที่ควรส่งเสริมในหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5 สาระ ประกอบด้วย
 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
 สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้บนฐานการอยู่
 ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบท
 สภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ตลอดจนมีความรู้คู่คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจึงมีการปรับปรุง
 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
 วัฒนธรรมขึ้นในปี 2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) โดยจุดมุ่งหมายที่
 สำคัญของรายวิชานี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง สามารถนำ
 ความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติได้ การคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งและ
 ส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
 โดยเฉพาะในรายวิชาหน้าที่พลเมืองที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความ
 เข้าใจในบทบาท สิทธิ และหน้าที่ ตลอดจนวิธีปฏิบัติตามกฎหมาย จารีต ประเพณีที่ถูกต้องและ
 เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนจึงควรเตรียมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการคิด
 วิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อนำมาสู่การชั่งน้ำหนัก ตัดสินใจ ให้เหตุผลกับสิ่งต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างมี
 วิจารณญาณ ([นิชากร เรียงรุ่งโรจน์, 2565](#)) การเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่พลเมือง กฎหมายใน
 ชีวิตประจำวัน จึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม
 ได้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการคิด เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ให้เหตุผลกับการเปลี่ยนแปลง
 สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ทุกขณะ สาระเนื้อหาดังกล่าว จึงได้ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระหน้าที่
 พลเมือง มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม
 และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่าง
 สันติสุข ตัวชี้วัดที่ ส.2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัว
 และชุมชน ส.2.2 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้
 ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม

การส่งเสริมความสามารถในการคิดจึงเป็นอีกทางหนึ่ง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแยกแยะ
 พินิจพิจารณาสาระสำคัญของเรื่องราว ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้
 อย่างมีเหตุผล และช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ เป็น
 พื้นฐานสำคัญของกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นความสามารถของผู้เรียนในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ
 ของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์

สิ่งใดบ้าง และส่วนย่อยที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรและเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจ จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556; ลักขณา สรวิวัฒน์, 2557; ทิศนา แคมมณี, 2562) หากผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แล้ว ย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ไปเป็นปัจจัยหลักสำหรับการคิดในมิติอื่น ๆ รวมถึงช่วยในการแก้ปัญหา ช่วยให้เวลาที่พบปัญหาจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัญหานั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนช่วยในการประเมินและตัดสินใจ สามารถคาดการณ์อนาคตที่เกิดขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2549; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) การคิดวิเคราะห์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปต่อยอดและนำไปประยุกต์สู่ทักษะการคิดขั้นสูงในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายของสถานศึกษา โดยค่าเป้าหมายกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 75 แสดงรายละเอียดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตาม 5 สาระการเรียนรู้ กับค่าเป้าหมายกลุ่มสาระ ร้อยละ 75

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 5 สาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด เมื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ พบว่า สาระเนื้อหาที่นักเรียนที่ควรพัฒนาในเรื่องกฎหมาย สิทธิ หน้าที่ พลเมืองในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับผู้บริหาร ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้ปฏิบัติการสอนรายวิชาสังคมศึกษายังสะท้อนถึงสภาพปัญหาใน

ทิศทางเดียวกันก็คือ นักเรียนขาดความสนใจ ไม่เอาใจใส่ในเนื้อหาสาระ และนักเรียนขาดกลวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด การวิเคราะห์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาสังคมศึกษา หรือรายวิชาอื่น ๆ คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นพื้นฐานไปสู่กระบวนการคิดขั้นสูง เมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะสามารถพิจารณาความสัมพันธ์และแยกแยะเนื้อหาสาระวิชาความรู้ต่าง ๆ และสามารถนำไปต่อยอดได้

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารตำรา บทความวิชาการ วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพบว่า พื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์คือการตั้งคำถาม (สุวิทย์ มูลคำ, 2551; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553) เพราะการตั้งคำถามจะนำไปสู่การสืบค้นความจริงและเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ โดยขอบเขตของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์จะยึดหลักการตั้งคำถามโดยใช้เทคนิค 5W1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ซึ่งคำถามเหล่านี้อาจไม่จำเป็นต้องใช้ทุกข้อเพราะการตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุมและตรงประเด็นที่ต้องการสืบค้น แต่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ แยกแยะเรื่องราวได้อย่างมีหลักการเพิ่มมากขึ้น เทคนิค 5W1H จึงเป็นการตั้งคำถามที่ทำให้ผู้เรียนสามารถย่อเนื้อหาออกมาให้เข้าใจง่าย ช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่อง การใช้คำถามจากเหตุการณ์แวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียนและคุ้นเคยแล้วค่อย ๆ ขยายขอบเขตเรื่องราว เนื้อหากว้างขึ้น ซึ่งเมื่อไหร่ที่ผู้เรียนรู้จักการใช้คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไรทำไม ใคร อย่างไร กับเหตุการณ์รอบตัว ผู้เรียนก็จะสามารถเก็บรายละเอียดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2551) ขอบข่ายของกิจกรรมเทคนิค 5W1H จะนำไปสู่การค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ปรากฏ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553) ประกอบกับการใช้คำถามนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน โดยคำถามจะช่วยให้ครูได้สำรวจความรู้เดิมและกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแง่มุมการคิดมากขึ้น ครูสามารถตรวจสอบและรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ทำให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H จึงเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้นได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสนใจที่จะศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพราะการเขียนแผนผังความคิด จะช่วยให้ผู้เรียนนำเอาสาระสำคัญต่าง ๆ ของเรื่องที่ได้อ่านและได้ศึกษามาจัดระบบ ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรม มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ประกอบกับการเขียนแผนผังความคิด จะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลักและมโนทัศน์ย่อย เกิดการ

เชื่อมโยงความคิดและสาระสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2554) แผนผังความคิดยังเป็นการนำทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวา โดยสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการคิดวิเคราะห์ค่า สัญลักษณ์ ส่วนสมองด้านขวานำหน้าที่ในการสังเคราะห์รูปแบบ สี รูปร่าง ของแผนผังความคิด (พัชยา สุขพัชรภรณ์, 2552) การใช้แผนผังความคิด จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้นได้

นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยหลายคนได้นำเทคนิค 5W1H มาพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รวมถึงเทคนิคการใช้แผนผังความคิด ดังเช่น ปานตะวัน ทายงาม (2565) ณัฐกานต์ เพื่องมณี (2564) พรสัมฤทธิ์ อยู่ตระกูล (2564) เนตรนภา ถาวรสุวรรณ (2562) สุกัญญา จำปาแดง (2561) ภคพร เครือจันทร์ (2560) งามตา เอี่ยมทศ (2557) และผลการดำเนินการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้น การเรียนรู้เทคนิค 5W1H และการใช้แผนผังความคิด จึงเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับ และได้รับการพิสูจน์โดยใช้กระบวนการวิจัยและค้นพบว่าสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเทคนิค 5W1H มาบูรณาการจัดกิจกรรมร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

จากสภาพปัญหา หลักการและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด อันจะนำมาสู่แนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษา สู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีพื้นฐานสำคัญในการคิดวิเคราะห์ และสามารถนำไปต่อยอดสู่การคิดขั้นสูงได้

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 64 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งจัดชั้นเรียนแบบความสามารถ และไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ค่าดัชนีประสิทธิผล ความพึงพอใจของนักเรียน

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 ตัวชี้วัดที่ ส 2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัว และชุมชน ส 2.2 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้นำมาสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย 6 เรื่อง รวม 12 ชั่วโมง ได้แก่

เรื่องที่ 1 สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 กฎหมายในชีวิตประจำวัน	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 กฎหมายจราจร	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 4 กฎหมายยาเสพติดให้โทษ	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 5 กฎหมายทะเบียนราษฎร์	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 6 กฎหมายอาญา	จำนวน 2 ชั่วโมง

4. ระยะเวลา

การวิจัยนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการการแยกแยะ จำแนกส่วนใดส่วนหนึ่งหรือสาระสำคัญของสิ่งหนึ่ง ๆ หรือพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้วแบ่งออกเป็นส่วน ๆ และทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อพิจารณาว่า ในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันอย่างไร ซึ่งการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัย สร้างและพัฒนาขึ้น โดยเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน โดยจำแนกข้อสอบตามแนวคิดของบลูม ที่มีลักษณะดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจำแนกรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ว่าสิ่งใดคือสิ่งสำคัญของกฎหมายในชีวิตประจำวันมากที่สุด

1.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่สามารถศึกษา ในเรื่องที่กำหนด และค้นพบว่าในแต่ละส่วนของเรื่องมีความเกี่ยวเนื่องกันมากน้อยเพียงใด ตลอดจน ความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของกฎหมายในชีวิตประจำวันว่ามีความเกี่ยวพันกันอย่างไร

1.3 การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการศึกษาสาระสำคัญ ต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน และพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยว่ายึดหลักสำคัญอะไร หรือเทคนิควิธีการอะไร โดยใช้หลักการและเหตุผลในการเปรียบเทียบและลำดับเหตุการณ์ได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้วิชาสังคมศึกษา หน่วย กฎหมายในชีวิตประจำวัน จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

2.3 ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

2.4 ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) โดยใช้การทำกิจกรรมแผนผังความคิดสรุปองค์ความรู้

2.5 ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้และนำเสนอผลการเรียนรู้

3. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าร้อยละความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ระหว่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน

4. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง เกณฑ์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคิดจากคะแนน 2 ส่วน ดังนี้

4.1 เกณฑ์ 75 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ แทนด้วยสัญลักษณ์ E_1 โดยประเมินจากพฤติกรรมย่อยได้แก่ ความรู้ (K) ทักษะ (P) และเจตคติ (A) ในการทำกิจกรรมของผู้เรียนในบทเรียน ทุกกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

4.2 เกณฑ์ 75 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ แทนด้วยสัญลักษณ์ E_2 ประเมินจากผลลัพธ์ (Product) ของนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ตามกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด วัดความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจำนวน 10 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ 5W1H
4. แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด
5. แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้
6. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์
8. แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผล
9. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) กล่าวถึงสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดต้นทางและปลายทางไว้ ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไป

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดระหว่างทางและปลายทาง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทางที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2566) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข	
ส 2.1 ป.6/2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตามกาลเวลาและดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม	ส 2.1 ป.6/4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย
ส 2.1 ป.6/3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมฤดูกาลเทศกาล	
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข	
มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
ส 2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	ส 2.2 ป.6/2 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ
ส 2.2 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	
ส 2.2 ป.6/1 เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	
ส 2.2 ป.6/3 อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย	

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดปลายทาง
ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ กฎหมายทะเบียนราษฎร เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต, อบจ. - ประโยชน์ของการปฏิบัติตนหรือเคารพกฎหมายดังกล่าว

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดปลายทาง
ป.6/2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตาม กาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม	- ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม - การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มี ผลต่อตนเองและสังคมไทย - แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
ป.6/3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูก กาลเทศะ	- ความหมายและความสำคัญของ กิริยามารยาทไทย - มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การ แสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนอน การรับของ ส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
ป.6/4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	- ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม - ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคน ภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย - แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูล ข่าวสารใน การเรียนรู้ได้เหมาะสม	- แหล่งข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าว ต่าง ๆ จากหอจดหมายเหตุสถานการณ์จริงหรือ จดหมายเหตุ - ประโยชน์จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ - หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

จากการศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ได้จำแนกสาระการเรียนรู้ออกเป็น 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สาระการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ ส 2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน ส 2.2 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับมาการนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. แนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนเองได้

2. การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชา เพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดี ต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์การปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

จากการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลผู้เรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือในรายวิชาอื่น ๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรประเมินผู้เรียนโดยมุ่งเน้นการประเมินเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ควรเป็นการประเมินเมื่อผู้เรียนได้เรียนจบหน่วยการเรียนรู้หรือประเมินผู้เรียนในการจบหลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Good (1973) กล่าวถึงความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง สภาพการเรียนทั้งชุดที่นักเรียนกระทำด้วยความเต็มใจ เพราะการกระทำเช่นนั้นนำไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้ เป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นจากสิ่งสนใจชนิดใหม่ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและการเรียนรู้ และเป็นกระบวนการเล่นหรือการทำงาน ซึ่งเกิดจากแนวความคิดหรือความรู้สึกของผู้ทำ ซึ่งแสดงออกมาในรูปที่ซับซ้อน เพื่อสื่อความเข้าใจให้ผู้อ่านได้ทราบ

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อาจจะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อให้ความรู้ในบทเรียนหรือเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน โดยกิจกรรมที่ดำเนินไปนั้น ผู้เรียนจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) กล่าวถึงความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี กล่าวคือ การสอนของครู เป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนที่ได้ความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นวิถีทางที่สำคัญในการนำให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ โดยที่ครูได้มีการวางแผนและมีการเตรียมการสอนมาแล้วเป็นอย่างดี

วไลพร คุโณทัย (2530) กล่าวถึงความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การมอบประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอาจเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนเพื่อให้ความรู้ในชั้นเรียนหรืออาจเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรนอกห้องเรียนก็ได้ พัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับความรู้และความสนุกสนานผ่านกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้น

2. ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

จินตนา สุขมาก (2536) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้น่าสนใจและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้สอนหลักสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายกระทำกิจกรรม ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าเป็นฝ่ายรับอย่างเดียว การจัดกิจกรรมจะต้องประหยัดแรงงาน เวลา ทรัพยากรและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามความมุ่งหมายที่ต้องการและกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำได้ทั้งภายในชั่วโมงสอนในห้องเรียน ภายนอกเวลาเรียนหรือสัปดาห์ก็ได้ และกระทำภายนอกห้องเรียนก็ได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหาสาระ บางวิชามีเนื้อหาสาระที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมอยู่แล้ว เช่น วิชาพลศึกษา ผู้สอนสอนโดยจัดกิจกรรมเน้นการปฏิบัติได้มาก
2. ความพร้อมของผู้เรียนที่จะประกอบกิจกรรมนั้น ๆ
3. สภาพแวดล้อม เช่น ขนาดของห้องเรียน แสงสว่าง อุณหภูมิห้องเรียน
4. ความสะดวกในการซื้อและจัดหาสื่อการสอน

5. ห้องทดลองปฏิบัติการ

6. ความกระตือรือร้น ความใจกว้างของผู้สอนที่จะจัดให้มีกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ

7. นโยบายของสถาบันการศึกษา

จากการศึกษาความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนทุก ๆ ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและการจัดกิจกรรมจะสามารถขยายประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขึ้น อันเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถคิด ค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอน วิธีการคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหาและสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง ผู้สอนจึงต้องศึกษาหลักสูตรแล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด เช่น สอนชั้น ป.3 เรื่องการเย็บกระดุมใบตอง 4 มุม มีจุดประสงค์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเย็บกระดุมได้สวยงามถูกต้องตาม ขั้นตอน และรูปแบบที่กำหนดให้การสอนครั้งนี้มีจุดประสงค์เน้นพฤติกรรมด้านทักษะ ดังนั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เช่น นักเรียนในระดับประถมศึกษาชอบเรียนปนเล่น ครูจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาท ได้แข่งขัน ได้เล่นเกม ได้ร้องเพลง ได้เต้น ให้ได้แสดงออกตามวัย ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ดีกว่าที่จะนั่งฟังครูพูดอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว เช่น การสอนเกี่ยวกับประเพณีวันลอยกระทงในชั้น ป.3 ผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนได้ โดยให้นักเรียนส่วนหนึ่งออกมารำวง อีกส่วนหนึ่งร้องเพลงลอยกระทง ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกและด้วยความสนใจ

4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชามีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติและค่านิยม เนื้อหาวิชาแต่ละประเภทต้องอาศัยเทคนิควิธีสอน หรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าเป็นประเภททักษะก็ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติฝึกฝนอย่างมีขั้นตอน จึงจะเกิดทักษะได้ ยกตัวอย่าง

การสอนคัดเขียนไทย นักเรียนจะคัดเขียนตัวอักษรไทยได้สวยงามต้องได้ฝึก การคัดบ่อย ๆ ตามลำดับขั้นตอนและมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องจนสามารถคัดได้ อย่างสวยงามในเวลาที่กำหนด หรือถ้าเป็นเนื้อหาวิชาประเภทการแก้ปัญหาที่ต้องให้ผู้เรียนได้คิด แก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหานั้น เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้ การจัดลำดับขั้นตอนควรเริ่มจากรูปธรรมไปนามธรรม ไกลตัวไปใกล้ตัวและส่วนรวมไปส่วนตัว จะทำให้เกิดการเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สื่อการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

6.1 สื่อบุคคลและของจริง หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน วิทยากรพิเศษหรือของจริงต่าง ๆ เพื่อช่วยในการประกอบการสอน เป็นต้น

6.2 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องฉาย เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์ม สตรีป ฯลฯ

6.3 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องเสียง เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ

6.4 สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร รูปภาพ ฯลฯ

6.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ของจำลองต่าง ๆ ฯลฯ

7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนตัวความรู้เป็นผลพลอยได้จากการกระทำกิจกรรม ทั้งนี้ เพราะระหว่างทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางการคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เรียกว่า เรียนรู้วิธีการหาความรู้ (Learn How to Learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้ ดังนั้นในการสอนจึงต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง เช่น จัดกิจกรรมให้ได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารจากการสัมภาษณ์ จากการศึกษาจากสถานที่ จากการเข้าร่วมฟังการอภิปราย การสัมมนา ฯลฯ หรือจัดแสดงนิทรรศการ แสดงละคร จัดได้ว่าที่ จัดแข่งขันการแต่งกลอนสด จัดประกวด เรียงความ ให้จัดป้ายประกาศวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นทั้งกิจกรรมในวิชาที่เรียนและกิจกรรมเสริมประกอบการเรียน (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัด และได้พัฒนาศักยภาพส่วนตัวของผู้เรียนได้ดี

9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในการสอนแต่ละ

เนื้อหาวิชาและแต่ละครั้ง ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีเดียวกันตลอด ควรคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น สอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนได้คิดคำนวณ ได้แก้ปัญหา ได้ทดลอง ได้สืบเสาะหาความรู้ ดังนั้น ผู้สอนอาจเลือกใช้วิธีสอนแบบทดลองแบบวิทยาศาสตร์ แบบแก้ปัญหาหรือแบบสืบสวนสอบสวน ตามความเหมาะสม เป็นการเปลี่ยนใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความกระตือรือร้นและเกิดการเรียนรู้ได้ดี

10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน บรรยากาศจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนเข้มงวด เคร่งขรึม และเคร่งเครียด บรรยากาศจะตึงเครียด ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจในการเรียน แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ให้ความเมตตา มีบุคลิกภาพที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ตุนั้นให้อิสระแก่ ผู้เรียน ในการซักถามปัญหาและปรึกษาหารือกันระหว่างทำกิจกรรมโดยไม่่วนวายสับสน มีวินัย ในตนเอง ก็จะเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมได้ดี

11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่อง แล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผลระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมและภายหลังการทำกิจกรรม โดยครูอาจใช้วิธีสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงาน หรือทดสอบ เมื่อวัดผลแล้วถ้าพบว่ากิจกรรมนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีก็สามารถนำไปใช้ต่อได้ แต่ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุแล้วแก้ไขให้ตรงจุด กิจกรรมนั้นอาจยากเกินระดับความสามารถของเด็ก สถานการณ์สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยหรือผู้เรียนยังขาดประสบการณ์พื้นฐานก็จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

จากการศึกษาหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจก่อน วางแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ดำเนินการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนสอดคล้องกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ ความคิดและเกิดประสบการณ์ตรงเพื่อมุ่งพัฒนาในทุกด้านแก่ผู้เรียน

4. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า สามารถแบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ครูเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม ครูเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนการสอนมากกว่านักเรียน โดยเริ่มจากเป็นผู้วาง

แผนการเรียนการสอน เป็นผู้นำในขณะปฏิบัติกิจกรรม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ การเรียนการสอนในชั้นเรียนจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ กิจกรรมที่ครูใช้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การถามตอบ อย่างไรก็ตามแม้ว่าครูจะเป็นแกนกลางของการจัดกิจกรรม แต่นักเรียนก็ยังมีโอกาสร่วมกิจกรรมบ้างภายใต้การนำของครู

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง กล่าวคือ เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่วนครูจะเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยแก้ปัญหาเมื่อนักเรียนต้องการ กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมและเป็นผู้สรุปประเด็นสำคัญ การเรียนการสอนดำเนินไปโดยการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม การทดลอง การประดิษฐ์ การแสดงบทบาทสมมติ โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง แยกออกได้ 2 ประเภทคือ

2.1 กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนในชั้นทั้งหมดมีส่วนร่วมโดยมีครูเป็นผู้นำแนะ มอบหมายงาน จำนวนนักเรียนในกลุ่มใหญ่อาจมีประมาณ 15-20 คน ถ้ามีสมาชิกในกลุ่มมากเกินไป โอกาสที่สมาชิกจะร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงจะมีน้อยลง กิจกรรมที่อาจจัดได้เป็นกลุ่มใหญ่ เช่น การเล่นเกม การทายปัญหา การร้องเพลง การอภิปราย การแสดงละคร เป็นต้น

2.2 กิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติโดยทั่วกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ได้รับฝึกหัด ได้ฝึกทักษะ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ขนาดของกลุ่มอาจแบ่งเป็น 4-6 คน ตามปริมาณงานที่กำหนดจากประสบการณ์การสอนพบว่า กลุ่มขนาด 4 คน จะศึกษาค้นคว้าทำกิจกรรมได้ดีเพราะคนน้อย และกระจายงานความรับผิดชอบได้ดี ถ้ามีจำนวนคนมากกว่านี้ เช่น 8 คน การประสานงานในกลุ่ม การประสานงานกันจะล่าช้า ความรู้สึกรับผิดชอบในงานกลุ่มลดน้อยลง งานจะไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มย่อย เช่น การอภิปรายแบบระดมสมอง การแก้ปัญหา การทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ การค้นคว้าทำรายงานและเสนองานในชั้นเรียน เป็นต้น

จากการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะเกิดสัมฤทธิ์ต่อนักเรียนที่สุด ผู้สอนจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม การใช้รูปแบบกิจกรรมใด ครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้ควบคุมให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปได้อย่างดี ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมในครั้งนั้นให้มากที่สุด ผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมกันออกแบบและวางแผนกิจกรรมร่วมกัน จึงประสบผลสำเร็จและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและจุดประสงค์ของผู้สอนที่ตั้งไว้

5. ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี คือจะต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน กิจกรรมจะต้องมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมแก่เวลา สภาพของผู้เรียน เนื้อหาความรู้ที่ต้องการนำเสนอและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จและตรงตามจุดประสงค์มากที่สุด

จินตนา สุขมาก (2538) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมที่ดีไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมทักษะและความรู้แก่ผู้เรียนได้ดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนควรคำนึงถึงลักษณะของกิจกรรมที่ดี ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดประสงค์ ทำการประกอบกิจกรรมและประเมินผลกิจกรรม
2. เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติผสมผสานกันเป็นบูรณาการอย่างมีระบบ
3. มีลักษณะของการกระทำเด่นชัดด้วยการกำหนดคำที่แสดงการกระทำไว้อย่างชัดเจน
4. กำหนดสภาพการวางเงื่อนไขสำหรับประกอบกิจกรรมไว้ในลักษณะที่สามารถวัดและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้
5. มีเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับการประกอบกิจกรรม พฤติกรรมซึ่งถือว่าเป็นระดับต่ำสุดที่พึงพอใจ
6. ใช้เวลาพอเหมาะที่ผู้เรียนจะดำเนินกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
7. มีการชี้แนวทางหรือนำทางในการประกอบกิจกรรมไว้เด่นชัด
8. มีอุปกรณ์เพื่อช่วยให้ประกอบกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์
9. กิจกรรมตรงกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
10. ต้องไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีความง่ายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน
11. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

จากการศึกษาลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ต้องเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทุกด้านรวมทั้งความรู้ด้วย ทักษะและทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน กิจกรรมต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเวลาได้ สถานการณ์ผู้เรียน เนื้อหาความรู้และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องที่จะนำเสนอเพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายให้มากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ 5W1H

1. ความหมายของเทคนิคการสอนแบบ 5W1H

Felix (2018) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เขียนสรุปความและความสามารถในการแก้ปัญหา เทคนิค 5W1H เป็นเทคนิคหนึ่งในการตั้งคำถาม ประกอบด้วย What? (อะไร) เป็นการถามว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้างและมีรายละเอียดเป็นอย่างไร Where? (ที่ไหน) เป็นการถามถึง สถานที่ หรือตำแหน่งที่ชัดเจน When? (เมื่อใด) เป็นการถามว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นเมื่อใด Why? (ทำไม) เป็นการถามว่าเพราะเหตุใดเรื่องนั้นจึงเกิดขึ้น ทำไมแต่ละเหตุการณ์จะต้องเป็นไปอย่างนั้น Who? (ใคร) เป็นการถามว่า ใครที่เป็นต้นเรื่อง เป็นเจ้าของเรื่อง เป็นบุคคลสำคัญเป็นตัวประกอบ หรือเป็นผู้เกี่ยวข้อง ที่จะได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและลบ และ How? (อย่างไร) เป็นการถามถึงรายละเอียดในสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว หรือกำลังจะเกิดขึ้นว่ามีความเป็นไปในลักษณะใด

Taylor (1994) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า หมายถึง การสรุปข้อความ สรุปข่าวสาร โดยใช้เทคนิค 5W1H สามารถใช้หาคำตอบจากตัวคำถาม อธิบายเหตุการณ์หลัก เพื่อให้ข้อมูลสรุปที่ชัดเจนของเหตุการณ์หลักโดยวิธีการแยกข้อความ เลือกประโยคสำคัญจากข้อความแล้วสร้างบทสรุปจากต้นฉบับ

ขวัญฤทัย มุลทาทอง (2560) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า การใช้คำถาม 5W1H เป็นการถามคำถามเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อเรื่อง และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ การเรียนแบบ 5W1H ถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ วิธีการนี้ช่วยให้นักเขียนหลีกเลี่ยงการพาดรายละเอียดที่สำคัญ

โสภณ เสรีเสถียรทรัพย์ (2558) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า เป็นคำถามหรือประโยคข้อความ ไม่ว่าจะเป็นเสียง หรือตัวอักษรที่ผู้ถามต้องการคำตอบจากผู้ตอบหรือให้คำถามเพื่อดึงดูดความสนใจ คำถามยังสามารถกระตุ้นให้ผู้ตอบใช้ความคิด เพื่อนำไปสู่การค้นพบข้อความรู้ การแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือเป็นการประเมิน ในการเรียนการสอน ด้วยเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H คือเทคนิคที่ส่งผลให้เกิดทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และเขียนสรุปความ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า เทคนิค 5W1H เป็นกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ การตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยและความอยากรู้ของผู้ถาม เมื่อเห็นสิ่งที่สนใจ แล้วอยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ความเข้าใจใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายการประเมิน

การแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น ขอบเขตของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจำแนกแฉกแฉงองค์ประกอบและการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องที่วิเคราะห์กับเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแนวคำถามจะอยู่ใน ขอบข่าย 5W1H เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ปรากฏ

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึกคิดอย่างละเอียดจากเหตุไปผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง เทคนิคการคิดวิเคราะห์อย่างง่ายที่นิยมใช้คือ 5W1H ซึ่งประกอบด้วย

What (อะไร) ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดขึ้น

เกิดอะไรขึ้นบ้าง

มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้

หลักฐานที่สำคัญที่สุด คืออะไร

สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้คืออะไร

Where (ที่ไหน) สถานที่หรือตำแหน่งที่เกิดเหตุ

เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน

เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นมากที่สุด

When (เมื่อไร) เวลาที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้น

เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร

เวลาใดบ้างที่เหตุการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้

Why (ทำไม) สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น

เหตุใดต้องเป็นคนนี้ เป็นเวลานี้ เป็นสถานที่นี้

เพราะเหตุใดเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น

ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้

Who (ใคร) บุคคลสำคัญ เป็นตัวประกอบหรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ

ทั้งด้านบวกและด้านลบ

ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง

ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง

ใครน่าจะเป็นคนที่ทำให้สถานการณ์นี้เกิดขึ้นมากที่สุด

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์

How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังจะเกิดขึ้นว่ามีความ

เป็นไปได้ในลักษณะใด

เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร

ลำดับเหตุการณ์นี้ดูว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

หลักในการพิจารณาคนคืออย่างไร

ชวลิต ชูกำแหง (2553) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า เป็นการถามตอบในชั้นเรียนเป็นเทคนิคที่ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และเกิดการเรียนรู้ สามารถประเมินกระบวนการคิด และการใช้เหตุผลของผู้เรียนโดยมีหลักการดังนี้

1. วางแผนคำถามที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนและผู้เรียนล่วงหน้า
2. ใช้คำถามสั้น กระชับ และชัดเจน
3. ไม่ควรถามเฉพาะความจำและข้อเท็จจริงเท่านั้น
4. ควรตั้งคำถามก่อนแล้วจึงชี้ไปยังคนที่ต้องการตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีสมาธิ

ในการฟังและสนใจประเด็นที่ถาม

5. ทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบ
6. ควรมีแบบฟอร์มบันทึกอาจจดบันทึกเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายชั้นก็ได้
7. กล่าวชื่นชมคนที่ตอบถูกและมีคุณภาพ ชักถามคนที่ตอบผิดเพื่อรู้สาเหตุ
8. ทิ้งช่วงเวลารอคำตอบอย่างจริงจัง

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า การสอนคิดให้ลึกเชิงวิเคราะห์ การคิดแบบนี้มีวิธี คือ ให้อะไรของสูตร 5W1H คือ อะไร (What) มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีรายละเอียดเป็นอย่างไร ใคร (Who) ใคร กันที่เป็นต้นเรื่อง เจ้าของเรื่อง บุคคลสำคัญของเรื่องผู้ใดได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่ไหน (Where) สถานที่หรือตำแหน่งที่ชัดเจน เมื่อใด (When) ที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นหรือจะเกิดทำไม (Why) ทำไมหรือเพราะเหตุใดเรื่องนั้นจึงเกิด อย่างไร (How) รายละเอียดที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดมีความเป็นไปได้ในลักษณะใด

สุวิทย์ มูลคำ (2547) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า หมายถึง เทคนิคการตั้งคำถามที่ทำให้ผู้เรียนสามารถย่อยเนื้อหาออกมาให้เข้าใจง่าย ช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่อง การใช้คำถามจากเหตุการณ์แวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียนและคุ้นเคยแล้วค่อย ๆ ขยายขอบเขตเรื่องราว เนื้อหากว้างขึ้น ซึ่งเมื่อไหร่ที่ผู้เรียนรู้จักการใช้คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไรทำไม ใคร อย่างไร กับเหตุการณ์รอบตัวผู้เรียนก็จะสามารถเก็บรายละเอียดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้

จากการศึกษากล่าวถึงความหมายของเทคนิคการสอนแบบตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เป็นวิธีการสอนที่อาศัยการตั้งคำถาม 6 คำถาม ที่ประกอบด้วย อะไร (What)

ใคร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) โดยคำถามดังกล่าว จะมีส่วนช่วยในการอาศัยและส่งผลให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และช่วยให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจและสามารถพินิจพิจารณาจนนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์เชิงหลักการ จนเกิดเป็นความสามารถในกระบวนการคิดวิเคราะห์ของ ผู้เรียน

2. ความสำคัญของการสอนแบบตั้งคำถาม

งามตาม เอี่ยมทศ (2557) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนแบบตั้งคำถามไว้ว่า การใช้คำถามมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากนำคำถามมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพราะการเรียนรู้จะก่อให้เกิดผลดีทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ทำให้ครูผู้สอน สำร็จและทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน ทราบแนวคิดและความรู้สึกนึกคิด ช่วยในการประเมิน และตรวจสอบความเข้าใจ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในระดับการวิเคราะห์และสังเคราะห์ อีกด้วย

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนแบบตั้งคำถามไว้ว่า มีความสำคัญดังนี้

1. กระตุ้น เร้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน
2. นำเด็กเข้าสู่ปัญหาใหม่ที่น่าสนใจ
3. ช่วยให้ครูได้เน้นเนื้อหาในบทเรียน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง
5. ครูสามารถตรวจสอบและรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ทำให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
6. เสริมสร้างความสามารถทางความคิด
7. พัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียน
8. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม
9. ช่วยให้ผู้ครูสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนและเป็นการประเมินผล การเรียนการสอน
10. ทำให้ครูรู้จักนิสัยส่วนตัว ความรู้สึกนึกคิด ภูมิหลักของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียน
11. ทบทวนหรือสรุปสิ่งที่เรียนมาแล้ว
12. ขยายแนวคิด แนวทางในการเรียนรู้เพื่อช่วยแนะแนวทางให้นักเรียนได้นำความรู้ ไปใช้ให้เกิดการอภิปรายต่อเนื่อง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนแบบตั้งคำถามไว้ว่า คำถามนั้นมีความสำคัญมากในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำถามจะช่วยให้ครูได้สำรวจความรู้เดิมและกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงงุมการคิดมากขึ้น และเมื่อมีการอภิปรายจะนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ รวมทั้งคำถามจะช่วยให้การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครูอีกด้วย

จากการศึกษาความสำคัญของการสอนแบบตั้งคำถาม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสอนแบบตั้งคำถามเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนได้ รวมถึงสามารถพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูสามารถสังเกตการตอบคำถามเพื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนได้

3. หลักการตั้งคำถาม

ชวลิต ชูกำแหง (2553) กล่าวถึงหลักการตั้งคำถามไว้ว่า การใช้คำถามในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ประสบการณ์ โดยผู้เรียนจะต้องจัดระบบความคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผลการใช้ทักษะทางอารมณ์และสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนความรู้ ทักษะ และคุณธรรมได้ โดยมีหลักการดังนี้

1. เตรียมคำถาม หรือประเด็นอภิปรายล่วงหน้าเพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย
2. การนำผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการเตรียมคำถามควรให้มีการคละจำนวนคำถาม และประเด็นสำคัญในการอภิปรายคละกันไป
3. ควรใช้รูปแบบการโต้วาทิ หรือการเรียนเป็นทีมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เกี่ยวข้องโดยตรงให้มากที่สุด และต้องสนใจต่อผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำด้วย
4. จัดรูปแบบการอภิปรายเพื่อบอกบทบาทของแต่ละคนว่าทำอะไร เช่น เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย หัวหน้าทีม พิธีกร ผู้จดบันทึก เพื่อให้ผู้เรียนจำนวนมากที่สุดได้มีโอกาสนำหลักฐานด้านผลสัมฤทธิ์ของเขา
5. ให้ผู้เรียนทุกคนทั้งที่พูดเก่ง และพูดไม่เก่งมีโอกาสเท่าเทียมกันในการนำเสนอความสามารถของตน
6. การสนทนาที่นำไปใช้ตัดสินใจที่สำคัญ เช่น การให้เกรดต้องใช้วิธีการจดบันทึกที่น่าเชื่อถือ

เทคนิคการตั้งคำถามแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน คำถามส่วนใหญ่เป็นปฏิสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน การใช้คำถามในการเรียนการสอนทำได้ง่ายและมีประโยชน์ ทั้งนี้เพราะลักษณะธรรมชาติของการตั้งคำถาม พูดคุย และกระบวนการตั้งคำถามเป็นการ ดึงผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีหลักการ ดังนี้

1. การซักถามพูดคุย เฉพาะประเด็น ช่วยให้ได้คำตอบในแนวคิด และช่วยให้นักเรียนได้ขยายคำตอบได้ตรงตามที่ตนตั้งใจ อย่างไรก็ตามครูผู้สอนต้องใช้เวลาและโอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบ

2. การตอบให้กระจ่างชัด ช่วยให้ได้คำตอบที่มีความหมายชัดเจน และป้องกันการเข้าใจผิดของผู้เรียน วิธีนี้ต้องตกลงว่าจะไม่ยอมรับ “คำตอบกำกวม” แต่ต้องการเฉพาะคำตอบที่คิด ไตร่ตรองและชัดเจนเท่านั้น

3. การถามตอบอย่างถี่ถ้วน ช่วยเพิ่มคำตอบในแนวคิด และได้สารสนเทศในหัวข้อสำคัญ ๆ ให้มีความลุ่มลึกและละเอียดครอบคลุม

4. การถามในแง่มุมใหม่ ช่วยให้ได้คำตอบในต่างมุมมอง การเรียนการสอนต้องให้มีการคิดหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าควรเปลี่ยนแปลงแนวคิดเมื่อไรและอย่างไร

5. การถามเชิงสนับสนุนช่วยส่งเสริมผู้เรียนทั้งด้านความคิดและเกิดความรู้สึกในทางที่ดี การประเมินในห้องเรียนต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการตอบไม่ได้สร้างสิ่งเสียหาย แต่จะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้ถาม

จากการศึกษาหลักการตั้งคำถาม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การตั้งคำถามเป็นการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยครูผู้สอน สามารถนำมาใช้ในการถาม-ตอบ เพื่อทบทวนความรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี คำถามที่ดีก็ควรที่จะสอดคล้องกับเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนเคยได้ศึกษาหรือเคยผ่านการเรียนรู้มาแล้ว ก็จะทำให้ครูผู้สอนสามารถพิจารณาตัดสินผู้เรียนได้ว่ามีความรู้ความเข้าใจจากเนื้อหาอย่างน้อยเพียงใด

4. ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

เนตรนภา ถาวรสุวรรณ (2562) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ร่วมกับเทคนิคแบบโพร์ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ตามความเหมาะสม ประมาณกลุ่มละ 5-7 คน ผู้สอนนำจุดมุ่งหมาย หรือปัญหาที่นักเรียนต้องพิจารณาก่อนลงมือศึกษา จะเป็นการกระตุ้นความสนใจ ให้นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริง

2. ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้สอนใช้กรณีตัวอย่าง เช่น ข่าว ภาพ และบทความ ซึ่งในบทเรียนจะใช้สื่อการสอนหนึ่งประเภทเท่านั้นตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนกลับมาศึกษาเพิ่มเติมได้ภายหลัง ไม่ให้นักเรียนลืมนและจะได้ทบทวนหรือศึกษาในชั้นวิเคราะห์

3. ขั้นวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เป็นการตั้งคำถามจากกรณีตัวอย่างที่นักเรียนศึกษา เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายระดมพลังสมอง รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหา และสรุปผล การอภิปรายของสมาชิกในกลุ่ม และเป็นตัวแทนกลุ่มนำเสนอผล การอภิปรายต่อชั้น

เรียน ซึ่งผู้สอนคอยบันทึกคำตอบ หรืออาจจะมอบหมายให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งจดบันทึกคำตอบ หรือข้อคิดเห็นของสมาชิกแต่ละกลุ่มลงบนกระดานอย่างเป็นระเบียบเพื่อนักเรียนได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ของตนอีกครั้งหนึ่งก่อนสรุปข้อคิดเห็น

4. ขั้นสรุป นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง โดยสรุปตามแนวคำถาม 5W1H และบันทึกสาระสำคัญ เป็นการสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์รายละเอียดในกรณีตัวอย่างที่เป็นหลักการทั่วไป ผู้สอนควรเสนอหลักการหรือทฤษฎี หรือขอปฏิบัติที่สัมพันธ์กับกรณีตัวอย่าง ซึ่งผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเตรียมมาให้แก่นักเรียน จะทำให้นักเรียนมีหลักการและมีแนวปฏิบัติที่กว้างขึ้น

5. ขั้นประเมินผล ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบปัญหาซึ่งผู้สอนได้กำหนดจากกรณีตัวอย่างที่ศึกษาไปแล้ว นอกจากนั้นผู้สอนอาจจะประเมินผลนักเรียนจากการสังเกตในการร่วมสนทนา การรายงาน การตอบคำถาม และการทำงานกลุ่มของนักเรียน

สุวิทย์ มูลคำ (2551) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ไว้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ที่บูรณาการเทคนิค 5W1H ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

2. ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

3. ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

4. ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

5. ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

จากการศึกษาขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า มีขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเทคนิคนี้คือ การใช้หลัก 5W1H โดยให้ผู้เรียนได้นำไปพิจารณาสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น จากการศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ผู้วิจัย

จึงเห็นว่า ขั้นตอนการของ สุวิทย์ มูลคำ (2551) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้นำเอาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัย โดยสรุปเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

2. ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

3. ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยก ส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

4. ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจาย สิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

5. ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

5. การใช้คำถามในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557) กล่าวถึงการใช้คำถามในการพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์ไว้ว่า ในการตั้งคำถามให้เด็กคิดในแต่ละลักษณะของการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. วิเคราะห์ถึงความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดให้ว่าอะไรสำคัญหรือ จำเป็น หรือเป็นบทบาท สิ่งไหนเป็นเหตุ สิ่งไหนเป็นผล ประกอบด้วยการคิดวิเคราะห์ 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการคิดวิเคราะห์ที่ให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่าง ๆ

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่าง ๆ

1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลัง จากสิ่งที่เห็นซึ่งมิได้บ่งบอกตรง ๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์เป็นการคิดที่มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใด มีสิ่งใดสอดคล้องกัน ไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นหาขนาดของความสัมพันธ์

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนของความสัมพันธ์ เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นลำดับขั้นตอนของความสัมพันธ์ในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ เช่น สิ่งใดเป็นต้นเหตุหรือต้นกำเนิดของปัญหา เรื่องราว เหตุการณ์

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์ และวิธีการ เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดและค้นว่าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น มีเป้าหมายอะไร หรือมุ่งให้บรรลุผลอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เป็นการสอนให้คิดเป็น โดยคิดหาเหตุผลได้ดี เช่น ให้คิดและค้นคว้าสิ่งใดเป็นผลของสาเหตุ สิ่งใดเป็นเหตุของผล

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปแบบอุปมาอุปไมย เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้ค้นหาแบบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่ง แล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์อื่น ๆ ที่คล้ายกัน ทำนองเดียวกันในรูปอุปมาอุปไมย

3. วิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างของระบบและสิ่งของเรื่องราวการกระทำต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสถานะเช่นนั้นได้เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลักเป็นแกนกลาง มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการในวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด การที่จะคิดวิเคราะห์ได้ดีจะต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อนจะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ โดยการวิเคราะห์โครงสร้างเป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ และวิเคราะห์หลักการเป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้

จากการศึกษาการใช้คำถามในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวทางการใช้คำถามเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนเป็นไปใน 3 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์สิ่งสำคัญ การวิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามที่หลากหลาย เพื่อเป็นการฝึกฝนผู้เรียนจนเกิดเป็นทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด

1. ความหมายและความเป็นมาของแผนผังความคิด

Buzan (1997) ชาวอังกฤษ เป็นผู้ริเริ่มนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียนรู้ โดยได้พัฒนาจากการจดบันทึกเป็นตัวอักษร เป็นบรรทัด ๆ เป็นแถว ๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีเดียว มาเป็นการบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์ แผ่รัศมีรอบ ๆ เส้นศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสันท่อมาเขาพบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำมาใช้ประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเรียนหนังสือ เป็นต้นซึ่ง Buzan ได้เขียนหนังสือ Use your Head (และ Get Ahead (ไขหัวลุย) ร่วมกับ Vanda North โดยได้กล่าวถึงแผนผังความคิด (Mind Map) และ ัญญา ผลอนันต์ ได้แปลเป็นภาษาไทย แล้วนำแผนผังความคิด มาเผยแพร่ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก เพราะเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับการจัดการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนคิด จดจำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ทศนา แคมมณี (2562) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า เป็นผังที่แสดงมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อย ๆ เป็นลำดับชั้น ด้วยเส้นเชื่อมโยง

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2560) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า หมายถึงแบบของสารสื่อความหมายเพื่อให้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน โดยใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท การเรียงลำดับ

ศศิธร เวียงวะลัย (2556) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังที่ชนิดนี้ใช้ในการเขียนแสดงความคิดรวบยอดไว้กึ่งกลาง ลากเส้นให้สัมพันธ์กับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปหรือซับซ้อน

ชนาธิป พรกุล (2554) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวเป็นภาพ โดยใช้ความคิดให้เป็นระบบ เพื่อถ่ายทอดความเข้าใจการจดจำ และการนำไปใช้ แผนภาพเป็นกลยุทธ์ที่ครูใช้ในการพัฒนากระบวนการคิด ประเมินผลการเรียนกระบวนการคิดของนักเรียน

วิรัช เล่าเรียนดี (2554) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดหรือบางแห่งเรียกว่าแผนผังความคิด ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนผังหรือแผนผังที่สร้างขึ้นจากความเข้าใจหรือสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลักกับมโนทัศน์ย่อย หรือระหว่างแผนผังความคิดด้วยกันหรือสาระสำคัญและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเชื่อมโยงอาจจะมีทิศทางเดียว 2 ทิศทาง หรือมากกว่าอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนโดยมีคำเชื่อมหรือข้อความเชื่อมระหว่างมโนทัศน์

สุวิทย์ มูลคำ (2553) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวถึงความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) นั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง หรือเป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือ สมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับความเป็นเหตุผลตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวากจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงามศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคัลโลซัม (Corpus callosum) เป็นเสมือนสะพานเชื่อม

จากการศึกษาความหมายของแผนผังความคิด ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือหรือแบบที่เขียนย่อเพื่อแสดงภาพการจัดการความคิดอย่างเป็นระบบ เป็นการรวบรวมความคิดรวบยอดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดแต่ละเรื่องจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่

2. ขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิด

ทิตินา แคมมณี (2562) กล่าวถึงขั้นตอนของการเขียนแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อย ๆ

2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้น ๆ ลงไป และใช้รูปทรงเรขาคณิตแสดงระดับของคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกัน ใช้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมกรอบ คำนั้น รูปทรงเรขาคณิตที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม วงรี เป็นต้น

3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ เส้นที่ใช้ อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่าง ๆ

4. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ เส้นที่ใช้ อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่าง ๆ

5. สร้างผังความคิดให้สมบูรณ์ตามความเข้าใจของตน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวถึงขั้นตอนของการเขียนแผนผังความคิดไว้ ดังนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ มีดังนี้

1.1 ภาพควรมีสี่ไม่น้อยกว่า 3 สี

1.2 ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ประมาณ 2 ตารางนิ้ว

1.3 ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพ หรือหลาย ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

1.4 ถ้าเป็นภาพที่มีลักษณะเป็นเคลื่อนไหวก็จะดี

1.5 ไม่ควรใส่กรอบภาพศูนย์กลางเพราะกรอบอาจจะเป็นการสกัดกั้นการไหลของความคิด

2. การหาคำสำคัญ (Key Word) คำสำคัญควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้น ๆ

2.2 ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้น กระตุ้นความสนใจง่ายถึง

การจำ

3. การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำดังนี้

3.1 เป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ เป็น
การลงรายละเอียด

3.2 ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่เส้นจะเรียวยาวไปเรื่อย ๆ

3.3 ถ้าต้องการเน้น อาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบหรือขีดเส้นใต้ เป็นต้น

3.4 คำ ภาพ เส้น บนสาขาเดียวกัน ควรใช้สีเดียวกัน

3.5 สำหรับการแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพ
แผนที่ความคิดที่สมดุล

3.6 การแตกกิ่ง ควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตก บน - ล่าง

จากการศึกษาขั้นตอนของการเขียนแผนผังความคิด ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิด เริ่มต้นด้วยการเขียนความคิดหลักด้วยข้อความ รูปภาพหรือสัญลักษณ์ไว้กลางหน้ากระดาษ เขียนคำสำคัญ แล้วโยงเส้น แยกประเด็นความคิดรอง ความคิดย่อยต่อออกมาโดยใช้สี เส้น สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ในการนำเสนอ

3. แนวทางการนำแผนผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) กล่าวถึงการนำแผนผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า การใช้แผนผังความคิดจะนำมาใช้ในการสอนได้ดังนี้

1. ใช้ในการเตรียมการอ่าน ผู้สอนใช้แผนผังในการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านก่อนว่าผู้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านอย่างไรบ้าง ในระหว่างการระดมสมองผู้เรียนจะใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2. ใช้ในระหว่างการอ่าน ในขณะที่ผู้เรียนอ่านเรื่องผู้เรียนจะทำแผนผังโดยเขียนเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านตามลำดับ ตั้งแต่เหตุการณ์เริ่มต้นจนเหตุการณ์สุดท้ายจะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น

3. ใช้หลังการอ่าน เมื่อผู้เรียนอ่านจบแล้วผู้เรียนจะสร้างแผนผังและในขณะที่สร้างแผนผังโครงเรื่อง ผู้เรียนจะอ่านทบทวนเรื่องราวอีกครั้งหนึ่งแผนผังโครงเรื่องที่สร้างขึ้นจะช่วยสรุปเรื่องราวเป็นภาพทำให้จำเรื่องราวได้แม่นยำ

4. ใช้แผนผังในการเล่าเรื่องและการรายงาน ผู้เรียนจะใช้แผนผังที่สร้างขึ้นนำมาเล่าเรื่องหรือรายงานเรื่องราว

5. ใช้แผนผังในการเขียนย่อเรื่องหรือย่อความ ผู้เรียนอ่านเรื่องแล้วจัดทำแผนผังแล้วนำแผนผังมาเขียนสรุปหรือเขียนย่อความ จะช่วยให้ผู้เรียนจับประเด็นได้ครบถ้วนและสมบูรณ์

6. ใช้แผนผังช่วยในการเขียนเรื่อง การเตรียมการเขียน หากผู้เรียนช่วยกันระดมสมองและจัดความคิดเข้าเป็นแผนผัง โดยขั้นแรกกำหนดหัวเรื่องที่จะเขียนแล้วให้ผู้เรียนระดมสมองจดบันทึกลงบนกระดานดำ แล้วนำความคิดเชื่อมโยงเป็นหัวข้อย่อยจัดทำแผนผังโครงเรื่องเพื่อนำสู่การเขียนย่อเรื่องต่อไป

ณัฐฉา กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545) กล่าวถึงการนำแผนผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ผู้สอนสามารถนำผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้าง ผู้สอนอธิบายการใช้แผนผังความคิด เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ความคิดหลัก ความคิดรอง และให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง

2. ขั้นเสนอ ผู้สอนจัดผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเป็นคู่ แจกกระดาษเปล่าให้เพื่อเตรียมทำแผนที่ความคิด

3. ขั้นสังเคราะห์และวิเคราะห์

3.1 กำหนดเรื่องในเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนอ่าน หรือถ้าเป็นกิจกรรมภาคสนามสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกประเด็นหลักและประเด็นรอง

3.2 หลังจากนั้นให้แต่ละคู่รวมกัน 2 คู่เป็น 4 คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำผังความคิด

3.3 ผู้สอนอาจมีบทบาทในการช่วยเหลือ โดยใช้คำถามนำทางเพื่อให้ความคิดของผู้เรียนขยายประเด็นมากขึ้น

4. ขั้นสรุปเพื่อแสวงหา ผู้เรียนนำเสนอการสร้างแผนผังความคิด พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและเสนอประเด็นที่สามารถคิดต่อไปได้อีก

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวถึงการนำแผนผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่ามีดังนี้

1. ขั้นตรวจสอบโน้ตค้นพื้นฐาน ผู้สอนจะต้องทำการตรวจสอบโน้ตค้นพื้นฐานของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ ซึ่งอาจทำได้โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหรือการตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ
2. ขั้นระบุนโน้ตค้นพื้นฐานที่ผู้เรียนขาด ผู้สอนจะต้องระบุนโน้ตค้นพื้นฐานที่ผู้เรียนยังขาดให้ชัดเจน
3. ขั้นเสริมโน้ตค้นพื้นฐานให้ผู้เรียน ในกรณีที่ผู้เรียนยังขาดโน้ตค้นพื้นฐาน ผู้สอนจะต้องเสริมให้ผู้เรียน ซึ่งจะใช้วิธีการอธิบายสื่อต่าง ๆ ประกอบก็ได้
4. ขั้นเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ การจัดการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้
 - 4.1 ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาและระบุนโน้ตค้นที่สำคัญจากบทเรียนที่กำลังเรียน โดยผู้สอนช่วยอธิบายความหมายของแต่ละมโน้ตค้นให้ผู้เรียนเข้าใจ
 - 4.2 ให้ผู้เรียนจัดลำดับมโน้ตค้นที่ผู้เรียนเลือกมาจากมโน้ตค้นที่กว้างไปยังมโน้ตค้นที่รองลงมาตามลำดับ จนกระทั่งถึงมโน้ตค้นที่เฉพาะเจาะจง
 - 4.3 ให้ผู้เรียนจัดมโน้ตค้นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
 - 4.4 ให้ผู้เรียนหาค่าเชื่อมและทำการเชื่อมโยงมโน้ตค้นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยให้เส้นโยงทุกเส้นโยงที่มีค่าเชื่อมบอกความหมายไว้
5. ขั้นสรุปด้วยกรอบมโน้ตค้น ประกอบด้วย
 - 5.1 ผู้สอนคัดเลือกตัวอย่างกรอบมโน้ตค้นที่ผู้เรียนสร้างขึ้น
 - 5.2 ให้ผู้เรียนที่ได้รับการคัดเลือกนำเสนอให้เพื่อนฟัง
 - 5.3 ผู้เรียนช่วยกันวิจารณ์ให้ข้อเสนอแนะ
 - 5.4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันให้คะแนนและสรุปเนื้อหาจากกรอบมโน้ตค้น
 - 5.5 ผู้สอนเสนอกรอบมโน้ตค้นที่ผู้สอนเตรียมมา
 - 5.6 ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุป

จากการศึกษาแนวทางการนำแผนผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า มีหลากหลายแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาจแทรกอยู่ในขั้นก่อนเข้าสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นผู้เรียน หรือแทรกเข้าไปในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้ หรือการนำกิจกรรมการเขียนแผนผังความคิดแทรกไว้ท้ายกิจกรรมเพื่อใช้เป็นส่วนสรุปองค์ความรู้และนำเสนอหน้าชั้นเรียน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้

เลือกใช้แผนผังความคิดเป็นส่วนประกอบในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

4. ประโยชน์ของแผนผังความคิด

Buzan (1991 อ้างอิงมาจาก จรรยา ศรีบัวหลวง, 2559) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิด ไว้ดังนี้

1. ศูนย์กลางหรือความคิดหลักจะถูกกำหนดขึ้นอย่างชัดเจนกว่าเดิม
2. ความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยความคิดสำคัญจะอยู่ใกล้ศูนย์กลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่บริเวณริมขอบ
3. การเชื่อมโยงระหว่างคำสำคัญจะเห็นได้อย่างชัดเจน เพราะตำแหน่งที่ใกล้กัน และเชื่อมต่อกัน
4. ช่วยฟื้นความจำและทบทวนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น
5. ธรรมชาติของโครงสร้างดังกล่าวช่วยให้เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้นโดยข้อมูลไม่กระจัดกระจาย
6. แผนผังความคิดแต่ละแผ่นจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ซึ่งช่วยให้ฟื้นความจำได้ง่ายขึ้น
7. เป็นการจดบันทึกในเชิงสร้างสรรค์

ทศนา แคมมณี (2562) กล่าวถึงประโยชน์แผนผังความคิดไว้ว่า สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้นง่ายขึ้น เร็วขึ้น และจำได้นาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเนื้อหาสาระหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนประมวลมานั้นอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปที่อธิบายให้เข้าใจ และจดจำได้ง่าย นอกจากใช้ประมวลความรู้ หรือจัดความรู้ดังกล่าว ในหลายกรณีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม หรือสร้างความคิดขึ้น แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือในการคิดได้ดี เนื่องจากสร้างความคิด ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม จำเป็นต้องมีการแสดงออกมาให้เห็นในรูปธรรม แผนผังความคิดเป็นรูปแบบการแสดงออกของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจนและอย่างประหยัดเวลาด้วย

พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข (2560) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาการคิดในระดับสูง
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียน
3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำได้เป็นความจำแบบถาวร

4. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย เช่น ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านความคิดและคณิตศาสตร์ และปัญญาด้านมิติสัมพันธ์

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนภาพความคิด สามารถนำไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัวและการงานจริงโดยเฉพาะผู้มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษาประโยชน์ของแผนผังความคิด (Mind mapping) ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แผนผังความคิดนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะในขั้นตอนของการสรุปความรู้ ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นความรู้ทั้งหมด โดยใช้แผนผังความคิด ทำให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน รู้จักการลำดับความสำคัญ จัดจำความรู้ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เรียนรู้ได้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น เร็วขึ้น จำได้นานอย่างถาวร มีความน่าสนใจเนื่องจากมีสีสันสดใสและเป็นระบบ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับผังความคิด ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม และผังความคิด มาผนวกรวมกัน เกิดเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับผังความคิด ดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

2.3 ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

2.4 ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) โดยการใช้การทำกิจกรรมแผนผังความคิด

2.5 ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้และนำเสนอผลการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา หน่วย กฎหมายในชีวิตประจำวัน จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

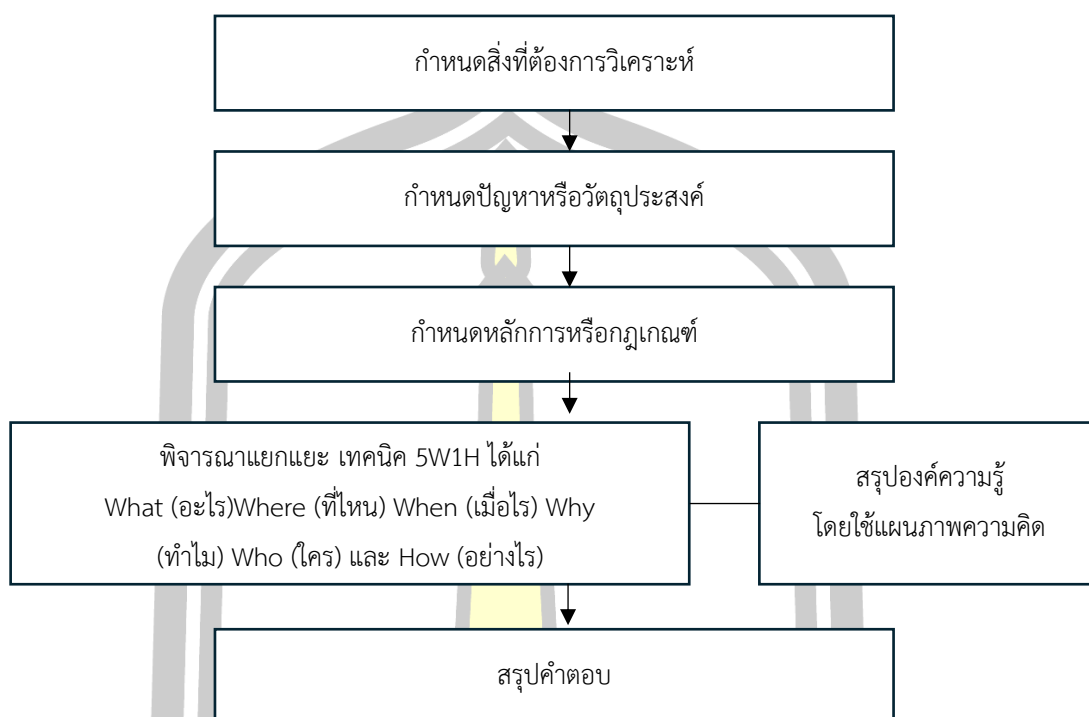
2. ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

3. ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยก ส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

4. ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจาย สิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) โดยใช้การทำกิจกรรมแผนผังความคิดสรุปองค์ความรู้

5. ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ และนำเสนอผลการเรียนรู้

จากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนให้แก่ผู้เรียน โดยการกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด การกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ภาระงานและการวัดประเมินผลอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนตามรูปแบบของเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กัลญญ เพชรภรณ์ (2563) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการหรือแนวดำเนินการของผู้สอนที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดจุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักสูตร

วัชรพล วิบูลยศรีน (2561) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อดำเนินการส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้เรียนผ่านกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอน กระบวนการ) และวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน การบ้าน และอื่น ๆ)

จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบทเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ศศิธร เวียงวะลัย (2556) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แผนในการจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ชวลิต ชูกำแพง (2553) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนที่จัดทำขึ้นจากคู่มือครู หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่าจะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้ อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

อำภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู อันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าเป็นแนวดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครู ภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้ตั้งไว้

2. ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้สอนและการจัดการเรียนรู้มาก เพราะเป็นแนวทางที่จะนำผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นขั้นตอนและอย่างมีระบบ ผู้สอนสามารถดำเนินการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน

ประสาธ เนืองเฉลิม (2564) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการสร้างทิศทางของการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ ลดความวิตกกังวลในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งยังสามารถเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาและหลักสูตรระดับชั้นเรียน
2. การจัดระเบียบของความรู้ โดยผู้สอนจัดทำลำดับขั้นตอนการสร้างความรู้ และสร้างความคุ้นเคยกับเนื้อหาสาระ
3. การเตรียมเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอนล่วงหน้า เป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนสามารถจัดสื่อและลำดับกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม
4. ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย รู้จักใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. การเตรียมการมีปฏิสัมพันธ์ในการจัดการเรียนรู้
6. การใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อจูงใจผู้เรียนให้เกิดความสนใจเนื้อหาวิชาในแต่ละช่วงสอน
7. เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความถนัด ทั้งนี้ ผู้สอนต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมินการเรียนรู้
8. เป็นการจัดลำดับความต้องการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการประเมินพฤติกรรมการรู้ระหว่างเรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย
9. เป็นการสะท้อนผลในการตัดสินใจด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป
10. เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนคนอื่นสามารถดำเนินการแทนได้เมื่อมีความจำเป็นหรือไม่สามารถเข้าสอนได้ในช่วงเวลานั้น
11. เป็นการนำเสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้

12. เป็นหลักฐานแสดงถึงภาระงานและใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า

13. เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำกับติดตามตรวจสอบและใช้ประกอบการนิเทศการศึกษา

14. เป็นการวางแผนการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนสถานการณ์จริงอย่างไม่คาดคิดหรือทำให้ผู้สอนมีความอบอุ่นใจในการเรียนการสอน

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2558) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้สอนและการจัดการเรียนรู้อย่างมาก เพราะแผนการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนแผนที่ที่จะนำผู้สอนไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่ทำให้หลงทาง ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายและตามขั้นตอนอย่างมีระบบ ทำให้ผู้สอนเกิดความสนใจและสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน

ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย (2558) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้าแผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทน สามารถสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ หรือตำแหน่งได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า มีความสำคัญ 6 ประการดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้วการสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมายและมีทิศทางในการสอน มีข้อเสนออย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะและเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายตายขึ้น ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผล ประเมินผลผู้เรียนได้นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อมเป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระฉับกระเฉง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลของวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทนในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถเข้าจัดการเรียนรู้ได้

จากการศึกษาความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก โดยจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใด ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ ระเบียบ และเป็นไปตามเป้าหมายของการเรียนรู้ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประกอบกับการมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมเพราะได้มีการเตรียมความพร้อมมาแล้ว รวมถึงในขณะที่ครูผู้สอนไม่อยู่หรือติดภารกิจทางราชการ ครูผู้สอนที่ได้รับผิดชอบสอนแทนสามารถที่จะนำเอาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อจากสาระที่ผ่านมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กฤษรา จิตรขญาวนิช (2562) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า สิ่งสำคัญที่ควรมีในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วไปมีดังนี้

1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนส่วนหัวหรือส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหรือองค์ประกอบดังนี้

- 1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือชื่อวิชาที่เรียน
- 1.2 ลำดับหน่วยการเรียนรู้และเรื่องที่สอน
- 1.3 ระดับชั้นที่สอน ปีการศึกษาที่สอน
- 1.4 จำนวนชั่วโมงที่สอนหรือจำนวนคาบเวลาที่สอน

2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วนของตัวแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

- 2.1 สาระสำคัญ
- 2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.3 สาระการเรียนรู้
- 2.4 กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 2.5 สื่อการเรียนรู้
- 2.6 แหล่งการเรียนรู้
- 2.7 การวัดผลและประเมินผล
- 2.8 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ หรือบันทึกหลังสอน

ทั้งนี้องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในข้างต้นนั้น จะพบว่านักวิชาการแต่ละท่านหรือในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบใด

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2558) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าควรองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวิชา และชื่อเรื่อง
2. การกำหนดผู้เรียนและชั้นเรียน
3. การกำหนดเวลาและจำนวนคาบ
4. การกำหนดความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ
5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
6. การกำหนดเนื้อหาวิชา
7. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
8. การกำหนดสื่อการเรียนการสอน
9. การกำหนดการวัดผลประเมินผล

ศศิธร เวียงวะลัย (2556) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อ
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
7. กิจกรรมเสนอแนะ
8. ความคิดเห็นผู้บริหาร
9. บันทึกหลักสอน

ชนาธิป พรกุล (2554) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. เวลาที่ใช้สอน
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. เนื้อหาสาระ
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
7. การวัดผลและประเมินผล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2. ชื่อหน่วยการเรียนรู้
3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
4. สาระการเรียนรู้
5. ชิ้นงาน/ภาระงาน
6. ประเมินผล
7. กิจกรรมการเรียนรู้
8. กำหนดเวลา

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนนำ
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. ตัวชี้วัดชั้นปี
4. สาระสำคัญ
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
6. สาระการเรียนรู้
7. กิจกรรมการเรียนรู้
8. การวัดผลประเมินผล
9. สื่อและแหล่งเรียนรู้
10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องเขียนตามลำดับองค์ประกอบและหากขาดองค์ประกอบใดก็อาจทำให้แผนการจัดการเรียนรู้นั้นสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาแล้วการศึกษา วิเคราะห์ องค์ประกอบของแผนโดยทั่วไปจะมี 7 องค์ประกอบดังนี้

1. สาระสำคัญ เป็นการเขียนในลักษณะเป็นความคิดรวบยอด หรือ Concept
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทุกพฤติกรรมในแต่ละแผนการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ แล้วบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

3. สารการเรียนรู้ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ ระบุวิธีสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติในแต่ละรายชั่วโมงอย่างชัดเจน

5. สื่อ แหล่งการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้เอกสารเพิ่มเติมสำหรับผู้สอนตามความเหมาะสมและบอกแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

6. การวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ เรื่อง การวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ เรื่องการวัดและประเมินผล คือ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

7. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย

จากการศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นสามารถกำหนดองค์ประกอบเพิ่มเติมได้ ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน แนวคิดของผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีการกำหนดเพิ่มเติม เพื่อให้คล้องกับนโยบายการศึกษา หรือ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แต่โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป จะมีองค์ประกอบคือ 1) ส่วนหัวแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 3) สารสำคัญ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) สมรรถนะที่สำคัญ 7) สารการเรียนรู้ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล 11) บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12) เครื่องมือวัดและประเมินผล โดยองค์ประกอบดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดในการสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง

4. รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนหรือสถานศึกษาจะเลือกใช้เหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรมีองค์ประกอบ คือ หัวแผน

สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ (ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง) สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้บริหาร บันทึกหลังสอน

สิริรัตน์ นาकिन (2560) กล่าวถึงรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่แผนจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยนักวิชาการที่ได้ศึกษา วิเคราะห์ไว้ว่า ลักษณะของแผนนั้นสถานศึกษาให้อิสระในการออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบ โดยรายละเอียดมีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ซึ่งจะมีวิธีการเขียนโดยใช้ประเด็นที่สำคัญ 10 ประเด็นมากำกับ แต่การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนจะเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้	
เรื่อง.....	ระยะเวลา.....คาบ
1, สาระสำคัญ.....	
2, จุดประสงค์การเรียนรู้.....	
3, เนื้อหาสาระ/สาระการเรียนรู้.....	
4, กิจกรรมการเรียนรู้.....	
5, สื่อและแหล่งเรียนรู้.....	
6, การวัดและประเมินผล.....	
7, บันทึกหลังสอน.....	
7.1 ผลการสอน	
7.2 ปัญหา/อุปสรรค	
7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข	
ลงชื่อ.....ผู้สอน (.....)	

ภาพประกอบ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยาย

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง แผนการจัดการเรียนรู้แบบนี้เขียนโดยใช้คำสำคัญ 10 คำ มากำกับและบรรจุลงในตารางเกือบทั้งหมด

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่ออุปกรณ์	กระบวนการ	การวัดและประเมินผล

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ภาพประกอบ 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตาราง

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2558) และ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวถึงรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบของแผนสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียน เพราะไม่ต้องติดตาราง แต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละหัวข้อ

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือเรียงหัวข้อ เป็นรูปแบบที่เขียนลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร

3. แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนด แม้จะต้องใช้เวลาในการติดตารางแต่ก็สะดวกต่อการอ่าน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน

จากการศึกษารูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีรูปแบบที่หลากหลาย โดยทั่วไปสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย และ 3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกึ่งตาราง ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบ สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับสถานศึกษา หรือความถนัดของครูผู้สอน โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบเรียงหัวข้อ มาพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H

10. ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจัดทำได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาที่ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ เวลาเรียน และน้ำหนักคะแนนในแต่ละหน่วย ซึ่งจะเห็นในภาพรวมในระดับรายวิชาว่าผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา หรือภาคการศึกษาทั้งหมดที่หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนเท่าใด

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เพื่อนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา เพื่อนำมาใช้ในการเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับวัย และธรรมชาติของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตจริงได้

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรวโรจน์ (2553) ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเขียนเป็นขั้นตอนโดยนามาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดทำหลักสูตรเพื่อให้เข้าใจเป้าหมายและทิศทางของการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น และกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นการกำหนดเนื้อหาที่จะต้องเรียนโดยคำนึงถึงจุดเน้นของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่น และชุมชน จำนวนเวลาที่จัดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ วัยและระดับชั้น ส่วนการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาคเรียนนั้น เป็นการระบุถึงความรู้ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปี/ภาค

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคเรียน เพื่อกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค กล่าวคือเป็นเนื้อหาที่จะต้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

4. นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค และสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค มาพิจารณาเพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา

5. นำคำอธิบายรายวิชามากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นหน่วยการเรียนรู้เปรียบเสมือนบทเรียนหนึ่ง ๆ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาของเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ การจัดทำหน่วยอาจใช้หลักการบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน โดยใช้วิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น สังคมศึกษา แล้วนำลักษณะเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

6. นำหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายหน่วย

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยมาจัดทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง

จากการศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ตัวชี้วัด แล้วกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน หลังจากนั้นจึงนำตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

5. ลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

สมนึก ภัททิยธนี (2565) กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมงตารางสอน โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และเขียนเฉพาะสาระสำคัญพอสังเขป
2. ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน ส่วนนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง ครูต้องทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนเป็นความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับความคิดรวบยอด และต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนด
4. สื่อที่ใช้ควรเลือกให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา สื่อดังกล่าวต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย
5. กิจกรรมการเรียนการสอนควรยึดเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. วัดผลการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และช่วงเวลาที่วัดผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางที่ดีและชัดเจนให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์

2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ในลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4. เป็นกิจกรรมที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ความเหมาะสมกับวัยและความสามารถ ของผู้เรียน

5. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ควรมีการ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน ควรสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ ทันสมัย ทันต่อ เหตุการณ์ สะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ดนิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบและจัดทำขึ้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียน และผู้สอน เช่น ทำให้ผู้สอนมีเวลาเตรียมการสอนมากขึ้น เกิดความมั่นใจ ผู้สอนแทนสามารถสอแทน และบรรลุจุดประสงค์ตามแผนการสอนได้ ทำให้ผู้สอนทราบรายละเอียดของเนื้อหา วิธีการสอน เทคนิคกระบวนการ สื่อการจัดการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผล เกิดความประสบผลสำเร็จในการ สอน สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์เร็วขึ้นและ สามารถบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

สุนันท์ สินธพานนท์ (2558) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการสอน หรือผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้เขียนขึ้นมาด้วยตนเองหรือจะร่วมมือกันเขียนก็ตาม เมื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้วจะ ก่อให้เกิดประโยชน์นานาประการ ดังนี้

1. ผู้สอนมีเวลาเตรียมการสอนมากขึ้น แล้วลดเวลาการสอนให้น้อยลงได้
2. ผู้สอนเกิดความมั่นใจ
3. ผู้สอนแทนสามารถดำเนินการสอนแทนและสามารถบรรลุจุดประสงค์ตาม แผนการสอนได้

4. ทำให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละคาบที่จะสอนนั้น จะสอนเนื้อหาอะไร จะใช้วิธีการสอนแบบใด ใช้เทคนิคกระบวนการอย่างไร จะใช้สื่ออะไร และจะมีการวัดประเมินผลโดยวิธีใด

5. ทำให้ผู้สอนสามารถประสบผลสำเร็จในการสอน สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ล่วงหน้า

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์เร็วขึ้นและมากขึ้น สามารถบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้

7. ทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพราะได้มีการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าแล้ว ผู้สอนสามารถแยกกิจกรรมของตนเองและกิจกรรมของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

8. ผู้สอนสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ให้สัมพันธ์ สอดคล้อง และครอบคลุมในแต่ละเนื้อหาแต่ละบทเรียน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

9. ทำให้การเรียนการสอนเป็นแบบที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าผู้สอนเป็นสำคัญ

10. ช่วยให้ผู้สอนหลีกเลี่ยงต่อการใช้หนังสือแบบเรียนแต่เพียงเล่มเดียว เพราะทำให้มีเวลาศึกษาค้นคว้าหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ตลอดจนหาแหล่งทรัพยากรให้ผู้เรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อีก

ศศิธร เวียงวะลัย (2556) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ผลดีของการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีเรียนที่มีความหมายมากขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2. ช่วยให้ผู้ครามีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา

3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทน ในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้เอง

จากการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเปรียบเสมือนการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่มีการกำหนดไว้ ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ครูสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ได้สอดคล้อง สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงช่วยในการอำนวยความสะดวกในการจัดสอนแทนอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รังสรรค์ โฉมยา และสมบัติ ท้ายเรือคำ (2565) กล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นผลของการกำหนดเกณฑ์ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับที่น่าพึงพอใจ โดยกำหนดเป็นคะแนนของผู้เรียนทั้งหมดที่ได้ต่อร้อยละของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง สภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการดำเนินงานเพื่อให้งานมีความสำเร็จ โดยใช้เวลา ความพยายามและค่าใช้จ่ายคุ่มค่าที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลลัพธ์ (Ratio between input, process and output)

จากการศึกษาความหมายของประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพหมายถึง ผลของการทดสอบคุณภาพของการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด โดยแปรผลจากคะแนนการทำการกิจกรรมของผู้เรียนและการทดสอบความรู้ของผู้เรียน

2. การหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มนตรี วงษ์สะพาน (2563) และประสาธ เนืองเฉลิม (2564) ได้กล่าวถึงการหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป คือ E_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ได้ระหว่างการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วน E_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนทดสอบหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามความหมายของเกณฑ์ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด ใบงาน หรือแบบทดสอบย่อยก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ หาค่าเฉลี่ย E_1 และ E_2

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง จำนวนผู้เรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนจากการทดลองหลังเรียนถึงร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง จำนวนผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่ผู้เรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน โดยเทียบจากคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 ถ้าหากผู้เรียนทำข้อสอบโดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีควมบกพร่อง

คณาจารย์ภาควิชาและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพไว้ว่า การวิจัยบางคั้งนักวิจัยจะใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการทำวิจัย เช่น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ ชุดสื่อผสม เป็นต้น ดังนั้นต้องหาคุณภาพของสื่อดังกล่าวด้วย ซึ่งมีขั้นตอนคล้ายกับการหาคุณภาพของแบบทดสอบหรือเครื่องมือชนิดอื่น ๆ คือ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา กำหนดเนื้อหาสาระเป็นรายบท แล้ววิเคราะห์เนื้อหาสาระเป็นรายบทในรูปแบบของตารางความสัมพันธ์ ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) มักอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งควรให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าว

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสื่อต่าง ๆ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง จากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล นิยมใช้กับนักเรียนระดับการเรียนรู้ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อพิจารณาเรื่องการออกแบบสื่อ คำอธิบายการใช้สื่อ การสื่อความหรืออาจจะทดลองใช้แผนการสอนเป็นรายกลุ่มเพียง 1-2 แผน เพื่อดูเรื่องเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น

ส่วนการหาประสิทธิภาพของสื่อ (E_1/E_2) เป็นขั้นตอนการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรมที่กำหนดให้ โดยมีการเก็บข้อมูลของผลการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของผู้เรียนได้ โดยทั่วไปมักจะคำนวณจากคะแนน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อย และส่วนที่เกิดจากพฤติกรรมการเรียนหรือเกิดจากพฤติกรรมการเรียนหรือจากกิจกรรมการเข้ากลุ่ม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการใช้นวัตกรรมที่ผู้วิจัยระบุ โดยคะแนนไม่ใช่คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะ ในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งคำนวณได้จากสูตรของชัยยงค์ พรหมวงศ์ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกส่วน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มทั้งหมด

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น สามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลได้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือการทดสอบหลังเรียน ของผู้เรียนทุกคน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ ดังนี้

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพของชุดสื่อการสอนไว้ว่า เมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำสื่อหรือชุดการสอนหาประสิทธิภาพตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

1. การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพ ที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 1-3 คน โดยใช้ได้ก่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของ ผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น โดย

ปกติคะแนนที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวนี้จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1 : 10) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 6-10 คน (ละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลางกับอ่อน) ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ หลังจากทดสอบประสิทธิภาพให้ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือกิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำและประเมินผลลัพธ์คือการทดสอบหลังเรียนและงานสุดท้ายที่มอบให้นักเรียนทำส่งก่อนสอบประจำหน่วยให้นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

3. การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1 : 100) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียนทั้งชั้น ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ หลังจากทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามแล้ว ให้ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น แล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำกับนักเรียนต่างกลุ่มอาจทดสอบประสิทธิภาพ 2-3 ครั้ง จนได้ค่าประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ปกติไม่น่าจะทดสอบประสิทธิภาพเกินสามครั้ง ด้วยเหตุนี้ขั้นทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามจึงแทนด้วย 1 : 100

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) มีดังนี้

ดังนี้

สูตรการหา E_1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	ΣX	แทน	คะแนนของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ทำระหว่างเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรม
	A	แทน	คะแนนเต็มทั้งหมดของแบบฝึกปฏิบัติทุกชิ้นรวมกัน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรการหา E_2

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N} \times 100}{B}$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	ΣF	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วยประกอบด้วยผลการสอบหลังเรียนและคะแนนจากการประเมินงานสุดท้าย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ (CAI) บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกหัดส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลขสองตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยเทียบกับคะแนนที่ได้ก่อนเรียน (Pretest)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

จากการศึกษาการหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการหาประสิทธิภาพ เป็นการทดสอบเพื่อหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปผลิตและนำไปใช้ได้ ซึ่งเมื่อนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นแล้ว เกิดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะสรุปว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา และการยอมรับความผิดพลาดของประสิทธิภาพไม่ควรเกินร้อยละ 5

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจากนักวิชาการหลายท่าน โดยเฉพาะแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ซึ่งเป็นผู้คิดค้นแนวทางการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรม และในเวลาต่อมามีนักการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้พิจารณาความเหมาะสมและบริบทในการทดลองประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จึงได้เลือกแนวทางการทดสอบประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561) เพราะมีการอธิบายรายละเอียดของกระบวนการหาคุณภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และแนวทางการทดสอบประสิทธิภาพไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยสูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

สูตรการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกส่วนจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มทั้งหมด

สูตรการหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาประสิทธิภาพของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ไว้ที่ 75/75 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เกณฑ์ 75 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ แทนด้วยสัญลักษณ์ E_1 โดยประเมินจากพฤติกรรมย่อยในการทำกิจกรรมของผู้เรียนในบทเรียน ทุกกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

2. เกณฑ์ 75 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ แทนด้วยสัญลักษณ์ E_2 ประเมินจากผลลัพธ์ (Product) ของนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

1. ความหมายของการคิดวิเคราะห์

Marzano (2001) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การขยายความคิดอย่างเป็นเหตุผล เป็นการประยุกต์กระบวนการวิเคราะห์รายละเอียดเฉพาะของข้อมูลบนพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเดิมที่สะสมอยู่ในความทรงจำระยะสั้น ในรูปแบบโครงสร้างขนาดเล็กของสติปัญญา เพื่อสร้างข้อมูลใหม่อย่างอิสระและสามารถสรุปลักษณะเฉพาะที่จำเป็น และไม่จำเป็นของข้อมูลได้

Good (1973) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การคิดอย่างรอบคอบตามหลักการของการประเมิน และมีหลักฐานอ้างอิงเพื่อหาข้อสรุปที่น่าเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล

Bloom (1956) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเนื้อหา เหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ หาเหตุและผล เป็นการตีความจากข้อมูลหลักไปยังองค์ประกอบย่อย ทำความเข้าใจว่ามีโครงสร้างเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร

ทิตนา แคมมณี (2562) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การคิดที่ต้องใช้คำตอบแยกแยะข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรือการเรียนรู้ในระดับที่นักเรียนสามารถจับได้ ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง

ศศิมา สุขสว่าง (2559) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการคิดจำแนกแจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลหรือปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นประเด็นย่อย ๆ ในหลาย ๆ แง่มุม รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2558) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การคิดที่ใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะข้อมูลหรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ หรือเรื่องราว โดยมีการศึกษาข้อเท็จจริงจากหลักฐานรวมถึงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจแล้ว

นำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล ก่อนที่จะตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรที่จะเชื่อ

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2557) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใดบ้าง และส่วนย่อยที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรและเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจ จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญขององค์ประกอบหรือหลักการของเรื่องนั้น ๆ โดยสามารถอธิบายตีความสิ่งที่เห็นที่แอบแฝงซ่อนเร้นอยู่ภายใน หรือปรากฏได้อย่างชัดเจน รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นผล ส่งผลกระทบอย่างไร อาศัยหลักการใด จนได้ความคิดเพื่อนำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง “คิด” หมายความว่า ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญไตร่ตรอง คัดคะเนคำนวณ มุ่ง จงใจ ตั้งใจส่วนคำว่า “วิเคราะห์” มีความหมายว่าใคร่ครวญแยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

วัชร เล่าเรียนดี (2554) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูด หรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุม (Deep Understanding) โดยบอกอธิบายความเชื่อมโยงของเหตุและผล (Causal Relationship) ประกอบเรื่องที่รู้ระบบความคิดรวบยอดระบุปัญหา ระบุความ เชื่อมโยงของความคิดรวบยอดต่าง ๆ และรายละเอียดของเรื่องที่สามารถที่จะแจกแจง (Categorize) จำแนกแยกองค์ประกอบ ส่วนประกอบต่าง ๆ (Classification) รวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและประเมินผลหรือเพื่อสรุปอย่างเหมาะสม (Critical Thinking)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นคว้าหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

วิชรา เล่าเรียนดี (2552) กล่าวถึงความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุมโดยบอกอธิบายเหตุผลประกอบ เรื่องที่รู้ระบุนความคิดรวบยอดระบุปัญหา ระบุนความเชื่อมโยงของความคิดรวบยอดต่าง ๆ และรายละเอียดของเรื่องที่สามารถที่จะแจกแจง จำแนกแยกแยะองค์ประกอบ ส่วนประกอบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญ เพื่อนำมาเป็น เกณฑ์ในการตัดสินใจและประเมินผลเพื่อสรุปอย่างเหมาะสม

จากการศึกษาความหมายของการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะ จำแนกส่วนใดส่วนหนึ่งหรือสาระสำคัญของสิ่งหนึ่ง ๆ หรือพิจารณา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้วแบ่งออกเป็นส่วน ๆ และทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อพิจารณาว่า ในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

Bloom (1956) ได้เสนอทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Bloom's Taxonomy of Educational Objectives) เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ทักษะ ทั้ง 3 ด้านนี้ ของบุคคลส่งผลต่อความสามารถทางการคิดที่ Bloom จำแนกไว้เป็น 6 ระดับ คำถาม ในแต่ละระดับมีความซับซ้อนแตกต่างกัน ได้แก่

1. ระดับความรู้ความจำ หมายถึง ความรู้ในเนื้อหา ความรู้ที่เกี่ยวกับความจริง เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ คำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการแบ่งประเภท หรือการจัดกลุ่ม
2. ระดับความเข้าใจ หมายถึง การมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน แบ่งออกเป็นการ อธิบายด้วยคำพูด การแปลความหมาย การตีความหรือบอกผลของสิ่งนั้น ๆ ได้
3. ระดับการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ระดับการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแบ่งสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ออกเป็น ส่วนย่อย และแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้น
5. ระดับการสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือประสบการณ์เข้าเป็นสิ่งใหม่
6. ระดับการประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่เรียนมา ตัดสิน วิวินิจฉัย ประเมินค่า หรือคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้

Marzano (2001) ได้เสนอทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า วัตถุประสงค์ทางการศึกษาใหม่ (A New Taxonomy of Educational Objectives) โดยพัฒนาขึ้นจากวัตถุประสงค์ของ Bloom อธิบายว่ารูปแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ระบบได้แก่ ระบบตนเอง (The Self-System)

ระบบอภิปัญญา (The Metacognitive System) และระบบพุทธิพิสัย (The Cognitive System) และมีขอบเขตของความรู้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ด้านข้อมูล (Information) เป็นการรวบรวมความคิดที่มีเหตุผล และมีความสัมพันธ์กับรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำศัพท์ตามบริบทต่าง ๆ ความจริงลำดับเหตุผล ลำดับเหตุการณ์

2. กระบวนการ เน้นกระบวนการเพื่อการเรียนรู้จากทักษะสู่กระบวนการอัตโนมัติ อันเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่สั่งสมไว้

3. ทักษะ เน้นการเรียนรู้ที่ใช้ระบบโครงสร้างกล่อมเนื้อ จากทักษะง่ายสู่กระบวนการที่ซับซ้อนขึ้นโดยมีกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล 6 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 ขั้นรวบรวม เป็นการทบทวนความรู้เดิม รับข้อมูลใหม่ และเก็บเป็นคลังข้อมูลไว้ เป็นการถ่ายโยงความรู้จากความรู้จากการนำไปใช้ในการปฏิบัติการโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างของรูปร่าง

ระดับที่ 2 ขั้นเข้าใจ เป็นการเข้าใจสาระการเรียนรู้สู่การเรียนรู้ใหม่ในรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ เป็นการสังเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของรูปร่าง โดยเข้าใจประเด็นความสำคัญ

ระดับที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ เป็นการจำแนกความเหมือนและความต่างอย่างมีหลักการการจัดหมู่ที่สัมพันธ์กับความรู้ การสรุปอย่างสมเหตุสมผลโดยสามารถบ่งชี้ ข้อผิดพลาดได้ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่โดยใช้ฐานความรู้และคาดการณ์ผลที่ตามมาบนพื้นฐานของข้อมูล

ระดับที่ 4 ขั้นใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่มีคำตอบชัดเจน การแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก การอธิบายปรากฏการณ์ที่แตกต่างและการพิจารณาหลักฐานสู่การสรุปสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน การตั้งข้อสมมุติฐานและการทดสอบสมมุติฐานนั้นบนพื้นฐานของความรู้

ระดับที่ 5 ขั้นบูรณาการความรู้ เป็นการจัดระบบความคิดเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดการกำกับติดตามการเรียนรู้และการจัดขอบเขตการเรียนรู้

ระดับที่ 6 ขั้นจัดระบบตนเอง เป็นการสร้างระดับแรงจูงใจต่อภาวะการณ์เรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายในการเรียนรู้รวมทั้งตระหนักในความสามารถของการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ พบว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ของบลูมและมาร์ซาโน มีความสัมพันธ์และช่วยในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยผู้วิจัยได้หลอมรวมแนวคิดทฤษฎีการคิดวิเคราะห์พบว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องกัน โดย 1) การวิเคราะห์ความสำคัญของบลูม สอดคล้องกับการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกและการจัดหมวดหมู่ของมาร์ซาโน 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบลูมสอดคล้องกับการคิดวิเคราะห์ด้านการสรุปของมาร์ซาโน และ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการของบลูมสอดคล้องกับการ

คิดวิเคราะห์ด้านการประยุกต์และคาดการณ์ของมาร์ซาโน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความสามารถในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน จำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่ทักษะพื้นฐานก่อนจนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา ในเรื่องสิทธิในชีวิตประจำวัน ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

3. องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

Bloom (1957) กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มานั้นแยกเป็นส่วนย่อยได้ ข้อความบางข้อความอาจเป็นความจริง บางข้อความเป็นค่านิยม และบางข้อความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งการคิดวิเคราะห์ความสำคัญประกอบด้วย

- 1.1 ความสามารถในการค้นหาคำตอบประเด็นต่าง ๆ ในข้อมูล
- 1.2 การแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน
- 1.3 ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่น ๆ
- 1.4 ความสามารถในการบอกถึงสิ่งจูงใจและการพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและของกลุ่ม
- 1.5 การแยกแยะข้อสรุปจากข้อมูล

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้อ่านควรมีทักษะในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลัก ความสัมพันธ์ของสมมติฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างข้อสรุป และยังรวมถึงความสัมพันธ์ในชนิดของหลักฐานที่นำมาแสดงด้วย สามารถจำแนกได้ดังนี้

- 2.1 การเข้าใจ
- 2.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดในบทความ และข้อความ
- 2.3 การระลึกได้ว่าสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น
- 2.4 การแยกความจริง หรือสมมติฐานที่เป็นใจความสำคัญหรือข้อโต้แย้งที่นำมาสนับสนุนข้อความหรือสมมติฐานนั้น
- 2.5 การตรวจสอบสมมติฐานที่ได้มาแบ่งแยกสาเหตุของความสัมพันธ์และผลจากความสัมพันธ์อื่น ๆ
- 2.6 การคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้งแบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรงกับข้อมูลได้
- 2.7 การสืบหาความจริงของข้อมูล
- 2.8 การสร้างความสัมพันธ์และแยกรายละเอียดที่สำคัญ และไม่สำคัญได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์หลักการและโครงสร้างในการคิดวิเคราะห์ หลักการนี้ จะต้องวิเคราะห์แนวคิด จุดประสงค์ และมโนทัศน์ ได้แก่

- 3.1 การคิดวิเคราะห์ในรายละเอียดของงาน และความสัมพันธ์ของข้อมูล
- 3.2 การวิเคราะห์รูปแบบของการเขียน การวิเคราะห์จุดประสงค์ ความเห็น และความรู้สึกที่มีต่อกัน

3.3 การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่าง ๆ

3.4 การวิเคราะห์เทคนิคโฆษณาชวนเชื่อ

3.5 การวิเคราะห์จุดที่เป็นทัศนคติของผู้เขียน

3.6 การแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและอคติที่มีอยู่ได้

Marzano (2001) กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะ 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะการจำแนก คือความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายโดยมีหลักการในการแบ่งแยก สามารถบอกรายละเอียดได้

2. ทักษะการจัดหมวดหมู่ คือ ความสามารถในการจัดประเภท ลำดับ กลุ่มของสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นประเภทแบบเดียวกัน

3. ทักษะการเชื่อมโยง คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยบอกได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

4. ทักษะการสรุปความสามารถในการจับประเด็นสำคัญ สามารถสรุปผลจากสิ่งที่ครูผู้สอนกำหนดได้

5. ทักษะการประยุกต์ คือ ความสามารถในการจับประเด็นความสำคัญและสามารถสรุปข้อมูลจากสิ่งที่ครูผู้สอนกำหนดได้ รวมถึงทักษะในการประยุกต์โดยการนำความรู้ หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในสถานการณ์ สามารถขยายความ สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์หรือออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถในการตีความ เราไม่สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้ หากไม่เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏ เริ่มแรกจึงต้องพิจารณาข้อมูลที่ได้รับว่าอะไรเป็นอะไรด้วยการตีความ ซึ่งหมายถึงการพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการจะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ โดยสิ่งนั้นไม่ได้ปรากฏโดยตรงคือตัวข้อมูลไม่ได้บอกโดยตรงแต่เป็นการสร้างความเข้าใจเกินว่าสิ่งที่ปรากฏ อันเป็นการสร้างความเข้าใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ปรากฏในข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้

เป็นมาตรฐานในการตัดสินหรือเป็นไม้เมตรที่แต่ละคนสร้างขึ้นในการตีความนั้นย่อมแตกต่างกันตามความรู้ ประสบการณ์และค่านิยมของแต่ละบุคคล

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ การจะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ แจกแจงและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง มีทั้งหมดหมู่ จัดลำดับความสำคัญอย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร การวิเคราะห์ในเรื่องนั้นจะไม่มีสมเหตุสมผลหากไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการคิด ถ้าขาดความรู้ อาจไม่สามารถวิเคราะห์หาเหตุผลได้ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัยและช่างถาม การคิดวิเคราะห์จะต้องมีองค์ประกอบทั้งสามร่วมด้วยคือ ต้องช่างสังเกต สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่ดีอย่างผิวเผินแล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่ละเลยไป แต่หยุดพิจารณาขบคิดไตร่ตรอง และต้องช่างถาม ตั้งคำถามกับตัวเองและคนรอบข้างเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้น การตั้งคำถามจะนำไปสู่การสืบค้นความจริงและเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ สำหรับขอบเขตของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์จะยึดหลักการตั้งคำถามโดยใช้หลัก 5W 1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) คำถามเหล่านี้อาจไม่จำเป็นต้องใช้ทุกข้อเพราะการตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุมและตรงประเด็นที่ต้องการสืบค้น

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์จะต้องมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถค้นหาคำตอบได้ว่า

- 4.1 อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนี้
- 4.2 เรื่องนั้นเชื่อมโยงกับเรื่องนี้ได้อย่างไร
- 4.3 เรื่องนี้มีใครเกี่ยวข้องบ้าง เกี่ยวข้องกันอย่างไร
- 4.4 เมื่อเกิดเรื่องนี้ จะส่งผลกระทบต่ออย่างไรบ้าง
- 4.5 สาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นี้
- 4.6 องค์ประกอบใดบ้างที่นำไปสู่สิ่งนั้น
- 4.7 วิธีการ ขั้นตอนการทำให้เกิดสิ่งนี้
- 4.8 สิ่งนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 4.9 แนวทางการแก้ปัญหาที่มีอะไรบ้าง
- 4.10 ถ้าทำเช่นนี้ จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต

จากการศึกษาองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ พบว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยประการสำคัญอันเป็นบ่อเกิดแห่งทฤษฎีหรือการจำแนกองค์ประกอบการคิด

วิเคราะห์ของบลูม โดยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ

4. กระบวนการสอนคิดวิเคราะห์

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวถึงกระบวนการสอนคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดระดับสูง ซึ่งมีขั้นตอนที่เป็นกระบวนการดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่คิดให้ชัดเจน
2. ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร
3. ขั้นที่ 3 พิจารณาข้อมูลความรู้ทฤษฎีหลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้นั้นว่า ควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร
4. ขั้นที่ 4 สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

ฉันท ชาติทอง (2554) กล่าวถึงกระบวนการสอนคิดวิเคราะห์ไว้ว่า ขั้นตอนการสอนคิดวิเคราะห์ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล
2. ขั้นที่ 2 ใช้สมอง
3. ขั้นที่ 3 ตีความข้อมูลที่ได้รับเพื่อความเข้าใจ
4. ขั้นที่ 4 หาเหตุผล เชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อค้นหาความจริง
5. ขั้นที่ 5 ประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ
6. ขั้นที่ 6 แจกแจงองค์ประกอบ แยกแยะความแตกต่างเพื่อเห็นภาพรวมทั้งหมด

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กล่าวถึงกระบวนการสอนคิดวิเคราะห์ไว้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์
2. ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ
3. ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้

4. ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

5. ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

จากการศึกษากระบวนการสอนคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการสอนผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากนักวิชาการหลายท่าน พบว่าประกอบด้วยขั้นตอนที่หลากหลาย จำนวนขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เท่ากัน และรายละเอียดการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพิจารณาขั้นตอนและพบว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ สุวิทย์ มูลคำ (2551) มีความชัดเจนถึงกระบวนการ และแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการใช้เทคนิค 5W1H ได้ชัดเจนที่สุด จึงได้พิจารณาคัดเลือกขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังกล่าวมาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) การกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ 3) การกำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ 4) การพิจารณาแยกแยะ และ 5) การสรุปคำตอบ

5. ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

ประพนธ์ศิริ สุเสาร์จ (2556) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า

1. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบมีหลักการและเหตุผล ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพ
2. สามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ และประเมินงานโดยใช้เกณฑ์อย่างสมเหตุสมผล
3. รู้จักประเมินตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
4. ได้เรียนรู้เนื้อหาได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า มีความหมายและประโยชน์
5. ได้ฝึกทักษะการทำงาน การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
6. มีความรู้ความสามารถ มีกระบวนการการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน นับตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ค้นคว้าความรู้ ทฤษฎี หลักการ ตั้งข้อสันนิษฐานตีความหมาย และลงข้อสรุป
7. ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาและสื่อความหมาย
8. เกิดความสามารถในการคิดอย่างชัดเจน คิดอย่างถูกต้อง คิดอย่างแจ่มแจ้ง คิดอย่างกว้างขวาง คิดไกล และคิดอย่างลุ่มลึก ตลาดจนคิดอย่างสมเหตุสมผล
9. ทำให้เป็นผู้มีปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความเมตตา กรุณาและเป็นผู้มีประโยชน์ต่อสังคม
10. มีทักษะและความสามารถในการอ่าน เขียน พูด ฟัง และมีทักษะการสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
11. พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สุคนธ์ สินธพานนท์ วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สินธพานนท์ (2555) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์มีดังนี้

1. ทำให้สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูล หรือจากความคิดเห็น มีความกระจ่างชัดเจน ทำให้มองเห็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะทำงานหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ ทำให้รู้จักคิดจำแนกแยกแยะสิ่งที่เรียนรู้ จัดประเภทสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถทำนายผลหรือคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ใกล้เคียงความเป็นจริง นำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสม

3. ทำให้เป็นคนมีเหตุผล มีหลักการไม่กระทำสิ่งใด ๆ ตามใจตนเองอย่างเลื่อนลอย ไร้ทิศทาง ไม่สรุปเรื่องราวต่าง ๆ ตามอารมณ์ หรือความรู้สึกของตนเอง

4. ทำให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในด้านการแสดงความคิดเห็น หรือการให้ข้อเสนออย่างมีเหตุผล

5. สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ตามขั้นตอน ถูกต้อง และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมโลกยุคปัจจุบันได้ ไม่คล้อยตามหรือหลงเชื่อบุคคลอื่นจนเกิดความผิดพลาดลงในกิจการต่าง ๆ

6. ทำให้เป็นผู้มีทักษะในการลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ หลอมรวมได้ใจความ เพื่อนำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลไปยังบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้

7. ทำให้สามารถประมวลข้อคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลที่หลากหลายมาสัมพันธ์กัน เพื่อนำมาสรุปเป็นแนวคิดใหม่นำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของงาน

8. ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ได้ตรงประเด็น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. ช่วยให้อำนาจถึงเหตุผลสมผลของขนาดกลุ่มตัวอย่าง
3. ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป
4. ช่วยขุดค้นสาระของความประทับใจครั้งแรก
5. ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม
6. ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล
7. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ
8. ช่วยในการแก้ปัญหา

9. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ

10. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์ สมเหตุสมผล

11. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อบุคคลทุกคนในการนำไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคม โดยประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์มีดังนี้

1. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ การคิดวิเคราะห์นับว่าเป็นปัจจัยที่ทำหน้าทีเป็นปัจจัยหลักสำหรับการคิดในมิติอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. ช่วยในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ และการทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น จึงช่วยให้เวลาที่พบปัญหาจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัญหานั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็น

3. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ ในการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง เหตุผลของสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจ และที่สำคัญคือช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของความรู้ เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนั้นยังช่วยให้เราประเมินสถานการณ์และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้แม่นยำกว่าการที่มีเพียงข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ อีกทั้งยังทำให้รู้สาเหตุของปัญหา เห็นโอกาสของความน่าจะเป็นในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยให้มองเห็นโอกาสความเป็นไปได้ของสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการคาดการณ์อนาคต

จากการศึกษาประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการดำรงชีวิตปัจจุบันเป็นอย่างมาก ผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะเป็นบุคคลที่ไม่ด่วนสรุปข้อมูล ที่มีการพิจารณาข้อมูลด้วยเหตุและผลที่เกิดขึ้น ช่วยส่งเสริมให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้อง มีการคิดที่เป็นระบบและมีเหตุผลสามารถประเมินสถานการณ์และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

Bloom (1957) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องพิจารณาให้ครบทั้ง 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ โดยการให้ค้นหาข้อมูลเหตุ ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ โดยใช้ทักษะวิเคราะห์ว่าตอนใดเป็นจริงหรือเป็นสมมติฐานส่วนใดเป็นข้อสรุปหรืออ้างอิงมีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายสำคัญใด วิเคราะห์ข้อสรุปนั้นมีอะไรสนับสนุน หรือวิเคราะห์หาข้อผิดพลาด

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เป็นการถามให้ค้นคว้าว่าความสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราวนั้นสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร ใช้หลักการหรือทฤษฎีใดเป็นหลัก โดยพิจารณาว่าอะไรเป็นสาเหตุอะไรเป็นผลของการกระทำนั้น มีข้อสนับสนุนหรือคัดค้านใดข้อสรุปที่มีเหตุ และผลอย่างไร ส่วนใดที่มีความสัมพันธ์กันมากน้อย ถ้าเกิดสิ่งนั้นสิ่งใดจะเกิดตามมายกเรื่องราวข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์ว่าสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการถามให้ค้นว่าเรื่องราวนั้น ๆ อาศัยหลักการใด มีโครงสร้างองค์ประกอบ ใจความสำคัญอย่างไร

Marzano (2001) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วยทักษะ 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะการจำแนก คือความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายโดยมีหลักการในการแบ่งแยก สามารถบอกรายละเอียดได้

2. ทักษะการจัดหมวดหมู่ คือ ความสามารถในการจัดประเภท ลำดับ กลุ่มของสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นประเภทแบบเดียวกัน

3. ทักษะการเชื่อมโยง คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยบอกได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

4. ทักษะการสรุปความสามารถในการจับประเด็นสำคัญ สามารถสรุปผลจากสิ่งครูผู้สอนกำหนดได้

5. ทักษะการประยุกต์ คือ ความสามารถในการจับประเด็นความสำคัญและสามารถสรุปข้อมูลจากสิ่งที่ครูผู้สอนกำหนดได้ รวมถึงทักษะในการประยุกต์โดยการนำความรู้ หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในสถานการณ์ สามารถขยายความ สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

สมนึก ภัททิยธนี (2565) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดการคิดวิเคราะห์เป็นการใช้วิจารณ์ญาณ เพื่อแยกแยะพิจารณาตุรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ว่ามีส่วนใดเป็นส่วนสำคัญที่สุด หรือส่วนใดมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด และส่วนเหล่านั้นอยู่รวมกันได้หรือทำงานได้เพราะอาศัยหลักการใด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การพิจารณาหรือจำแนกว่าส่วนใด เรื่องใด เหตุการณ์ใดที่สำคัญที่สุดหรือการหาจุดเด่นจุดประสงค์สำคัญของสิ่งที่ซ่อนเร้น

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะที่สำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าส่วนใดมีความสัมพันธ์กันรวมถึงข้อสอบแบบอุปมาอุปมัย

3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การให้พิจารณาว่าส่วนปลีกย่อยต่าง ๆ ทำงานหรือเกาะยึดกันได้หรือยังคงสภาพเช่นนั้น เพราะใช้หลักการใดเป็นแกนกลาง ซึ่งจะถามถึงโครงสร้างจากหลักการหรือวิธีการที่ยึดถือ

ทิตนา แคมมณี (2562) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การประเมินการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมิน ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล
2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูลเนื้อเรื่องได้ตามหลักเกณฑ์
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

อนก พ.อนุกุลบุตร (2554) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการคิดอย่างแยกแยะว่าสิ่งสำเร็จรูปที่พิจารณานั้น มีชิ้นส่วน องค์ประกอบ เนื้อหาอะไรบ้าง สิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ เป็นหัวใจ เป็นส่วนประกอบย่อย
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการคิดค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยในระบบนั้น ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร เกี่ยวข้องกับสิ่งสำเร็จรูปทั้งหมดอย่างไร องค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันมากหรือน้อย
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการคิดแบบพิจารณาทั้งองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทุกส่วนแล้วค้นหาหลักการกฎเกณฑ์ที่ทำให้องค์ประกอบเหล่านั้น คมกันอยู่จนเป็นระบบหรือเป็นสำเร็จรูปอยู่ได้ และบรรลุวัตถุประสงค์หลักของระบบนั้นได้

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถจำแนกลักษณะการคิดวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ ข้าว ข้อความ หรือเหตุการณ์ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เช่น การให้ผู้เรียนค้นหาหลักการของเรื่อง

การระบุจุดประสงค์ของผู้เรียน ประเด็นสำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการจูงใจผู้อ่าน และรูปแบบของภาษาที่ใช้ เป็นต้น

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นการศึกษาหาระดับความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร โดยแบ่งออกตามประเภทเนื้อหาที่วัด ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดการคิดวิเคราะห์ เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนในการแยกแยะส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่า ประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมาย หรือประสงค์สิ่งใด นอกนั้นยังมีส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญและเหตุการณ์ความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันโดยอาศัยหลักการใด จะเห็นว่าสมรรถภาพด้านการวิเคราะห์จะเต็มไปด้วย การหาเหตุผลที่มีความเกี่ยวข้องกันเสมอการคิดวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ และด้านการนำไปใช้มาประกอบพิจารณา ซึ่งการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถแยกย่อยออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ คือ วิเคราะห์ว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญอย่างไร มีบทบาทอย่างไร ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ตัวอย่าง เช่น การเก็บภาษี มีความสำคัญอย่างไร
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ การหาความสัมพันธ์ หรือความเกี่ยวข้องกับส่วนย่อยในปรากฏการณ์ หรือเนื้อหานั้นเพื่อนำมาอุปมาอุปไมย หรือค้นหาว่าแต่ละเหตุการณ์มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวพันอย่างไร ตัวอย่าง เช่น เหตุใดแสงจึงเร็วกว่าเสียง
3. วิเคราะห์หลักการ คือ การจับใจความของเรื่องราวว่าสำคัญหรือความสัมพันธ์ด้วยวิธีการยึดหลักการใด มีเทคนิค หรือยึดปรัชญาใด อาศัยหลักการใดเป็นสื่อสารสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตัวอย่าง เช่น รถยนต์วิ่งโดยอาศัยหลักการใด

จากการศึกษาการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การวัดการคิดวิเคราะห์เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน โดยการจำแนกแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเรื่องราวจากเหตุการณ์ และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของเรื่องราวในเหตุการณ์ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร โดยจากการศึกษาในภาพรวมพบว่า แนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่ดำเนินการวัดการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) (แสดงรายละเอียดดังตาราง) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงได้นำเอาหลักการและแนวคิดดังกล่าวมาหลอมรวมกัน และได้องค์ประกอบของการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

และได้นำไปสร้างเป็นแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์หลักการ เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ เรียนวิชาอื่น ๆ หรือนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ตาราง 3 การวิเคราะห์ส่วนประกอบของการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

รายการ	Bloom (1957)	Marzano (2001)	ทิศนา แคมมณี (2562)	อเนก พ.อนุกุลบุตร (2554)	สุวิทย์ มูลคำ (2550)	สมนึก ภัททิยธนี (2565)	ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543)	รวม
การวิเคราะห์ความสำคัญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
การวิเคราะห์ความ สัมพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
การวิเคราะห์หลักการ	✓			✓	✓	✓	✓	5
วิเคราะห์ความสามารถ ในการแยกส่วน		✓						1
วิเคราะห์ความสามารถ ในการจัดประเภท		✓						1
วิเคราะห์การสรุปความ		✓						1

จากการศึกษาและวิเคราะห์ส่วนประกอบของการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ จำนวน 7 คน และพิจารณารายการที่ซ้ำกันมากกว่า 4 คน พบว่ามี 3 รายการที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด โดยการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ และ 3) การวิเคราะห์ เนื้อหา โดยจากการศึกษา การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในแต่ละรายการมีนิยาม/คำอธิบาย ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจำแนก เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ว่าสิ่งใดคือสิ่งสำคัญของเรื่องที่ทำหน้าที่

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่สามารถศึกษาในเรื่องที่กำหนด และค้นพบว่าในแต่ละส่วนของเรื่องมีความเกี่ยวเนื่องกันมากน้อยเพียงใด ตลอดจนความสอดคล้องหรือความขัดแย้งในเรื่องที่อ่านว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการศึกษาสาระสำคัญต่าง ๆ และพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยว่ายึดหลักสำคัญอะไร หรือเทคนิควิธีการอะไร โดยใช้หลักการและเหตุผลในการเปรียบเทียบและลำดับเหตุการณ์ได้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ส่วนประกอบของการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมงและข้อสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัย เลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

7. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ชนาธิป พรกุล (2557) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดและประเมินความสามารถในการคิด มีวิธีหลัก 2 วิธี คือ การทดสอบและการสังเกต

1. การทดสอบ สามารถใช้ได้ทั้งแบบปรนัย (แบบมีตัวเลือก จับคู่ หรือเติมคำ) และแบบสอบอัตนัยให้ตอบคำถาม การใช้แบบทดสอบการคิดนั้นเป็นการทดสอบหลายทักษะพร้อมกันเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน ประกอบด้วยหลายทักษะการคิดและหลายปฏิบัติการคิด เช่น กระบวนการแก้ปัญหา เริ่มจากการแปล (อ่าน) ข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล เปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น และสรุปอ้างอิงไปยังเรื่องหรือปรากฏการณ์ การวัดความชำนาญในการใช้หลายทักษะเหล่านี้ ครูสามารถสร้างแบบทดสอบได้เองในเนื้อหาที่ต้องการทดสอบนักเรียน

2. การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่บ่งชี้การมีทักษะการคิด การสังเกตเป็นวิธีที่ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของวิธีตอบคำถามของนักเรียน ข้อสำคัญครูจะต้องรู้จักตัวบ่งชี้ การมีทักษะจึงจะประเมินการคิดได้ นักการศึกษาชื่อ อาเธอร์ คอสตา (Athur L.Costa) ได้เสนอรายการพฤติกรรมที่เชื่อว่าจะเป็นตัวบ่งชี้ของการเป็นนักคิดที่มีประสิทธิภาพซึ่งครูสามารถใช้ค้นหาความชำนาญในการคิดของนักเรียนได้

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2557) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำแนกประเภทของการวัดออกเป็น 2 แนวทางสำคัญ คือ 1) แนวทางของนักวัดกลุ่มจิตมิติ (Psychometric) และ 2) แนวทางของการวัดการปฏิบัติ (Authentic Performance Measurement) การคิดเป็นความสามารถอย่างหนึ่งทางสมอง เป็นนามธรรมที่มีลักษณะซับซ้อน ไม่สามารถมองเห็นไม่สามารถสัมผัสได้โดยตรง ดังนั้น จึงต้องอาศัยหลักการวัดทางจิตมิติ (Psychometric) ช่วยในการวัดแนวทางการประเมินการคิดวิเคราะห์

สามารถทำได้หลายแนวทาง ได้แก่

1. ประเมินการคิดวิเคราะห์ อยู่ในการจัดการการเรียนรู้ปกติและการจัดกิจกรรม การประเมินการคิดวิเคราะห์อยู่ในการจัดการการเรียนรู้ปกติและการจัดกิจกรรม เช่น ประเมินจากการทำงาน การทำโครงงานของนักเรียน การประเมินใช้ประเมินตามสภาพจริงใช้การสอนหรือให้ทำกิจกรรมและประเมินไปพร้อม ๆ กัน นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะสามารถทำความเข้าใจกับงานที่ได้รับ จำแนกแยกแยะงานที่ได้รับเป็นงานย่อยหรือองค์ประกอบย่อยได้ สามารถจัดหมวดหมู่ในงานที่จำแนกออกมาได้ หรือนำข้อมูลมาจัดกลุ่มได้ ประเมินจากกิจกรรมด้านการวิเคราะห์ที่ให้นักเรียนทำ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินช่วยให้รู้ว่าสิ่งใดที่ตนเองมีความสามารถอยู่แล้วและสิ่งใดที่ยังทำไม่ได้ต้องพัฒนาให้มากขึ้น การประเมินแบบนี้นักเรียนจะสนุกสนานและได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

2. ประเมินการคิดวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบประเมินการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะการประเมินแบบนี้ต้องมีการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะ

2.1 หลักการและขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิด การวัดความสามารถทางการคิดของบุคคลผู้สร้างเครื่องมือจะต้องมีความรอบรู้ใน แนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับ “การคิด” เพื่อนำมาเป็นกรอบหรือโครงสร้างของการคิดเมื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของโครงสร้างหรือองค์ประกอบของการคิดแล้วจะทำให้ได้ตัวชี้วัดหรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นรูปธรรมซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของการคิด จากนั้นจึงเขียนข้อความตามตัวชี้วัดหรือลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้น ๆ

2.2 การพัฒนาแบบทดสอบความสามารถทางการคิดมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบทดสอบ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการสร้างแบบทดสอบ เป็นการพิจารณาการนำแบบทดสอบไปใช้ว่าต้องการใช้วัดความสามารถทางการคิดทั่ว ๆ ไป หรือต้องการวัดความสามารถทางการคิดเฉพาะรายวิชา (Aspect-specific)

2.2.2 กำหนดกรอบของการทดสอบและนิยามเชิงปฏิบัติการของการคิดวิเคราะห์ ผู้พัฒนาแบบทดสอบควรศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการคิดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2.2.3 สร้างผังข้อสอบ (Table of specification) คือการกำหนดเค้าโครงของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดที่ต้องการสร้างว่าต้องการให้ครอบคลุมโครงสร้างหรือองค์ประกอบใดบ้าง และกำหนดว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักความสำคัญมากน้อยเพียงใด

2.2.4 เขียนข้อสอบกำหนดรูปแบบการเขียนข้อสอบตัวคำถามตัวคำตอบ และวิธีการตรวจให้คะแนนจากนั้นลงมือร่างข้อสอบตามผังข้อสอบที่กำหนดไว้จนครบทุกองค์ประกอบ ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้โดยผู้เขียนข้อสอบเองและผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญ ในการสร้างข้อสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2.5 นำแบบทดสอบไปทดลองวิเคราะห์คุณ ภาพวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อตรวจสอบ คุณภาพของข้อทดสอบเป็นรายข้อในด้านความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อทดสอบที่มีความยากง่ายพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูงไว้และปรับปรุงข้อทดสอบที่ไม่เหมาะสม

2.2.6 นำแบบทดสอบไปใช้จริง

2.3 การเขียนข้อคำถามแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ แนวการเขียนข้อคำถาม แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ โดยพิจารณาจากขอบเขตการคิดวิเคราะห์ของ Bloom ที่ได้กำหนดไว้ 3 ประเภท การวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ

2.4 ประเมินจากแบบทดสอบมาตรฐาน

3. ประเมินการคิดวิเคราะห์จากการบูรณาการตัวชี้วัดของการคิดวิเคราะห์ร่วมกับการประเมินผลวิชาอื่น สามารถประเมินการคิดเข้าไปในการประเมินแต่ละวิชาได้โดยไม่ต้องแยก การประเมินการคิดวิเคราะห์ออกเฉพาะและเป็นการสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคิด เข้ากับวิชาต่าง ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เรียนลักษณะเครื่องมือประเมินต้องมีตัวชี้วัด หรือวัตถุประสงค์การประเมินพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชาด้วย

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิด วิเคราะห์ไว้ว่า การประเมินการคิดวิเคราะห์ควรประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีวิธีการและเครื่องมือที่ หลากหลาย เพื่อนำมาวัดประเมินผลให้ได้ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่มีหลากหลายมิติ ซึ่งคำนึงถึง ประสบการณ์ชีวิตและองค์ประกอบของที่มีรอบ ๆ ตัวนักเรียนมุ่งให้นักเรียนใช้ประสบการณ์และองค์ ความรู้เดิมเพื่อสร้างความเข้าใจในการกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมมีดังต่อไปนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ครูอาจ กำหนดเครื่องมือ และเกณฑ์ในการสังเกต หรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมามากน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน

2. การสัมภาษณ์ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่าย ไม่ซับซ้อนเกินไป โดยสามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ วิธีการสัมภาษณ์

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำและด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทักษะ ค่านิยมของนักเรียนได้

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกทางพฤติกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียนรู้ และแนวทางพัฒนานักเรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรต่อไป

4. แบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถที่เป็นจริง เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายกับสถานการณ์จริงเลียนแบบสถานการณ์จริง เช่น ข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และกระบวนการนำความรู้ไปใช้ประยุกต์เพื่อให้เกิดประโยชน์

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกหรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรงเพื่อประเมินความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ การใช้วิธีการต่าง ๆ และการสร้างผลงานของนักเรียนจะช่วยให้ครู ซึ่งจะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น วิธีการนี้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการรวมทั้งเจตนาต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของนักเรียนได้ยิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบและกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตร หรือโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนพัฒนาได้สำเร็จทั้งด้านความถนัด ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) มากยิ่งขึ้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริงเพื่อแก้ไขข้อจำกัดของการทดสอบด้วยข้อสอบเขียนตอบแบบหลายตัวเลือก ให้เกิดความสมดุลยืดหยุ่น ที่จะใช้กับการประเมินภาคปฏิบัติ (Performance assessment) ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงทางสังคม เช่น การประเมินตามสภาพปัญหาจริงเกี่ยวกับความคิด การทำงานร่วมกัน ชิ้นงาน เป็นต้น โดยการพิจารณาตัดสินตามมิติคุณภาพ (rubrics) ซึ่งเป็นระดับมาตรฐานที่ยอมรับ สำหรับใช้เปรียบเทียบภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดทักษะหรือคุณลักษณะที่ต้องการประเมิน 2) เลือกสถานการณ์และเครื่องมือประเมินที่เป็นสภาพจริง 3) จัดกิจกรรมปฏิบัติการ 4) กำหนดมิติคุณภาพ

เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมิน 5) ประเมินผลการปฏิบัติ 6) ตรวจสอบความถูกต้อง และรายงานผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัดทักษะการคิดนั้น จำแนกประเภทของการวัดผลตามแนวทาง ดังนี้

1. การวัดผลตามแนวกลุ่มจิตมิติ (psychometrics) เป็นการวัดผลโดยใช้แบบสอบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งอาจเป็นแบบสอบมาตรฐานหรือแบบสอบที่ครูหรือผู้วัดผลสร้างขึ้นเอง เพื่อวัดความสามารถในการคิดเฉพาะลักษณะที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และมีการประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

2. การวัดผลตามแนวการวัดจากการปฏิบัติจริง (authentic performance measurement) เป็นการวัดผลจากการปฏิบัติในชีวิตจริงหรือคล้ายของจริง เช่น การสังเกตสภาพงานที่ปฏิบัติจริง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริง ผลงานที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ฯลฯ ส่วนการประเมินอาจใช้วิธีประเมินตามสภาพจริง โดยการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับคุณภาพขึ้นใช้ในการประเมิน

3. แสดงออกทางคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะบางประการของบุคคลเป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการคิดของบุคคล และในขณะเดียวกัน การได้ฝึกและพัฒนาการคิดของตนก็เป็นปัจจัยส่งผลให้บุคคลเกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน เช่น คุณลักษณะใฝ่รู้ชอบแสวงหาความรู้เอื้อให้บุคคลเกิดการคิดที่กว้างขวางขึ้น และการที่บุคคลได้มีโอกาสฝึกหัดให้เป็นคนคิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล ก็สามารถส่งผลให้บุคคลนั้นเป็นผู้รู้และชอบเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้น คุณลักษณะหรือเจตคติของผู้คิดก็เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการคิดได้อีกทางหนึ่งซึ่งการวัดก็ต้องอาศัยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือเจตคติของผู้คิดตามที่ต้องการ เครื่องมืออาจเป็นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินตนเอง แบบวัดเจตคติด้านต่าง ๆ หรืออาจใช้การวัดจากการปฏิบัติจริง และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

จากการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์มีการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสรุปได้เป็นแนวทางสำคัญ ๆ คือ การวัดและประเมินโดยใช้แบบทดสอบต่าง ๆ และการวัดและประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงออก รวมถึงการสัมภาษณ์ และการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ รวมถึงการประเมินจากการทำชิ้นงาน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และจากการทำกิจกรรม

ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผล

1. ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

มนตรี วงษ์สะพาน (2563) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง ผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง ดังนั้น หากนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถบรรลุผลสำเร็จเป็นไปตามที่มุ่งหวัง ย่อมอนุมานได้ว่า นวัตกรรมนั้นเป็นเครื่องมือจัดกระทำที่มีคุณภาพ

ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา (2562) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง ผลสำเร็จของงานเป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดสุดของกิจกรรม มักมีตัวชี้วัด (Indicator) ประสิทธิภาพไม่ได้เน้นเพียงการใช้ทรัพยากรน้อย การลดต้นทุน การลดเวลา

มานิตย์ อาษานอก (2561) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง ผลสำเร็จของงานเป็นไปตามความมุ่งหวังที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดของกิจกรรม มักมีตัวชี้วัด ประสิทธิภาพไม่ได้เน้นเพียงการใช้ทรัพยากรน้อย การลดต้นทุน การลดเวลา

คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ค่าที่แสดงการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว หลังจากผู้เรียนได้เรียนจากสื่อ นวัตกรรม หรือแผนการเรียนรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2545) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า การที่จะทราบว่าสื่อการเรียนการสอน วิธีสอน หรือนวัตกรรมที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมามีประสิทธิผล (Effectiveness) เพียงใด ก็ให้นำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสื่อที่ได้ออกแบบมา แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างชัดเจนแน่นอน

เชษฐา กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545) กล่าวถึงความหมายของดัชนีประสิทธิผลไว้ว่า เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างน่าเชื่อถือหรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนเพิ่มขึ้นนั้น เรียกว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมาย

กันง่ายจึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

จากการศึกษาความหมายของดัชนีประสิทธิผล ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนระหว่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียนซึ่งผลของคะแนนจะแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการวิจัย

2. การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

เฟซิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545) กล่าวถึงการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ไว้ว่า เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น เรามักดูประสิทธิผลทางด้านการสอนและการวัดและประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะนี้ ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียนหรือการทดสอบความแตกต่าง เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในการปฏิบัติส่วนมากเน้นที่ผลของความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ โดยใช้สูตรของ กู๊ดแมน เฟรทเชอร์ และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher และ Schneider, 1980 อ้างถึงใน เฟซิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี, 2545) ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน}}$$

$$\text{หรือ } E.I. = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) จะเขียนในรูปของร้อยละก็ได้ ซึ่งผลการคำนวณจะได้เท่ากับผลการคำนวณจากคะแนนดิบ สูตรเป็นดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ} \quad E.I. = \frac{P_2\% - P_1\%}{100 - P_1\%}$$

ดัชนีประสิทธิผลในการวิจัยครั้งนี้ จึงหมายถึง ค่าร้อยละความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ระหว่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

Good (1973) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง สภาพ คุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจาก ความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งนั้น

Hornby (2000) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเมื่อได้ประสบความสำเร็จหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นโดยเป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ

สุรารค์ ไคว้ตระกูล (2559) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนโดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) กล่าวถึงความหมายของคำว่า พอใจไว้ว่า หมายถึง ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจชอบใจ

พัฒนา พรหมมณี และคณะ (2563) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดีไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ที่เกิดจากการประมาณค่าอันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล

ชวลิต ชูกำแหง (2551) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความสนใจ ชื่นชอบและเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ และพึงพอใจจนเกิดความสุขสันทานและเพลิดเพลิน ตัวอย่าง เช่น ร้อง รำ ทำเพลง ร่วมกันกับคนอื่นด้วยความสนุกสนาน พอใจสนุกกับบทละคร วิทยุ โทรทัศน์ สนุกกับการสนทนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งสนุกกับการเล่น เกม ตัวเลข ฯลฯ

อารี พันธมณี (2546) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเอง

ต้องการ หรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ และความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น ถ้าหากความต้องการหรือเป้าหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งระดับความพึงพอใจจะแตกต่างกัน ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการบริการ

ประสาธ อิศรปริดา (2541) กล่าวถึงความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิตที่มีผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง

จากการศึกษาความหมายของความพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน การทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ตอบสนองความต้องการ จนทำให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจำนวน 10 ข้อ

2. ทฤษฎีความพึงพอใจ

2.1 ทฤษฎีความต้องการของ Maslow (Maslow's The Human Needs Theory)

มาสโลว์ (ประสาธ อิศรปริดา, 2541; อ้างอิงมาจาก Maslow, 1970) มีความเห็นว่าทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะความต้องการ 5 ระดับ ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ อุณหภูมิ การนอนหลับ การขับถ่ายที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากอันตรายทุกด้าน ความต้องการความมั่นคงในการทำงาน ตลอดจนความมั่นคงทางฐานะเศรษฐกิจ

3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รัก ยอมรับจากกลุ่ม ต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตน เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นได้เป็นอันมาก

5. ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เช่น ความต้องการอยากเป็นหัวหน้าสูงสุดของหน่วยงาน ความต้องการอยากเด่นอยากดังในทางใดทางหนึ่ง

2.2 ทฤษฎีความต้องการตามแนวคิดของคูเปอร์ (Cooper)

คูเปอร์ (กิติมา ปรีดีติลภ, 2529; อ้างอิงมาจาก Cooper, 1958) ได้สรุปความต้องการตามแนวคิดทฤษฎี แบ่งออกเป็น 7 อย่างคือ

1. ต้องการงานที่เขาสนใจ
2. มีอุปกรณ์ที่ดีสำหรับทำงาน
3. มีค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม
4. มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
5. สภาพการทำงานที่ดี รวมทั้งชั่วโมงการทำงานและสถานที่ที่เหมาะสม
6. ความสะดวก รวมทั้งสวัสดิการอื่น ๆ
7. การทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจในการควบคุมการปกครอง

และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนที่เขายกย่องนับถือ

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจสามารถแบ่งได้ว่า ความพึงพอใจต้องเกิดจากการทำในสิ่งที่สนใจ มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงทำงานกับคนที่ตนนับถือ

3. ความสำคัญของความพึงพอใจ

พัฒนา พรหมมณี และคณะ (2563) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อบุคคล ต่องานและหน่วยงาน ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย และหน่วยงานมีบรรยากาศ และภาพลักษณ์ที่ดี อีกทั้งช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีพลังผลักดันให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้า ที่สำคัญที่สุด ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในระดับสูงสุด

อนันต์ สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2548) และ ปภาวดี ดุลยจินดา (2540) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ หากมีความพึงพอใจ จะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมส่งผลให้เกิดผลงานที่ดี นำมาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้น มีการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่นในการทำงาน ความพึงพอใจทำให้เกิดความสุขจากการปฏิบัติงาน ต้องการให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้อบรมประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3. เป็นสิ่งกำหนดลักษณะการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการที่เหมาะสม เกิดความประทับใจ

4. ช่วยพัฒนาคุณภาพของงาน หากมีความพึงพอใจจะเกิดความเต็มใจทุ่มเทสร้างสรรค์ และส่งเสริมมาตรฐานของงานที่สูงขึ้น

จากการศึกษาความสำคัญของความพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ แล้วผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกนึกคิด ความชอบพอใจในการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรม ซึ่งผลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่เพิ่มมากขึ้นได้

4. การสร้างความพึงพอใจ

พัฒนา พรหมมณี และคณะ (2563) และ สุนันทา เลาพันธ์ (2551) กล่าวถึงการสร้างความพึงพอใจไว้ว่า การสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในบุคคล มีดังนี้

1. จัดหาหรือให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายด้วยสิ่งที่มีคุณภาพตามความต้องการของบุคคล

2. อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิ่งที่บุคคลต้องการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามความสามารถ และมีการอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม

3. ในการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและท้าทายตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในสังคมหรือในการวางแผนการดำเนินงานซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงานประการหนึ่งที่น่าไปสู่การเกิดความพึงพอใจ

5. ให้การยกย่องชมเชยด้วยความจริงใจ

6. มอบความไว้วางใจให้รับผิดชอบมากขึ้น ให้อำนาจเพิ่มขึ้น เลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

7. ให้ความมั่นคงและความปลอดภัย

8. ให้ความเป็นอิสระในการทำงาน

9. เปิดโอกาสให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การหมุนเวียนงาน และการสร้างประสบการณ์จากการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

10. ให้เงินรางวัลหรือรางวัลตามลักษณะงาน

11. ให้โอกาสในการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอันเป็นแรงกระตุ้นในแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาการสร้างควมพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสร้างควมพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมใด ๆ นั้น สิ่งสำคัญคือผู้ดำเนินการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดหาหรืออำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนมีการอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม การนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต รวมถึงการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมหรือเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งควรมีการเสริมแรงเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดควมรู้สึกพอใจ

5. การวัดควมพึงพอใจ

ชวลิต ชูกำแหง (2553) กล่าวถึงการวัดควมพึงพอใจไว้ว่า วิธีการวัดจิตพิสัยที่นิยมมีดังนี้

1. การสังเกต เป็นการสังเกตการพูด การกระทำ การเขียนของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูต้องการวัด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ครูใช้พูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยาก ซึ่งอาจเป็นควมรู้สึกทัศนคติของนักเรียน เพื่อนำสิ่งที่นักเรียนพูดออกมาแปลควมหมายเกี่ยวกับลักษณะจิตพิสัยของนักเรียนได้ เช่น ครูอยากรู้ว่าเขาสนใจเรียนวิชาภาษาไทยหรือไม่เคยอ่านหนังสืออะไรที่ดีคำตอบของนักเรียนจะทำให้ครูประเมินได้ว่า มีความสนใจการเรียนวิชาภาษาไทยมากน้อยปานใด

3. การใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติวัดควมสนใจวัดคุณธรรม จริยธรรมไว้มากพอสมควร ซึ่งครูคนอื่นสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าเป็นแบบวัดทัศนคติหรือวัดควมสนใจจะมีรูปแบบการวัด 3 รูปแบบ คือ แบบของลิเคิร์ท แบบเธอร์สตัน แบบของออสกูด แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบของลิเคิร์ท มีลักษณะสำคัญ 4 ประการดังนี้

3.1 มีระดับควมเข้มข้นให้ผู้ตอบ เลือกตอบตามควมคิดเห็น เหตุผล สภาพความเป็นจริงตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

3.2 ระดับที่เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวก และด้านลบในข้อเดียวกันหรือมีเฉพาะด้านบวก หรือมีเฉพาะด้านลบ โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

3.3 บางข้อมีลักษณะเชิงนิมิต (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

3.4 สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ จึงสามารถวัดควมคิดเห็น คุณลักษณะด้านจิตพิสัยในเชิงปริมาณได้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2552) กล่าวถึงการวัดควมพึงพอใจไว้ว่า การประเมินข้อมูลจากแบบสอบถามว่าส่วนใหญ่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีลักษณะเป็นช่องแสดงระดับควมคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อข้อความนั้น ๆ โดยทั่วไปมีอยู่ 5 ระดับ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะกำหนดเป็นคะแนนโดยใช้หลักดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด	ระดับคะแนน 4.50-5.00
4 หมายถึง มาก	ระดับคะแนน 3.50-4.49
3 หมายถึง ปานกลาง	ระดับคะแนน 2.50-3.49
2 หมายถึง น้อย	ระดับคะแนน 1.50-2.49
1 หมายถึง น้อยที่สุด	ระดับคะแนน 1.00-1.49

ไพศาล หวังพานิช (2546) กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึก หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้ โดยอาศัยหลักการสำคัญ คือ การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

1. ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจของบุคคลนั้นจะคงอยู่ช่วงหนึ่งนั้นคือ ความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงใดช่วงหนึ่งที่มีความรู้สึกของตัวเรามีความคงที่ที่จะทำให้สามารถวัดได้
2. ความพึงพอใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือพฤติกรรมที่เป็นอยู่
3. ความพึงพอใจ นอกจากจะแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุน หรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณความคิดความรู้สึกนั้นอีกด้วย เช่น ระดับความมากน้อยของความพึงพอใจ
4. การวัดความพึงพอใจ ด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะวัดมีสิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคลแสดงความพึงพอใจตอบสนอง และสุดท้ายต้องมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับ ต่ำ สูง มาก น้อย
5. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้าที่นิยม คือ ข้อความความพึงพอใจ (Attitude Statement) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลสนองตอบออกมาเป็นระดับความรู้สึก มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น
6. วิธีเขียนข้อความพึงพอใจ จะประกอบด้วยข้อคำถามโดยทำหน้าที่เป็นตัวเร้าให้บุคคลแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกออกมา การวัดความพึงพอใจจะได้ผลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มากนักน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อความที่ใช้ถาม

จากการศึกษาการวัดความพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้นเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก การวัดความพึงพอใจจึงสามารถวัดได้ในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 10 ข้อ

6. การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ

อพันธ์ พูลพุทธา (2565) กล่าวถึงการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจไว้ว่า การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามมี 3 วิธีการ คือ 1) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการใช้วิธี Item total Correlation และวิธีการกลุ่มรูขั้ว 2) การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า โดยพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามของแบบสอบถามว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ และ 3) การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า โดยการหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) หรือที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)

คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561) กล่าวถึงการสร้างแบบสอบถามไว้มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามหรือแบบวัด และกำหนดรูปแบบสอบถามหรือแบบวัดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามหรือแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) โดยจำนวนที่เขียนข้อคำถามเพื่อไว้ร้อยละ 20 ถึงร้อยละ 50 และอาจจะบวกแต่และด้านมีจำนวนข้อที่สร้างและจำนวนข้อที่ใช้จริงมีกี่ข้อ แต่ก็ไม่ควรต่ำกว่าด้านร้อยละ 6 ข้อ
4. นำแบบสอบถามหรือแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ (หาความเที่ยงตรง : Validity) จำนวน 3-5 คน
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามหรือแบบวัดตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลการทดลองใช้มาหาคุณภาพ
6. หาคุณภาพของแบบสอบถามหรือแบบวัดเป็นรายข้อด้วยการหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธี Item Total Correlation หรือ t-test
7. นำแบบสอบถามหรือแบบวัดที่คัดเลือกไว้ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
8. พิมพ์แบบสอบถามหรือแบบวัดเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556) กล่าวถึงการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจไว้ว่า แบบสอบถามความพึงพอใจให้ความสำคัญต่อข้อความ คำถามที่ต้องมีความครอบคลุมในช่วง

ของความพึงพอใจทั้งหมด แต่ละข้อความจะระบุความพึงพอใจที่มีอยู่ วิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจว่า คืออะไร มีโครงสร้างลักษณะใด ซึ่งควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นเรื่อง ๆ ลงไปว่าจะประเมินความพึงพอใจด้านใดบ้าง
 2. รวบรวมข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อเป้าหมาย หลีกเลี่ยงข้อความกำกวม ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ โดยกำหนดข้อคำถาม จากโครงสร้างความพึงพอใจที่ได้กำหนดไว้แล้ว แบ่งเป็นด้าน ๆ แล้วสร้างและรวบรวมข้อคำถามแต่ละด้านตามประเด็นที่กำหนดไว้
 3. นำข้อคำถามที่สร้างแล้วไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามว่า ตรงตามโครงสร้างของการประเมินความพึงพอใจตามที่ได้กำหนดไว้แล้วในแต่ละด้าน และในแต่ละประเด็นย่อยหรือไม่ หากมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจน จะได้แก้ไขก่อนสร้างเป็นแบบสอบถาม จากนั้นทดลองใช้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 เท่าของจำนวนข้อในพื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน หรือใกล้เคียงกับพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง
 4. กำหนดน้ำหนักในการตอบแต่ละตัวเลือก โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5. 4.
3. 2. 1

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556) พรนภา เตียสุทธิกุล และคณะ (2561) ได้เสนอไว้ว่า การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นการตรวจสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) มีวิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบความตรง มีการตรวจสอบใน 2 ลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence=IOC) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5-7 คน พิจารณาตรวจสอบให้คะแนนความตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ แต่ละข้อต้องมีค่า IOC ระหว่าง 0.50-1.0 จากนั้นนำผลการตรวจสอบรายข้อมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป วิธีนี้เป็นวิธีที่มีผู้นิยมนำไปใช้มากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่ไม่ยาก แม้ว่าคำตอบที่ได้จะน่าเชื่อถือน้อยที่สุดก็ตาม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับการคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ
 - 1.2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้ ประเมินในกลุ่มมีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะเก็บข้อมูลจริง 2 กลุ่ม ด้วยวิธีเทคนิคกลุ่มรู้ชัด (Known Group Technique) กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ทราบว่ามี ความพึงพอใจในงานที่ต้องการ ประเมินกับอีกกลุ่มหนึ่งไม่ทราบความพึงพอใจในงาน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนของสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกับด้วยค่าสถิติที (t-test) หากผลการทดลองใช้แบบสอบถามมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามีความตรงเชิงโครงสร้าง

2. การตรวจสอบความเที่ยงมีการตรวจสอบ 2 วิธีดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงด้วยการทดสอบซ้ำ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 2 ครั้ง ห่างกัน 1-2 สัปดาห์ นำผลคะแนนมาหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของเพียร์สัน ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2 การตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีของครอนบาค โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 1 ครั้ง นำผลคะแนนมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

จากการศึกษาการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามของผู้วิจัย จะดำเนินการโดยการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดความพึงพอใจ หลังจากนั้นนำมากำหนดเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำมาหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธี Item Total Correlation และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7. การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2553) กล่าวถึงการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักคะแนนความพึงพอใจดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจ

มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

จากการศึกษาการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ และจากการศึกษาแนวทางการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ ผู้วิจัยพบว่า การแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลาย มีความน่าเชื่อถือได้ จึงพิจารณาและนำเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดระดับคะแนนและแปลความหมายค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กรรณิกา หนูน้ำคำ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 75/75 2) เปรียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 คน โรงเรียนชุมชนบ้านโคกหม ภาครเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ณัฐกานต์ เพื่องมณี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิด ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการอ่านคิดวิเคราะห์และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 2 ซึ่งได้มาวิธีแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับ แผนผังความคิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 8 แผน เวลา 16 ชั่วโมง มีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

นุริยะห์ ปือแน และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ รายวิชาอัลลอคลากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1/E_2 = 80/80$ 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาอัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1/E_2=82.78/85.00$ 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สัญลักษณ์ โคตรเพชร และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (เคมี) เรื่อง โครงสร้างอะตอมของนักเรียน แผนการเรียนที่ไม่เน้นวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยาลงกรณ์ จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t-test แบบ independent และ dependent ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และมีผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) นอกจากนี้ ยังพบว่าการพัฒนาการทางการเรียนรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

เนตรนภา ถาวรสุวรรณ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิคมประสาท (บุญชอบสาครินทร)

มิตรภาพที่ 149 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H อยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Saengchan, P (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้เทคนิค 5W1H โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H 2) ทดลองใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนา และ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบทดสอบโคลโมโกรอฟ-สมิรโนฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

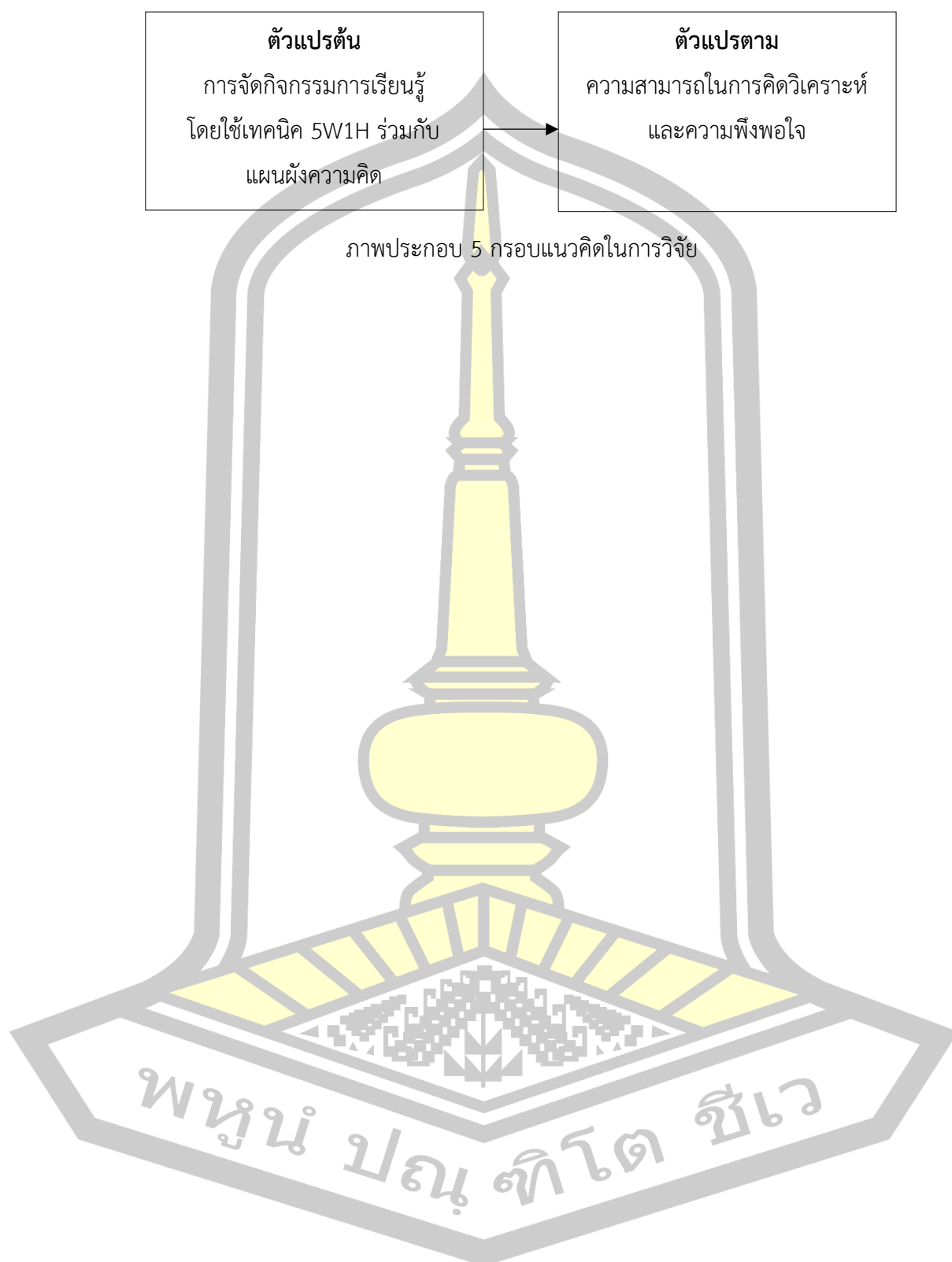
Munther และคณะ (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการสอนโดยใช้กลยุทธ์ 5W1H ในการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดย การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุประสิทธิผลของกลยุทธ์ 5W1H ในแง่วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยมีสองกลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มควบคุมและจำนวนนักเรียนคือ (นักเรียน 32 คน และอีกกลุ่มเป็น ตัวแทนโดยกลุ่มทดลอง และจำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองคือ (30) คน และในวิธีการสุ่มถอน นักวิจัย

ทั้งสองคนเลือก (การเตรียมมะกอกสำหรับเด็กผู้ชาย) จากชุมชนการวิจัยที่เป็นตัวแทนอยู่ตรงกลาง และโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Directorate of Education ในเขต Qadisiyah เนื่องจากผู้วิจัยได้นำ แนวทางการวิจัยเชิงทดลองมาใช้เป็นวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งรวมถึงตัวแปรอิสระ (กลยุทธ์ 5W1H) และตัวแปรตาม (ความรู้สึกทางวิทยาศาสตร์) เนื่องจากผู้วิจัยเลือกการออกแบบการทดลอง เพื่อปรับตัวแปรการวิจัย และก่อนที่จะเริ่มนำการทดลองไปใช้ ผู้วิจัยได้ให้รางวัลแก่กลุ่มวิจัยทั้งสอง กลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แม่นยำด้วยตัวแปรต่อไปนี้ (อายุของเวลาที่คำนวณเป็นเดือน ความสำเร็จก่อนหน้าของนักเรียนและการทดสอบสติปัญญาของ Daniels ระดับความรู้สึกทาง วิทยาศาสตร์) และหลังจากดำเนินการความเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มวิจัยทั้งสองกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยได้ เตรียมข้อกำหนดของการประยุกต์ใช้การทดลองแผน เป้าหมาย และการทดสอบสำหรับ กลุ่มวิจัยสอง กลุ่ม และหลังจากประยุกต์การทดลองเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัยกับกลุ่มวิจัยทั้งสองกลุ่ม เนื่องจากผู้วิจัยได้รับข้อมูลสำหรับกลุ่มวิจัยทั้งสองกลุ่มและข้อมูลเหล่านั้นได้รับการประมวลผลทาง สถิติโดยการทดสอบ (t-test) สำหรับตัวอย่างอิสระ 2 ตัวอย่าง และผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า นักเรียน ของกลุ่มทดลองมีประสิทธิภาพเหนือกว่านักเรียนของกลุ่มควบคุมตามกลยุทธ์ของ 5W1H ในแง่วิทยาศาสตร์

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ และเทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ผู้วิจัยพบว่า การสอน โดยใช้เทคนิคดังกล่าว เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ ของผู้เรียนในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมความสามารถดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับการเขียน แผนผังความคิดมาเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภูดินทร์ ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. รูปแบบการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 64 คน ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แบบคณะความสามารถ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ขอบข่ายเนื้อหาสาระในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่อง ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อเรื่อง สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
1. สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	หน้าที่พลเมือง คือ ต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย รู้รักสามัคคี มีความเพียร ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติหรือศาสนา รัฐมีหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจัดการอบรมในทุกระดับเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (P) 3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (A)
2. สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5		1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยได้ (P) 3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (A)
3. กฎหมายในชีวิตประจำวัน (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายเป็นคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของรัฐที่กำหนดมาเพื่อใช้บังคับให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติ หากผู้ใดฝ่าฝืน ย่อมถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันได้

ตาราง 4 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
3. กฎหมายในชีวิตประจำวัน (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความ เป็นระเบียบเรียบร้อยและ มีความสุขสงบสุขกฎหมายมีที่มา หลายลักษณะ เช่น มาจากผู้มี อำนาจในรัฐเป็นผู้สร้างขึ้นมาจาก คำสั่งสอนทางศาสนาและมาจาก จารีตประเพณี	3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ของกฎหมายในชีวิตประจำวัน (A)
4. กฎหมายในชีวิตประจำวัน (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5		1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันได้ (K) 2. นักเรียนสามารถจำแนกกฎหมายใน ชีวิตประจำวันได้ (P) 3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ของกฎหมายในชีวิตประจำวัน (A)
5. กฎหมายจราจร (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายว่าด้วยการจราจรทาง บก เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นมา เพื่อให้ประชาชนได้รับความ ปลอดภัยและความสะดวกจาก การสัญจรมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ เรื่องของการใช้รถใช้ถนน เช่น การใช้รถการใช้ทางเดินรถคนเดิน เท้าสัญญาณจราจรและ เครื่องหมายจราจร	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายจราจรได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิด เกี่ยวกับกฎหมายจราจรได้ (P) 3. นักเรียนเห็นคุณค่าและ ความสำคัญของกฎหมายจราจร (A)
6. กฎหมายจราจร (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5		1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายจราจรได้ (K)

ตาราง 4 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
		2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกฎหมายจราจรได้ (P) 3. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของกฎหมายจราจร (A)
7. กฎหมายยาเสพติดให้โทษ (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษกำหนดขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษทั้งหลายให้หมดไปจากสังคมไทย มีเนื้อหาสาระสำคัญเช่นประเภทของยาเสพติดให้โทษประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทลักษณะของสารระเหย	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดให้โทษได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดได้ (P) 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (A)
8. กฎหมายยาเสพติดให้โทษ (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5		1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดให้โทษได้ (K) 2. นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของยาเสพติดได้ (P) 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (A)
9. กฎหมายทะเบียนราษฎร (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร กำหนดเกี่ยวกับงานทะเบียนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การแจ้งย้ายที่อยู่ ทะเบียนบ้าน	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียนราษฎรได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายทะเบียนราษฎรได้ (P)

ตาราง 4 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
		3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (A)
10. กฎหมายทะเบียนราษฎร (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5		1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียนราษฎรได้ (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในการใช้กฎหมายทะเบียนราษฎรได้ (P) 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (A)
11. กฎหมายอาญา (1) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวม	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญาได้ 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในการใช้กฎหมายอาญา
12. กฎหมายอาญา (2) (1 ชั่วโมง) ส 2.1 ป.6/1 ส 2.2 ป.6/5	กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวม	1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญาได้ 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในการใช้กฎหมายอาญา

1.4 ศึกษาแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา และพิจารณาคัดเลือกเทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ซึ่งเป็นการตั้งคำถามที่ทำให้ผู้เรียนสามารถย่อยเนื้อหาออกมาให้เข้าใจง่าย ช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่อง การใช้คำถามจากเหตุการณ์แวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียนและคุ้นเคยแล้วค่อย ๆ ขยายขอบเขตเรื่องราว เนื้อหากว้างขึ้น ซึ่งเมื่อไหร่ที่ผู้เรียนรู้จักการใช้คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไรทำไม ใคร อย่างไร กับเหตุการณ์รอบตัว ผู้เรียนก็จะสามารถเก็บรายละเอียดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ ขอบข่ายของกิจกรรม 5W1H ร่วมกับ

แผนผังความคิด จะนำไปสู่การค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ปรากฏ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553) โดยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อค้นหาคำความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น เรื่องราว เหตุการณ์ที่ต้องการสื่อหรือบอกอะไรสำคัญที่สุด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) โดยการทำกิจกรรมแผนผังความคิด

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ และนำเสนอผลการเรียนรู้

1.5 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเอกสาร และตำราต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง โดยแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ กุสิรา จิตรขญาวนิช (2562) สุนธ์ สินธพานนท์ (2558) ศศิธร เวียงวะลัย (2556) ชนาธิป พรกุล (2554) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) อภรณ์ ใจเที่ยง (2553) และเอกรินทร์ สัมหาศาล และคณะ (2552) แล้วนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) ส่วนหัวแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 3) สารสำคัญ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) สมรรถนะที่สำคัญ 7) สารการเรียนรู้ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล 11) บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12) เครื่องมือวัดและประเมินผล โดยทุกแผนมีการจัดกิจกรรมการใช้สื่อ วัด ประเมินผลดังตาราง 5

ตาราง 5 แผนผังการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

แผนที่	สาระเนื้อหาความรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1	หน้าที่พลเมือง คือ ต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพ	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
2	หลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย รู้รักสามัคคี มีความเพียร ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติหรือศาสนา รัฐมีหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจัดการอบรมในทุกระดับเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
3	กฎหมายเป็นคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของรัฐที่กำหนดมาเพื่อใช้บังคับให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติ หาก	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
4	ผู้ใดฝ่าฝืน ย่อมถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสุขกฎหมายมีที่มาหลายลักษณะ เช่น มาจากผู้มีอำนาจในรัฐ เป็นผู้สร้างขึ้นมาจากคำสั่งสอนทางศาสนาและมาจากจารีตประเพณี	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนที่	สาระเนื้อหาความรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
5	กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยและ	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
6	ความสะดวกจากการสัญจรมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของการใช้รถใช้ถนน เช่น การใช้รถการใช้ทางเดินรถคนเดินเท้าสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
7	กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กำหนดขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษทั้งหลาย	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
8	ให้หมดไปจากสังคมไทย มีเนื้อหาสาระสำคัญเช่นประเภทของยาเสพติดให้โทษประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ลักษณะของสารระเหย	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
9	กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร กำหนดเกี่ยวกับงานทะเบียนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลทะเบียน	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
10	ประวัติราษฎร เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การแจ้งย้ายที่อยู่ ทะเบียนบ้าน	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
11	กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดมี	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อวีดิทัศน์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้
12	จุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวม	สื่อใบความรู้ สื่อเพาเวอร์พอยต์	การทำกิจกรรมตามใบงานที่กำหนดให้

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อหา การใช้ภาษา และความเหมาะสมของกิจกรรม รวมถึงองค์ประกอบและรายละเอียดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 12 แผน ที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว พร้อมกับแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ความเหมาะสมของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.7.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.7.2 รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา

1.7.3 รองศาสตราจารย์ ดร.อพนันตรี พูลพุทธา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ซึ่งทำการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การประเมินคะแนนและการแปลความหมาย มีดังนี้ (อพนันตรี พูลพุทธา, 2565)

- 5 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51-4.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

2.51-3.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51-2.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

1.00-1.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดค่าความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญในการยอมรับรายการประเมินของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=0.50$) โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทุกแผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกแผน (แสดงรายละเอียดดังภาคผนวก ค)

1.8 ตรวจสอบและปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ หลังจากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค 5W1H ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 33 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยไม่เป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองจำนวน 1 แผน ปรากฏว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริงได้ แต่ควรมีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละขั้นให้มีความเหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงปรับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น

1.9 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริง แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวทางการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2562) อัฐพล อินตะเสน (2565) และแนวทางการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) โดยสร้างเป็นแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ที่ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ และผู้วิจัย

พิจารณาความเหมาะสมในการสร้างข้อสอบแล้ว จึงเลือกสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ และนำไปใช้จริง จำนวน 30 ข้อ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย เลือกใช้ 30 ข้อ เนื่องจากจำนวนข้อสอบมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 1 ชั่วโมง ซึ่งการทดสอบก่อนและหลังเรียนจะไม่ถูกนำมารวมกับชั่วโมงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรายละเอียดแสดงดังตาราง

ตาราง 6 การกำหนดแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

องค์ประกอบ การวิเคราะห์	นิยามศัพท์	จำนวน ข้อสอบ ทั้งหมด	จำนวน ข้อสอบที่ใช้ จริง
การคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ	การวิเคราะห์ว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญอย่างไร มี บทบาทอย่างไร ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็น ผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด	12	8
การคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	การหาความสัมพันธ์ หรือความเกี่ยวข้องกับ ส่วนย่อยในปรากฏการณ์ หรือเนื้อหานั้นเพื่อ นำมาอุปมาอุปไมย หรือค้นหาว่าแต่ละ เหตุการณ์มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวพันอย่างไร	19	13
การคิดวิเคราะห์ หลักการ	การจับใจความของเรื่องราวว่าสำคัญหรือ ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการยึดหลักการใด มี เทคนิค หรือยึดปรัชญาใด อาศัยหลักการใด เป็นสื่อสารสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	14	9
รวม		45	30

สำหรับการพิจารณาค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยพิจารณาจาก
รายละเอียดตามนิยามแนวคิดองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 1957) จึงนำมา
เป็นแนวทางในการกำหนดค่าน้ำหนักของข้อสอบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง 2560 โดยผู้วิจัยพิจารณาจากเนื้อหาตามหน่วยการเรียนรู้
ใน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ มาดำเนินการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้
ต่อไป

2.3 เมื่อกำหนดระดับการคิดวิเคราะห์ ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์ จากตารางดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการออกข้อสอบให้สอดคล้องกับตาราง ต่อจากนั้น นำไปจัดทำตารางพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (IOC)

2.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องของแผนการเรียนรู้ที่คาดหวังกับข้อคำถาม หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านการปรับปรุง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และระดับการคิดวิเคราะห์ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

เมื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดแล้ว ผู้วิจัยนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50-1.00 จึงเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้ได้ ผลการประเมินพบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 (ปรากฏรายละเอียดดังภาคผนวก ค)

2.5 ปรับปรุงแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยประเด็นในการปรับปรุงแก้ไขคือ ข้อคำถามในบางข้อมีข้อคำถามที่เน้นความรู้ความจำ ข้อคำถามบางส่วนยังไม่สามารถวัดระดับการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ ควรปรับให้มีความเหมาะสมมากขึ้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

2.6 นำข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วจำนวน 45 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับทดลองสอบ แล้วนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 33 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

2.7 นำผลการทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) เกณฑ์ความยากของข้อสอบกำหนดไว้ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) เกณฑ์อำนาจจำแนกของข้อสอบกำหนดไว้ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.43-0.80 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.27-0.52 จากทั้งหมด จำนวน 45 ข้อ คัดเลือกไว้ 30 ข้อ โดยเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.67-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.30-0.52 (ปรากฏดังภาคผนวก ค)

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของโลเวทท์ มีค่าเท่ากับ 0.89 (ปรากฏดังภาคผนวก ค)

2.9 จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับจริงและนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามของ คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561) บุญชม ศรีสะอาด (2553) มนตรี วงษ์สะพาน (2563) และอัฐพล อินตะเสนา (2565) อพันธ์ พูลพุทธา (2565) หนังสือเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 15 ข้อ ใช้จริง 10 ข้อ โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยในแต่ละตัวเลือกว่าหนดน้ำหนักคะแนนดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

- 5 คะแนน หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง พึงพอใจมาก
- 3 คะแนน หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง พึงพอใจน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีรายละเอียดของเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ และผ่านการปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้นหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินไม่ตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องแล้ว ผู้วิจัยบันทึกผลการพิจารณาถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 - 1.00 จึงจะสามารถใช้ข้อคำถามนั้นได้ โดยจากการวิเคราะห์พบว่าได้ข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ทุกข้อคำถาม (ปรากฏดังภาคผนวก ค)

3.5 ปรับปรุงแบบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 33 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

โรงเรียนภูผาจันทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยไม่เป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561) พบว่า ได้ข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์จำนวน 15 ข้อ จึงคัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อ ตามที่กำหนดไว้ โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) อยู่ตั้งแต่ 0.64 ถึง 0.95 (ปรากฏดังภาคผนวก ค)

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่คัดเลือกไว้ จำนวน 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งหมด ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งหมดเท่ากับ 0.92 (ปรากฏดังภาคผนวก ค)

3.8 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด แล้วนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูผาจันทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลังการทดลอง (One Group Pretest and Post-test Design) (อพนันต์รี พูลพุทรา, 2565)

ทดสอบก่อนเรียน ทดลอง ทดสอบหลังเรียน

O₁

X

O₂

O₁ หมายถึง การทดสอบก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ

ในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลังการทดลอง (One Group Pretest and Post-test Design) เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ เทคนิค 5W1H ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 มีวิธีการดำเนินการ วิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงครูประจำชั้น ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อสร้างความเข้าใจต่อหลักการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายการ เรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยดำเนินการตาม กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง
4. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (Post-test) จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน
5. หลังจากการทดสอบหลังเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมาย ในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 10 ข้อ

6. ผู้วิจัยตรวจสอบ และรวบรวมคะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ทางสถิติในระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561)

2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยใช้สูตรของ กู๊ดแมน เฟรทเชอร์ และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher และ Schneider, 1980 อ้างถึงใน เพลิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี, 2545)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิค 5W1H โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พูน ปณ จิต ชีเว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Percentage) โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

1.1 สูตรการหาร้อยละ

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 สูตรการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคน

1.3 สูตรการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) หรือ IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$\bar{x} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 สูตรการหาค่าความยากง่าย (p)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยาก
	f	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อสอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.3 สถิติที่ใช้หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้สูตรของ Brennan B-Index ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.4 สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ และแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้สูตรของ Lovett (สมนึก ภัททิยธนี, 2565) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	x_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	c	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ
	$\sum x_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกคน
	$\sum x_i^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

2.5 สถิติที่ใช้หาค่าความยาก (p) ของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$P = \frac{H + L}{2N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2.6 สถิติที่ใช้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
-------	----------	-----	---------------------------------------

Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด x
Σy	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด y
Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด x แต่ละตัวยกกำลังสอง
Σy^2	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด y แต่ละตัวยกกำลังสอง
Σxy	แทน	ผลรวมระหว่างผลคูณชุด x กับ y
N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.6 สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ Alpha (α - Coefficient) ของ Cronbach ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์แอลฟา
K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยใช้สูตรของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (คณาจารย์ภาควิชาวิจัย และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561) ดังนี้

สูตรการหา E_1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
ΣX	แทน	คะแนนของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรืองานระหว่างเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มทั้งหมดของแบบฝึกปฏิบัติ ทุกชั้นรวมกัน
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรการหา E_2

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N} \times 100}{B}$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	ΣF	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วย
			ประกอบด้วยผลการสอบหลังเรียนและคะแนนจากการประเมินงานสุดท้าย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

4. สถิติที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน ใช้สถิติทดสอบที (t-test Statistic) ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2565)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{(N-1)}}$$

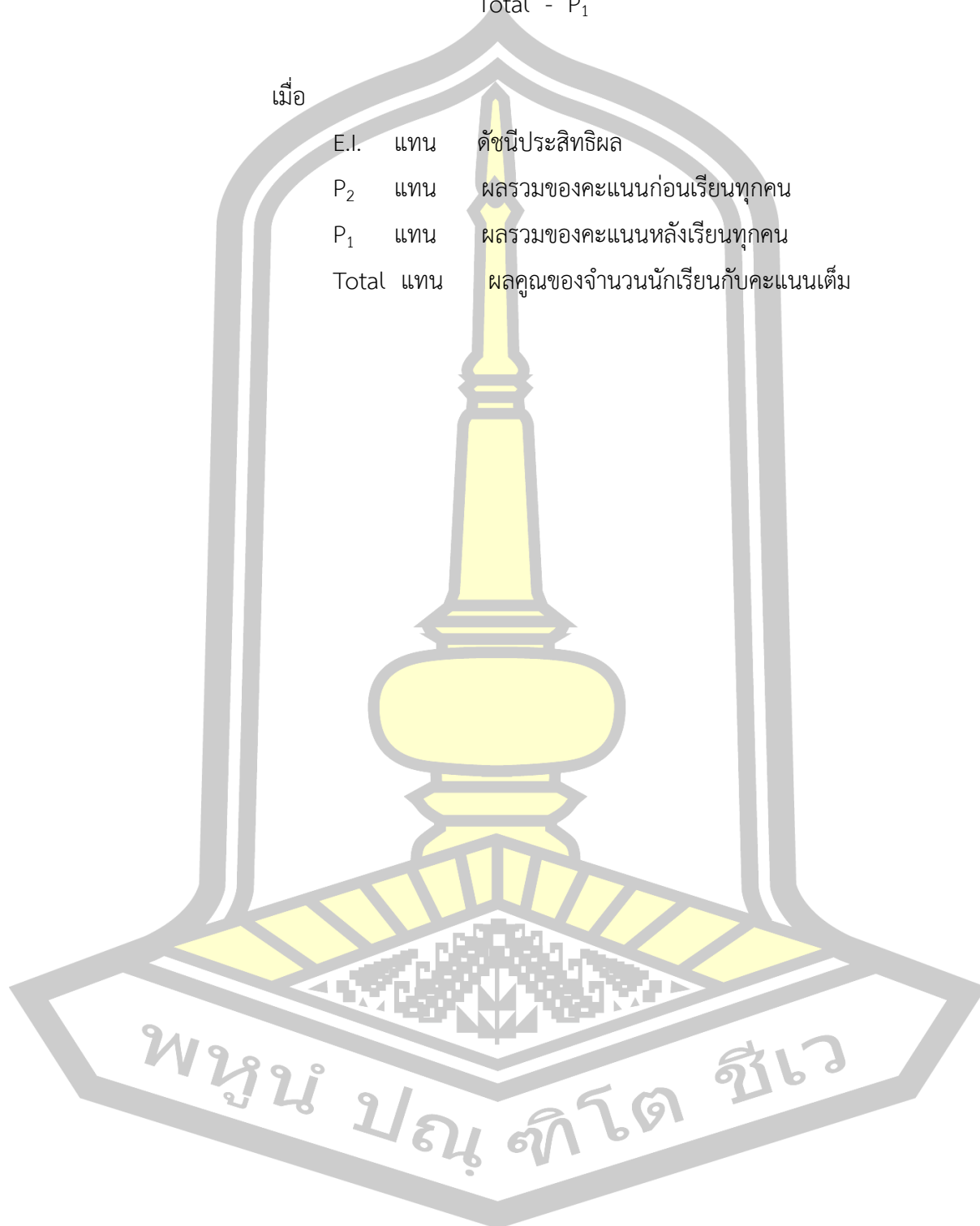
เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	df	แทน	ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N-1$

5. สูตรที่ใช้ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยใช้สูตรของ กู๊ดแมน เฟรทเซอร์ และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher และ Schneider, 1980 อ้างถึงใน เพลิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี, 2545)

$$E.I., = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ

E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
P ₂	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
P ₁	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง ตลอดจนการสื่อความหมายที่ตรงกัน ดังนี้

$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
O_1	แทน การทดสอบก่อนเรียน
O_2	แทน การทดสอบหลังเรียน
D	แทน ผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน
N	แทน จำนวนนักเรียน
S.D.D	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน
t	แทน ค่าสถิติที่ t-test แบบ Dependent Sample
Sig (1-tailed)	แทน ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75
2. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75

การวิเคราะห์ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการปรับปรุงหลังจากมีการทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้ว หลังจากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 31 คน โดยในขณะที่ใช้เครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ คะแนนการทำกิจกรรม การวัดด้านความรู้ (K) ทักษะ (P) และเจตคติ (A) ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแสดงผลการศึกษา ดังนี้

ตาราง 7 ผลการศึกษาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการเรียน	คะแนน ที่ได้	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	7,277	8,742	234.74	3.15	83.24
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	751	930	24.23	1.52	80.75
ประสิทธิภาพของกิจกรรมจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.24/80.75					

หมายเหตุ ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และ ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) แสดงรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ง

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.24 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.75 ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.24/80.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

จากการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยวัดก่อนและหลังเรียน จึงได้นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว แสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียน (N = 31)	ผลรวมของคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
	O ₁	O ₂	
31	326	751	0.7036

จากตาราง 7 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7036 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.36 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	D	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	9.55	1.61	14.68	1.76	46.47 *	0.0000
หลังเรียน	24.23	1.52				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ก่อนและหลังเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's) หลังจากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

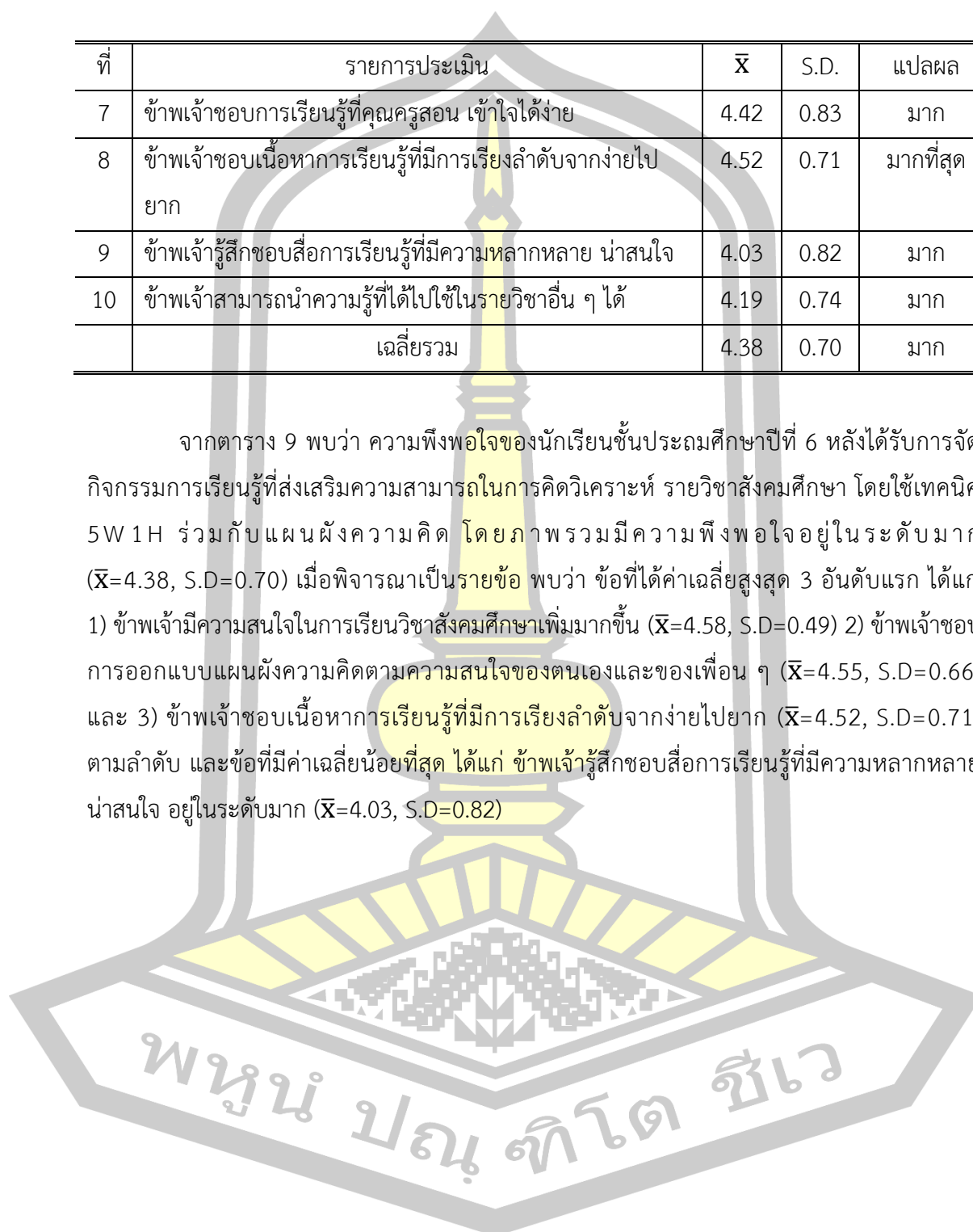
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน	4.42	0.66	มาก
2	ข้าพเจ้ามีความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มมากขึ้น	4.58	0.49	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น	4.23	0.71	มาก
4	ข้าพเจ้าชอบการออกแบบแผนผังความคิดตามความสนใจของตนเองและของเพื่อน ๆ	4.55	0.66	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้าพอใจในการให้ข้อเสนอแนะของคุณครู	4.35	0.74	มาก
6	ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการตั้งคำถาม	4.47	0.66	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7	ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่ครูสอน เข้าใจได้ง่าย	4.42	0.83	มาก
8	ข้าพเจ้าชอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	4.52	0.71	มากที่สุด
9	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.03	0.82	มาก
10	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้	4.19	0.74	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.38	0.70	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W 1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ข้าพเจ้ามีความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.49) 2) ข้าพเจ้าชอบการออกแบบแผนผังความคิดตามความสนใจของตนเองและของเพื่อน ๆ ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.66) และ 3) ข้าพเจ้าชอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.71) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้าพเจ้ารู้สึกชอบสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.82)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ แสดงรายละเอียดตามลำดับตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 75/75
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชา สังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.24/80.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7036 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.36
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชา สังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.24/80.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมือง และกฎหมายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นความรู้พื้นฐานที่ทุก ๆ คนควรรู้จัก เมื่อทราบถึงรายละเอียดเบื้องต้นจากกฎหมายต่าง ๆ แล้วนั้น ผู้เรียนก็จะมีความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติตนได้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบข้อปฏิบัติของสังคมที่มีการกำหนดไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ซึ่งเป็นกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยและความอยากรู้ของผู้ถาม เมื่อเห็นสิ่งที่สนใจ แล้วอยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ความเข้าใจใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายการประเมินการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมายกเป็นตัวอย่างในกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนนำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาเป็นตัวพินิจพิจารณาตัดสินใจมีความ

เกี่ยวข้องกับกฎหมายใด มีความผิดอย่างไร และส่งผลต่อผู้ปฏิบัติตนอย่างไร อีกทั้งการใช้แผนผังความคิด จะช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ โดยการใช้แผนผังความคิด หรือแผนภาพความคิด จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างเป็นแผนภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้วิจัยได้ตั้งคำถาม รวมถึงสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหา ผู้เรียนก็ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันลงมือปฏิบัติ จากสถานการณ์ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นระบบในการเรียนรู้ รวมถึงผู้วิจัยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ รวมถึงปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้ได้เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน ดังแนวคิดของ ดนิตา ดวงวิไล (2565) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หากมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว จะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อให้ความรู้ในบทเรียนหรือเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน โดยกิจกรรมที่ดำเนินไปนั้น ผู้เรียนจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อีกทั้งแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแนวทางที่จะนำผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและอย่างมีระบบ ผู้สอนสามารถดำเนินการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2562) ที่ได้เสนอว่า แผนผังความคิดช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจำได้นาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเนื้อหาสาระหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนประมวลมานั้นอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปที่อธิบายให้เข้าใจ และจดจำได้ง่าย นอกจากใช้ประมวลความรู้ หรือจัดความรู้ดังกล่าว ในหลายกรณีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม หรือสร้างความคิดขึ้นด้วย จากข้อสนับสนุนดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า การนำเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด ช่วยพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา หนูน้ำคำ (2565) พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38/83.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงงานวิจัยของ นุริยะห์ ปือแน และคณะ (2564) ซึ่งพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1/E_2=82.78/85.00$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7036 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.36 ทั้งนี้ จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ซึ่งการนำเอาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 2 วิธี มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยกระบวนการตั้งคำถามครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบจากคำถามโดยอาศัยการคิดวิเคราะห์ กำหนดปัญหาพิจารณาแยกแยะรายละเอียดในสิ่งที่เรียนรู้และพิจารณาความสัมพันธ์จากเทคนิค 5W1H เมื่อผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนแล้ว จึงนำแผนภาพความคิดเข้ามามีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจ ใช้สีสันทนในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการใช้สีสันทนต่าง ๆ มาเป็นส่วนช่วยในการทบทวนและนำเสนอองค์ความรู้ของตนเอง จึงสามารถช่วยพัฒนากระบวนการคิดให้ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้นักเรียนมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 70.36 ซึ่งถือว่ามีการพัฒนาที่เพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2560) ที่ได้เสนอไว้ว่า การนำแผนผังความคิดมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการพัฒนาการคิดในระดับสูง เข้าใจสิ่งที่เรียน สามารถจำได้เป็นความจำแบบถาวร ตลอดจนสามารถพัฒนาปัญญาผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย เช่น ปัญหาด้านภาษา ปัญหาด้านความคิดและคณิตศาสตร์ และปัญหาด้านมิติสัมพันธ์ รวมถึง ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) ได้เสนอว่า เทคนิค 5W1H ยังช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง ครูสามารถตรวจสอบและรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ทำให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนและเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนได้ จากร้อยละความก้าวหน้าของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนกพร สุริโย (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบแบบฝึก โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7151 คิดเป็นร้อยละ 71.51 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ วงศ์กระบากถาวร (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แผนผังความคิดประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย โดยผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย มีค่าเท่ากับ .7238 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 72.38

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีคะแนน

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.55 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.23 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H และการใช้แผนผังความคิดมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการนำเทคนิคและวิธีการกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้ มีความเข้าใจถึงหลักการ แนวคิด ความสำคัญของกฎหมายในชีวิตประจำวัน รวมถึงได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของเรื่องที่ได้ศึกษา จนเกิดการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งวิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค 5W1H ที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว การใช้แผนผังความคิดยังช่วยพัฒนาระบบการคิดของนักเรียน ให้สามารถวางลำดับ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐกานต์ เฟื่องมณี (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด และผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 รวมถึงผลการศึกษาของ นุริยะห์ ปือแน และคณะ (2564) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้ขั้นตอนประกอบ ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาของ Saengchan, P (2023) ที่ได้ทำการค้นพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนโดยใช้ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Munther และคณะ (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการสอนโดยใช้กลยุทธ์ 5W1H ในการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และพบว่า นักเรียนของกลุ่มทดลองมีประสิทธิภาพเหนือกว่านักเรียนของกลุ่มควบคุมตามกลยุทธ์ของ 5W1H เช่นเดียวกัน

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ประกอบด้วย ข้าพเจ้ามีความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X}=4.58$, $S.D=0.49$) ข้าพเจ้าชอบการออกแบบแผนผังความคิดตามความสนใจของตนเองและของเพื่อน ๆ ($\bar{X}=4.55$, $S.D=0.66$) และข้าพเจ้าชอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ($\bar{X}=4.52$, $S.D=0.71$) ตามลำดับ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H

และการใช้แผนผังความคิด เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานและสามารถบูรณาการร่วมกันได้ ทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนให้คิด วิเคราะห์ ผนวกกับการใช้แผนผังความคิดซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถจัดความคิดได้อย่างเป็นระบบ และผู้วิจัยใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย คลิปวิดีโอ เพาเวอร์พอยต์ ใบความรู้ และการทำกิจกรรมเก็บคะแนนโดยใช้ใบงานและแบบทดสอบ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลาย ๆ วิชา อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวยังช่วยสร้างสรรค์ตามความชอบของผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนยังได้ร่วมกันทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมมาทบทวนได้ด้วยตนเองได้ รวมถึงครูผู้สอนยังปฏิบัติหน้าที่โดยการคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พัฒนา พรหมมณี และคณะ (2563) ที่ได้เสนอไว้ว่า ความพึงพอใจจะมีความสำคัญต่อบุคคล ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี เมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วมใจในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน การทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ตอบสนองความต้องการ ย่อมทำให้บรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิกา หนูน้ำคำ (2565) ที่ได้พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ 5W1H โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เนตรนภา ถาวรสุวรรณ (2562) ที่ได้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจของ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

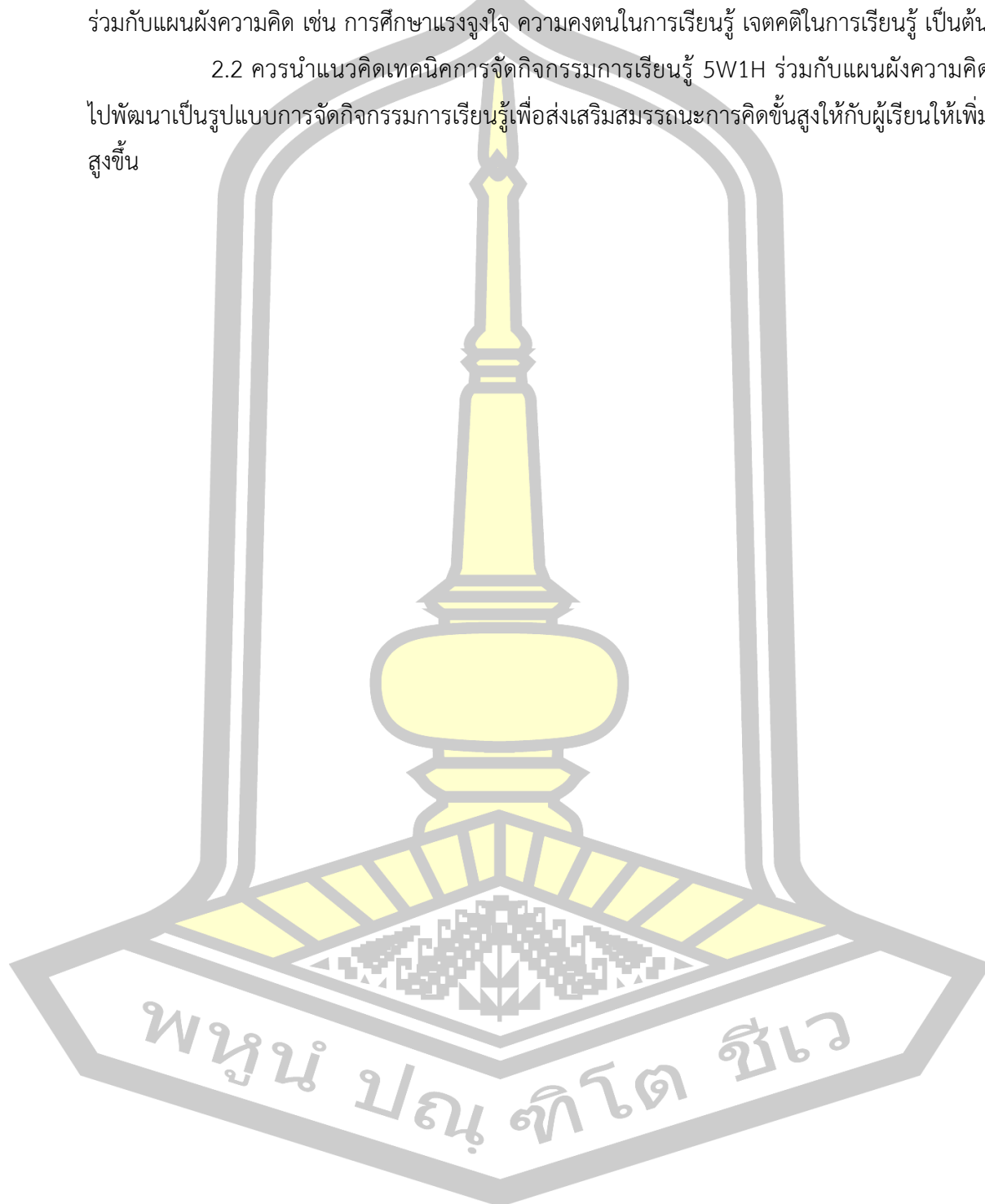
1.1 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ครูผู้สอนควรศึกษา จัดเตรียมสถานการณ์การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H และการใช้แผนผังความคิด รวมถึงเทคนิคบริหารจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับสาระที่สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด เช่น การศึกษาแรงจูงใจ ความคงทนในการเรียนรู้ เจตคติในการเรียนรู้ เป็นต้น

2.2 ควรนำแนวคิดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิกา หนูนาคำ. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 41(1), 21-33.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลัณญู เพชรารณ. (2563). *วิทยาการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติมา ปรีดีดีลก. (2529). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรนิพนธ์.
- กุลิสรา จิตรขญาวณิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย จำกัด.
- ขวัญฤทัย มุลทาทอง. (2560). *ผลการสอนด้วยวิธี DR-TA เสริมด้วยวิธี Story impression และการใช้คำถาม 5W1H ต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- คณาจารย์ภาควิชาและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- _____. (2562). *การวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (2566). สัมภาษณ์. ครูผู้สอน. โรงเรียนภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู.

ครูวิชาการ โรงเรียนภูดินทร์. (2566). สัมภาษณ์. ครูวิชาการ. โรงเรียนภูดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู.

ฉันท ชาติทอง. (2554). *สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: เพชรเกษม.

งามตา เอี่ยมทศ. (2557). *ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ เสริมด้วยการใช้คำถาม 5W1H ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

จรรยา ศรีบัวหลวง. (2559). *การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบSQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

จรัสศรี พัวจินดาเนตร. (2560). *หลักกิจกรรมพื้นฐานการงานอาชีพสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา สุขมาก. (2536). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ :วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

. (2557). *การสอนกระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: ทีคิวพี จำกัด.

_____. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน*. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 1-20.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท วิพรินทร์ (1991) จำกัด.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2552). *การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนกพร สุริโย. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบแบบฝึก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐกานต์ เฟื่องมณี. (2564). การพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ณัฐภูมิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์.
- ณิชากร เรียงรุ่งโรจน์. (2565). พลเมืองกับเมืองน่าอยู่: วิชาพลเมืองสำคัญแค่ไหนกับการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่. [ออนไลน์] ได้จาก <https://theurbanis.com/public-realm/17/02/2022/6048> [สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2566].
- ดนิตา ดวงวิไล. (2565). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมจิต 5 ลักษณะเพื่ออนาคตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตินา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ โคตรเพชร และคณะ. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 5(1). 1-12.
- นุริยะห์ บือแน และคณะ. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดนิทานประจำชาติที่ดีสาระวิชาอัลอคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 1(1). 44-57.
- เนตรนภา ถาวรสุวรรณ. (2562). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เอส.พรินต์ติ้ง ไทย แพลคตอรี.
- ปภาวดี ดุลยจินดา. (2540). *พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 8-15*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2563). *การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2564). *วิจัยการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2541). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผ่องพรรณ วงศ์กระบากถาวร. (2562). *ผลการใช้แผนผังความคิดประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.
- ผู้อำนวยการโรงเรียนภูบดินทร์. (2566). *สัมภาษณ์*. ผู้บริหาร. โรงเรียนภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู.
- เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 46-51.
- พรนภา เตียสุทธิกุล และคณะ. (2561). การวัดระดับเจตคติในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 8(4), 214-225.
- พรสัมฤทธิ์ อยู่ตระกูล. (2564). *การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์สถานการณ์ (5W1H) เรื่อง การคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกระทุ่มแบน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.)*, 26(1), 59-66.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2560). *สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ภคพร เครือจันทร์. (2560). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนายกัฒนากร จังหวัดอุดรธานี โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในการจัดการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). พื้นฐานการวิจัยทางหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2556). การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตคติและทักษะพิสัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มานิตย์ อาษานอก. (2561). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(2). 2561.
- รังสรรค์ โฉมยา และสมบัติ ท้ายเรือคำ. (2565). คุณภาพของนวัตกรรมการศึกษา: การรื้อปรับโครงสร้างทางแนวคิด. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24(4), 339-349.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วไลพร คุโณทัย. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2561). วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2552). ทักษะการคิดและการจัดการเรียนรู้. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2554). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). การจัดการเรียนรู้ (Learning Management). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2558). วิธีสอนทั่วไป (Method of Teaching) (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมนึก ภัททิยธนี. (2565). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *การวัดและประเมินการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). *การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน
- สิริรัตน์ นาคิน. (2560). *รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมตามแนวคิดปัญญาศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุกัญญา จำปาแดง. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สินธพานนท์. (2555). *พัฒนาทักษะการคิด-พิชิตการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.
- สุนันทา เลานันท์. (2551). *การสร้างทีมงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: แอนด์เมตสติเกอร์. แอนด์ดีไซน์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *ครบเครื่องเรื่องการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____. (2551). *การสอนคิดเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____. (2553). *การสอนคิดวิพากษ์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- โสภณ เสรีเสถียรทรัพย์. (2558). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีแบบโพรบลิอกร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปใจความสำคัญ*

ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.

อเนก พ.อนุกุลบุตร. (2554). *สอนให้คิดเป็น Tech to Think*. กรุงเทพฯ: บริษัท อีดีเบส จำกัด.

อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดล พัฒนกิจ. (2548). *จิตวิทยาบริการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

อพนันท์ พูลพุทธา. (2565). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

อัฐพล อินต๊ะเสนา. (2565). *การวิจัยทางการสอนภาษาไทย : แนวคิดและการประยุกต์ใช้*.

มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารี พันธมณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไยไหม ศรีเอทีฟ กรุ๊ป.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *เรื่องน่ารู้สู่การใช้หลักสูตร*. กรุงเทพฯ: อักษร เจริญทัศน์
จำกัด.

Bloom. B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. Handbook: The Cognitive Domain*. David McKay. New York.

Buzan, Tony. (1997). *Use Your Head*. London : BBC Book

Felix. (2018). *Main Event Retrieval from News Articles by Extraction of the Five Journalistic WQuestions*. UK: Sheffield

Good. C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.

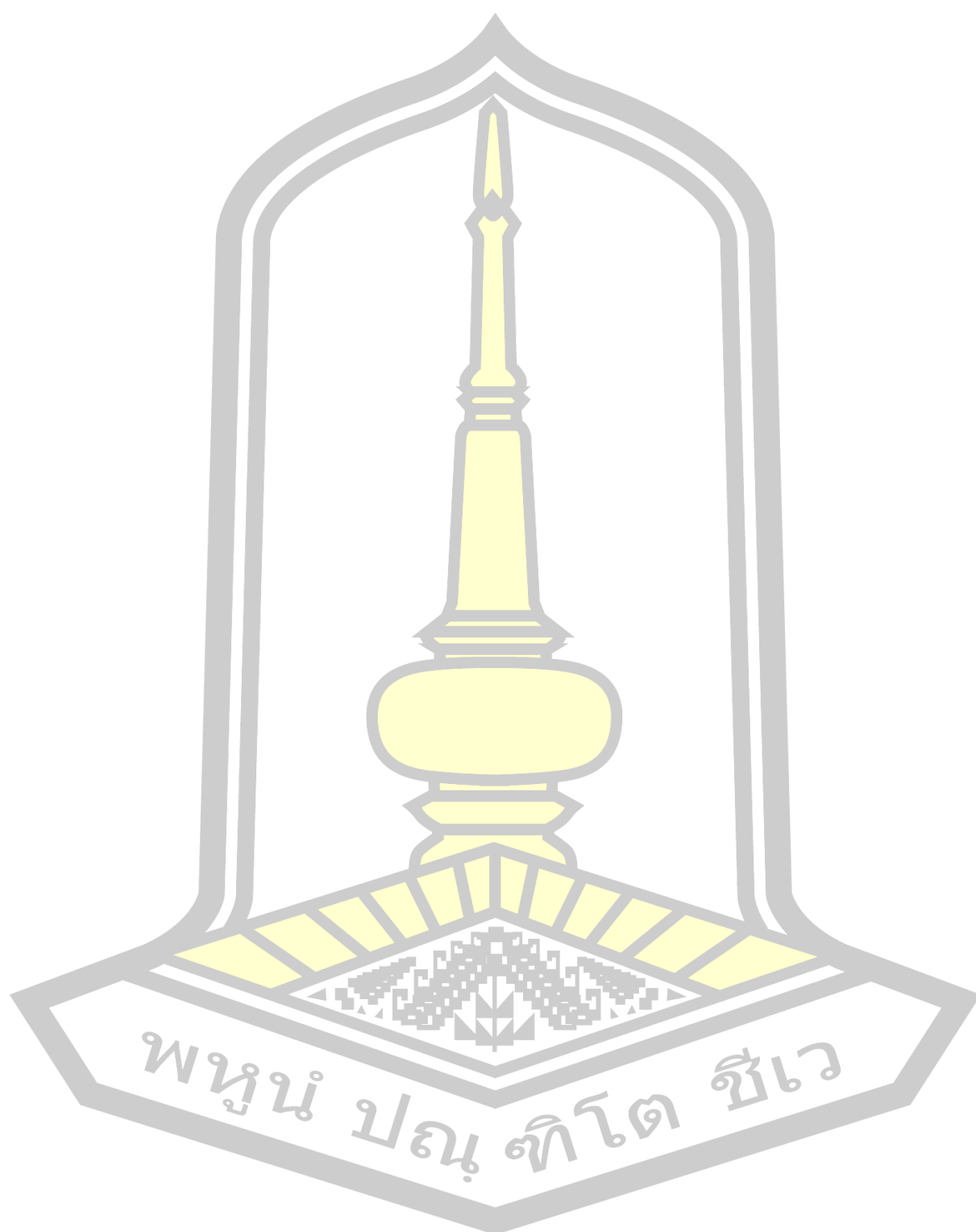
Hornby. A. (2000). *Oxford Advanced Learners Dictionary* (6th ed). Oxford University Press.

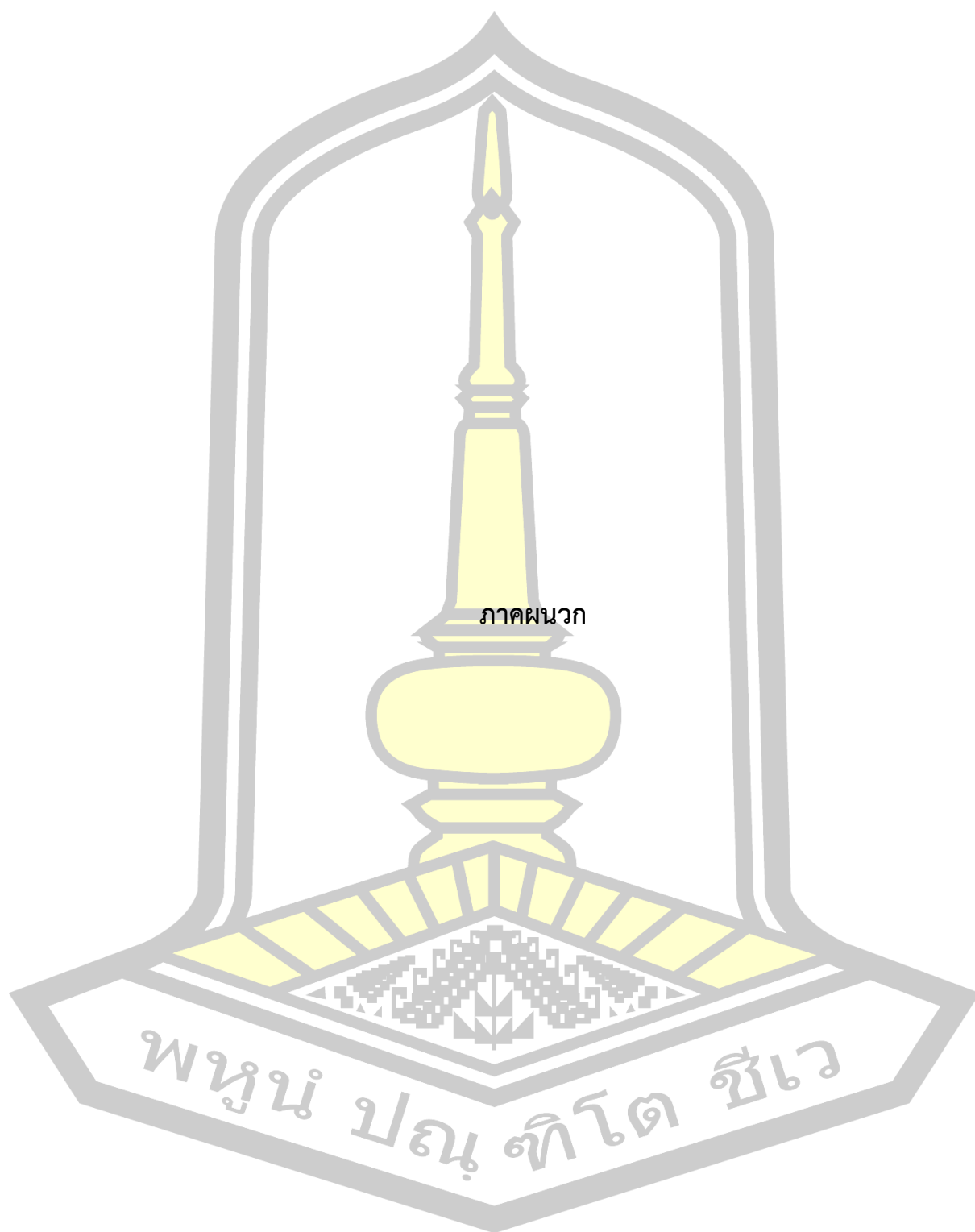
Marzano. Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*. California: Corwin Press. Inc.

Munther. M and Others. (2022). The Effectiveness of Teaching the 5W1H Strategy in Scientific Sense among Fifth Grade Bioscience Students in Biology. *Journal of Positive School Psychology*, 6(4) , 5234-5244.

Saengchan. P. (2023). developing a learning management model to enhance the analytical ability of grade 2 students in the history of who i am using 5w1h techniques. *international academic multidisciplinary research conference in Zurich*. 2023. 142-148.

Taylor. (1994). Distinguishing Service Quality form Patient Satisfaction in Developing. *Health & Health Service Administration*. 20(1). 65-68.

ภาคผนวก

พูนํ ปณํ จิต ชีเว

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธะวา คามดิษฐ์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อพนันท์ พูลพุทธา	ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ว4444

วันที่ 5 กันยายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินธะวา คามดิษฐ์

ด้วย นายภูเบศ บุตรเคน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาชานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ว4444

วันที่ 5 กันยายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา

ด้วย นายภูเบศ บุตรเคน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาชานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ว4444

วันที่ 5 กันยายน 2566

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นวัสดุตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อพนันท์ พูลพุทธา

ด้วย นายภูเบศ บุตรเคน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาชานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านเป็นวัสดุตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

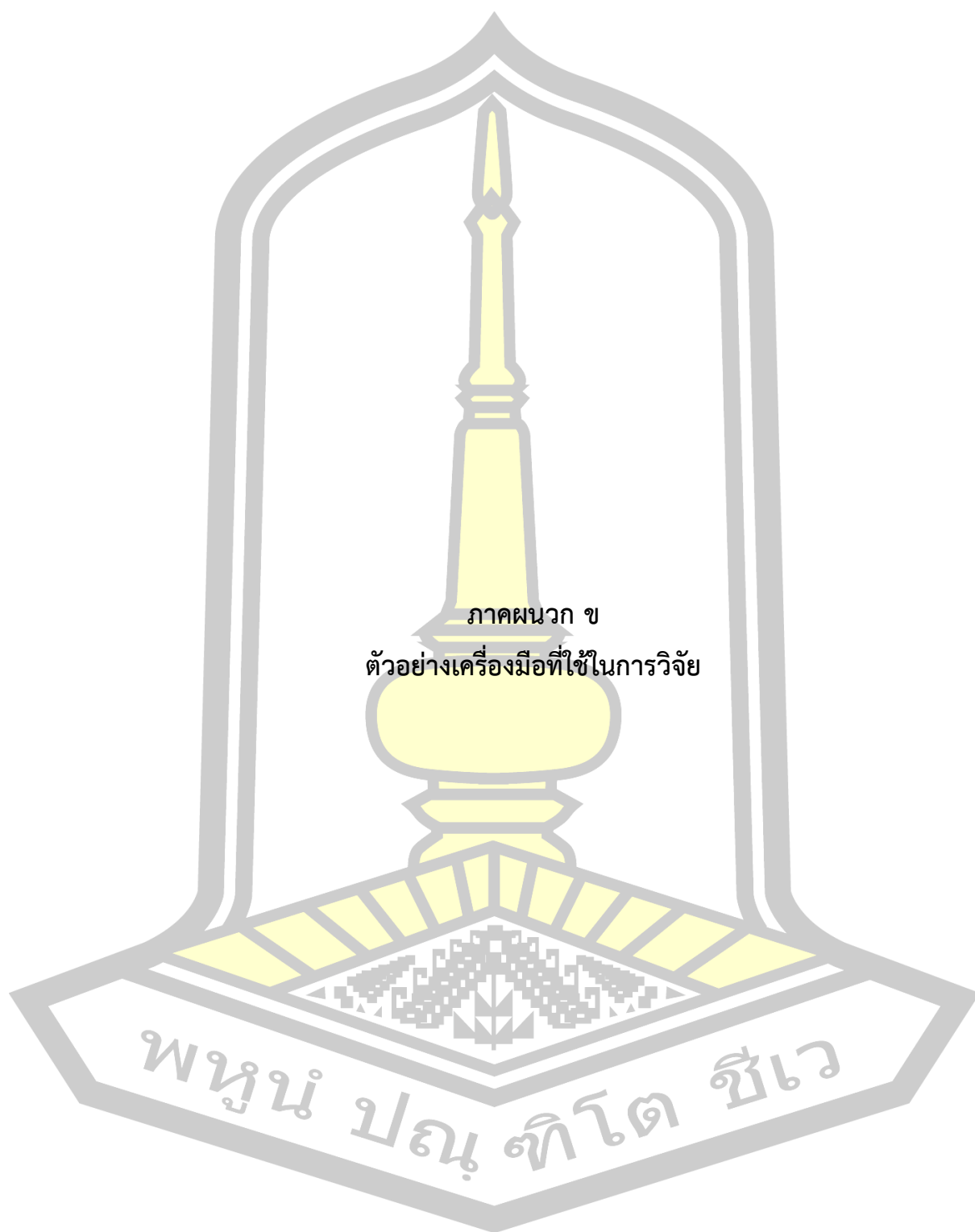
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึก

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุมน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

**แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด**

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

ภาคเรียนที่ 2/2566

แผนที่ 1/12 เรื่อง สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย (1)

จำนวน 1 ชั่วโมง

ผู้สอน : นายภูเบศ บุตรเคน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม

สาระสำคัญ

หน้าที่พลเมือง คือ ทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย รู้รักสามัคคี มีความเพียร ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติหรือศาสนา รัฐมีหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองมียึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจัดการอบรมในทุกระดับเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (A)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มีวินัย
☒ ใฝ่เรียนรู้	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ	

สมรรถนะที่สำคัญ

☒ ความสามารถในการสื่อสาร	☒ ความสามารถในการคิด
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	

สาระการเรียนรู้

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนภาพความคิด

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

สื่อการเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และสิทธิมนุษยชน

<https://www.youtube.com/watch?v=epKQpdmWV-s>

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกล่าวคำทักทายอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อนักเรียนในชั้นเรียน
2. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันว่า การที่นักเรียนจะอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุข นักเรียนต้องรู้จักอะไรเป็นหลักพื้นฐานสำคัญ (สิทธิ เสรีภาพ)
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามร่วมกัน ครูเฉลยว่าคือหลักสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับตามที่กฎหมายกำหนด
4. ครูตั้งคำถามต่อว่า หากนักเรียนไม่เคารพสิทธิเสรีภาพแล้ว สังคมจะเกิดผลอย่างไร นักเรียนแสดงความคิดเห็น
5. ครูให้นักเรียนทุกคนศึกษาคลิปวิดีโอ สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และสิทธิมนุษยชน

6. ครูอธิบายขยายองค์ความรู้เพิ่มเติมและร่วมกันกับนักเรียนแสดงความคิดของคำว่า สิทธิ เสรีภาพ สิทธิมนุษยชนในสังคมประชาธิปไตย

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหา

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย
2. สื่อเพาเวอร์พอยต์ เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. หลังจากที่นักเรียนได้ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นแล้ว ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย โดยครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ หลังจากนั้นครูอธิบายเสริมเพิ่มเติมจากใบความรู้
2. ครูกำหนดหัวข้อในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H จากเนื้อหาที่นักเรียนได้ศึกษา จากเนื้อหาที่กำหนดให้
3. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาจากที่ครูกำหนดในภายในระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการคิดวิเคราะห์สาระสำคัญจากเนื้อหาที่กำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกำหนดหลักการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H ให้กับนักเรียน ซึ่งหลัก 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยให้นักเรียนจับกลุ่มกัน (ตามความเหมาะสม)
2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่พลเมืองไทย และร่วมกันวิเคราะห์สาระสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ภายในระยะเวลาที่ครูกำหนด
3. นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลัก 5W1H ในการคิดวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้

1. กระดาษปรีฟ
2. ปากกาสี
3. อุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับอุปกรณ์ หลังจากนั้นชี้แจงว่า ให้นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภาพสรุปความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้า ที่ พลเมืองไทย โดยเงื่อนไขของแผนภาพความคิดสรุปความรู้ในเรื่องสิทธิ หน้า ที่ พลเมืองไทย ต้องสามารถอธิบายได้ครอบคลุมตามหลัก 5W1H เช่น

- สิทธิและหน้าที่ พลเมืองคือ คืออะไร
- สิทธิกับหน้าที่พลเมืองแตกต่างกันอย่างไร
- ทำไมจึงต้องรู้จักสิทธิหน้าที่พลเมือง
- นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
- สิทธิหน้าที่พลเมืองตามกฎหมาย นักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง
- ฯลฯ

2. ในขณะที่นักเรียนกำลังร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้า ที่ พลเมืองไทย ครูเดินสำรวจดูนักเรียนแต่ละกลุ่มในการทำกิจกรรม หากนักเรียนมีข้อสงสัย นักเรียนสามารถยกมือขึ้นและสอบถามครูได้ทันที และครูทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางการหาคำตอบ

3. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนเตรียมตัวออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยใช้องค์ความรู้ที่ตนได้ศึกษาและคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

สื่อการเรียนรู้

ไม่มี

วิธีการดำเนินการกิจกรรม

1. หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปคำตอบที่ได้จากการคิดวิเคราะห์ตามหลักเทคนิค 5W1H หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมทุกกลุ่ม โดยเวียนกันออกมานำเสนอให้ครบในเวลาที่กำหนด
2. หลังจากที่แต่ละกลุ่มนำเสนอองค์ความรู้แล้ว นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่พลเมืองของไทยว่ามีความสำคัญอย่างไร หากเรียนอภิปรายได้ไม่ครอบคลุม ครูอธิบายเสริมเพิ่มเติม
3. ครูนัดหมายการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไป

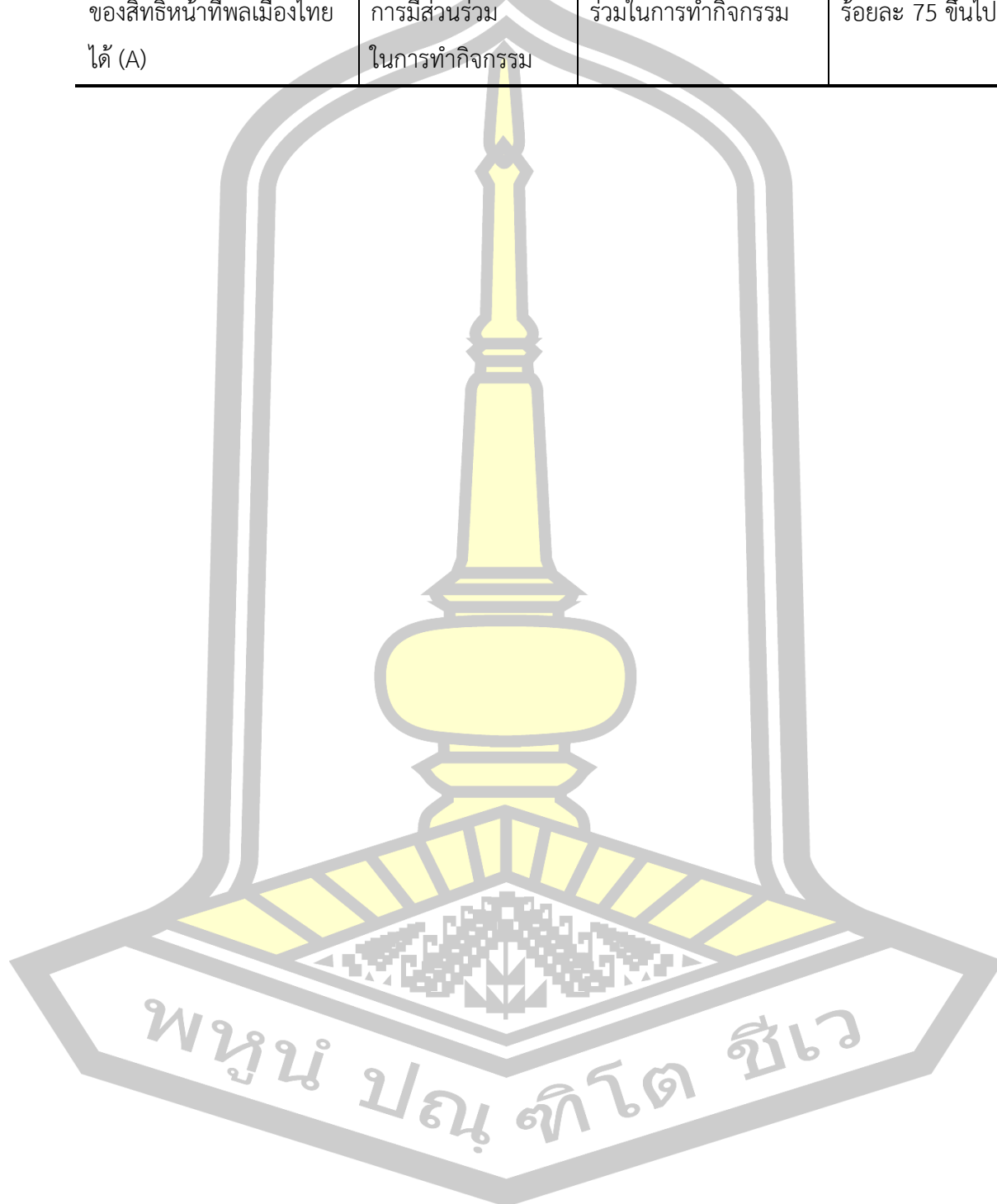
สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และสิทธิมนุษยชน
<https://www.youtube.com/watch?v=epKQpdmWV-s>
2. ใบความรู้ เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย
3. สื่อเพาเวอร์พอยต์ เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย
4. กระดาษปฐพี
5. ปากกาสี
6. อุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
การอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K)	การตรวจผลงานนักเรียน	แบบประเมินชนิด Scoring Rubrics	คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป
การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (P)			
การตระหนักถึงความสำคัญ	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินการมีส่วนร่วม	ผ่านเกณฑ์

การวัด และประเมินผล	วิธีการวัด และประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การ ประเมิน
ของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทย ได้ (A)	การมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	ร่วมในการทำกิจกรรม	ร้อยละ 75 ขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

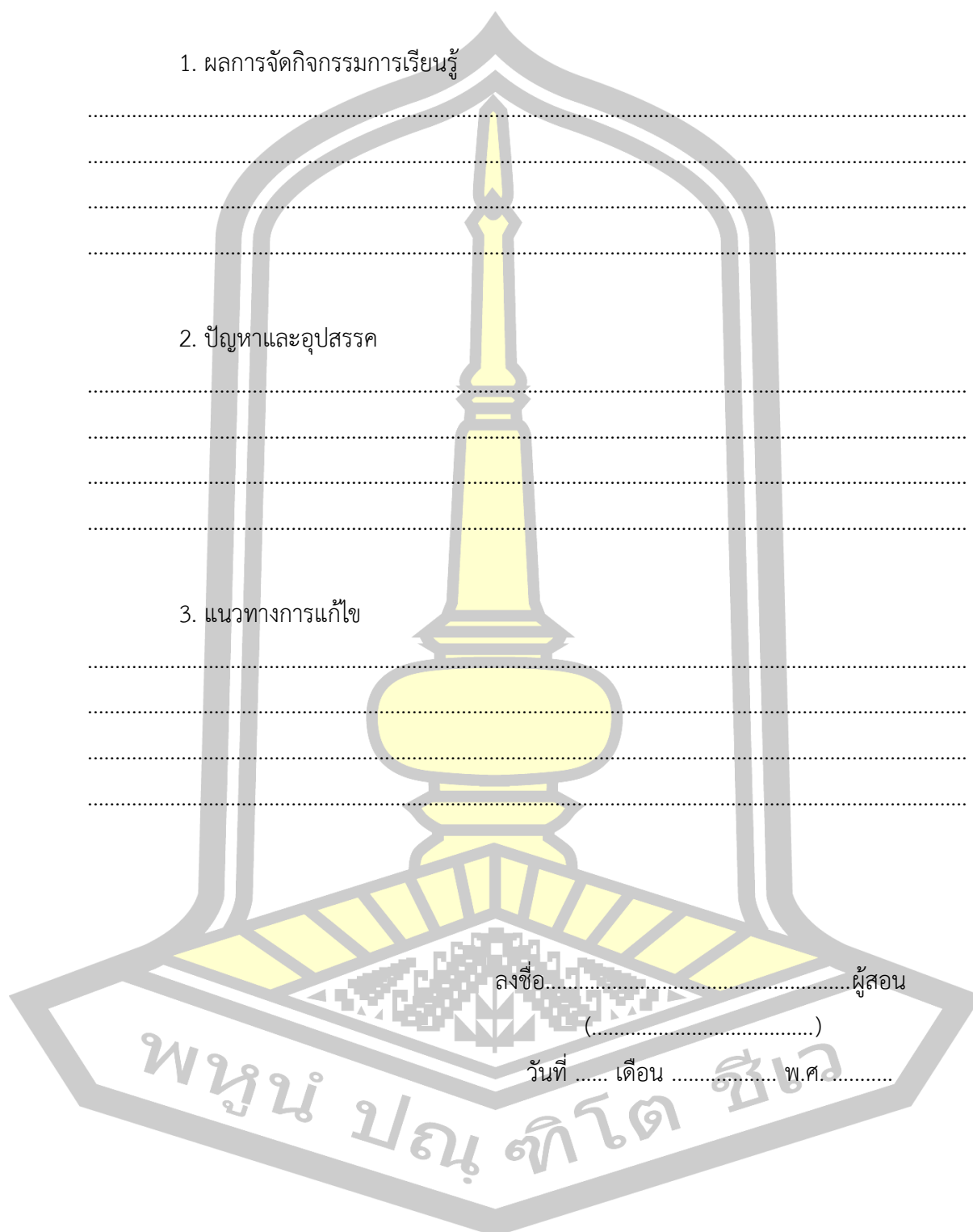
.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ใบความรู้ เรื่อง สิทธิ หน้าที่ พลเมืองไทย

ความหมายของสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพ

คำว่า “สิทธิ” พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง อำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย

“เสรีภาพ” หมายความว่า การที่บุคคลสามารถจะเลือกคิด ทำ พูด อย่างไรก็ตามความพอใจของตน

คำว่า “หน้าที่” หมายความว่า กิจที่ควรทำกิจที่ต้องทำ ซึ่งแตกต่างกันไปตามบทบาทของแต่ละคน เช่น พ่อแม่มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูลูก สุนัขมีหน้าที่แสดงความกตัญญูต่อพ่อก่อนนักเรียนมีหน้าที่เรียนหนังสือ เป็นต้น

การคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของคนเราจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักรู้ และจะต้องไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งถือเป็นปกติของสังคมที่จะกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคลว่าจะทำอะไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

ความแตกต่างของสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

สิทธิ	เสรีภาพ	หน้าที่
สิทธิ เป็นอำนาจหรือประโยชน์ของบุคคลที่มีกฎหมายคุ้มครอง และห้ามละเมิด เช่น การถือครองที่ดิน การได้รับการศึกษา	เสรีภาพ เป็นอิสระในการกระทำของบุคคลภายในขอบเขตของกฎหมาย เช่น ชุมนุมปราศจากอาวุธ การนับถือศาสนา	หน้าที่ เป็นภาระความรับผิดชอบที่บุคคลปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น เลือกตั้ง เสียภาษี การรักษาสิ่งแวดล้อม

แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเขียน / ลงในหน้าข้อความที่ถูกต้องและเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- 1.ผู้มีรายได้ทุกคนมีหน้าที่ต้องเสียภาษี
- 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร
- 3. สัตวแพทย์เป็นสถานภาพที่ได้จากการทำงาน
- 4. นักเรียนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5. คนไทยทุกคนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหาร
- 6. เพศชายหรือหญิง เป็นสถานภาพโดยกำเนิด
- 7. การที่นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือคือบทบาทของนักเรียน
- 8. การนับถือศาสนา คือเสรีภาพ
- 9.การที่ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายถือว่าเป็นหน้าที่
- 10. ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมการเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ พลเมืองไทย

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองไทย
พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

แบบประเมินการเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 12 คะแนน	สรุป	
		สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น (4)	การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้อง (4)	ความคิดสร้างสรรค์ (4)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการเขียนสรุปองค์ความรู้ ชนิด Scoring Rubrics

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
สรุปความรู้ ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ และตรงประเด็น และถูกต้อง ทุกหัวข้อ	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ ตรงประเด็น และมีความ ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ ไม่ครบทุก ประเด็น	สรุปความรู้ ไม่ถูกต้อง
การเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับขั้น ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับ ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ และลำดับ ความสัมพันธ์ได้ ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยง ความรู้และลำดับ ความสัมพันธ์ ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไป ตามลำดับ ความสัมพันธ์
มีความคิด สร้างสรรค์ ในการเขียนผัง ความคิด	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ในรูปแบบ ที่ถูกต้อง และสวยงาม	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ถูกต้อง และมีข้อบกพร่อง เพียงเล็กน้อย	สามารถเขียน ผังความคิดได้ และมีข้อบกพร่อง เป็นบางส่วน	สามารถเขียน ผังความคิดได้ แต่ขาดรูปแบบ และความ สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ ดังนี้

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

คะแนน 13-15 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน 10-12 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน 0-9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ 10 คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 9 คะแนน	สรุป	
						ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้ (1)
1.การตอบคำถาม 1.1 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 1.2 ตอบคำถามได้รวดเร็ว กว่ากลุ่มอื่น/คนอื่น 1.3 ตอบคำถามได้ภายใน เวลาที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
2. ความสนใจและการซักถาม 2.1 ถามในหัวข้อที่ไม่เข้าใจ 2.2 บันทึกคำถามและคำตอบ 2.3 กล้าแสดงออก	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 3 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3.1 ให้ความร่วมมือ 3.2 ให้การช่วยเหลือ 3.3 มีความกระตือรือร้น	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 3 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ

การแปลความหมาย

คะแนน 7 – 9

คะแนน ระดับ ดีมาก

คะแนน 4 – 6

คะแนน ระดับ ดี

คะแนน 1 – 3

คะแนน ระดับ พอใช้

หมายเหตุ ผู้ผ่านเกณฑ์ประเมินต้องได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80

เกณฑ์การให้คะแนน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง พอใช้

**แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด**

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

ภาคเรียนที่ 2/2566

แผนที่ 2/12 เรื่อง สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย (2)

จำนวน 1 ชั่วโมง

ผู้สอน : นายภูเบศ บุตรเคน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม

สาระสำคัญ

หน้าที่พลเมือง คือ ทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย รู้รักสามัคคี มีความเพียร ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติหรือศาสนา รัฐมีหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองมียึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจัดการอบรมในทุกระดับเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (A)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มีวินัย
☒ ใฝ่เรียนรู้	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ	

สมรรถนะที่สำคัญ

☒ ความสามารถในการสื่อสาร	☒ ความสามารถในการคิด
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	

สาระการเรียนรู้

สถานการณ์สิทธิหน้าที่พลเมืองของไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค 5W1H

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

สื่อการเรียนรู้

ไม่มี

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกล่าวคำทักทายอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อนักเรียนในชั้นเรียน
2. นักเรียนร่วมกันทบทวนองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองของไทยเมื่อชั่วโมงที่ผ่านมา
3. ครูอธิบายขยายองค์ความรู้เพิ่มเติมและร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองของไทย

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหา

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

สื่อการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์ข่าว เรื่อง 10 หน้าที่พักเมือง ตามรัฐธรรมนูญ ที่ไม่ควรลืม ลิงก์ :

<https://youtu.be/wldxeejuBli?si=eVtupU4qWBQE9Y5L>

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. หลังจากทีนักเรียนได้ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นแล้ว ครูให้นักเรียนศึกษาคลิปวิดีโอเรื่อง หน้าที่พักเมือง ตามรัฐธรรมนูญ ที่ไม่ควรลืม

1. วิดีทัศน์ข่าว เรื่อง 10 หน้าที่พักเมือง ตามรัฐธรรมนูญ ที่ไม่ควรลืม

ลิงก์ : <https://youtu.be/wldxeejuBli?si=eVtupU4qWBQE9Y5L>

2. ครูกำหนดหัวข้อในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H จากสถานการณ์ในคลิปวิดีโอ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- เรื่องราวดังกล่าวเกี่ยวข้องกับอะไร
- สิทธิหน้าที่พลเมืองไทยมีอะไรบ้าง
- เมื่อใดที่นักเรียนมีสิทธิและหน้าที่พลเมือง
- ทำไมต้องรู้จักสิทธิหน้าที่พลเมือง
- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย

3. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาจากที่ครูกำหนดให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และร่วมกันตอบคำถามว่า การติดต่อขอทำบัตรประชาชนที่ถูกต้อง เราควรมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องใด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการคิดวิเคราะห์สาระสำคัญจากเนื้อหาที่กำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกำหนดหลักการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H ให้นักเรียน ซึ่งหลัก 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยให้นักเรียนจับกลุ่มกัน (ตามความเหมาะสม)
2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมืองไทย และร่วมกันวิเคราะห์สาระสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ภายในระยะเวลาที่ครูกำหนด
3. นักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบจากเนื้อหา แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
4. นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลัก 5W1H ในการคิดวิเคราะห์ หลังจากนั้นครูนัดหมายการเรียนรู้ในช่วงต่อไป

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบงาน เรื่อง สิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง สิทธิ หน้าที่พลเมืองไทย โดยให้นักเรียนจับกลุ่ม (กลุ่มเดียวกันกับชั่วโมงที่ผ่านมา) แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สาระสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบแผนภาพความคิด พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม
2. ในระหว่างที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม ครูเดินสำรวจและกระตุ้นการตอบคำถามของนักเรียนโดยการถามคำถามเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้องค์ความรู้ที่ตนได้ศึกษาและคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

สื่อการเรียนรู้

ไม่มี

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปคำตอบที่ได้จากการคิดวิเคราะห์ตามหลักเทคนิค 5W1H หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมทุกกลุ่ม โดยเวียนกันออกมานำเสนอให้ครบในเวลาที่กำหนด
2. หลังจากที่แต่ละกลุ่มนำเสนอองค์ความรู้แล้ว นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่พลเมืองของไทยว่ามีความสำคัญอย่างไร หากเรียนอภิปรายได้ไม่ครอบคลุม ครูอธิบายเสริมเพิ่มเติม
3. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองไทย แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน หลังจากสอบเสร็จร่วมกันเฉลยในชั้นเรียน
4. ครูนัดหมายการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไป

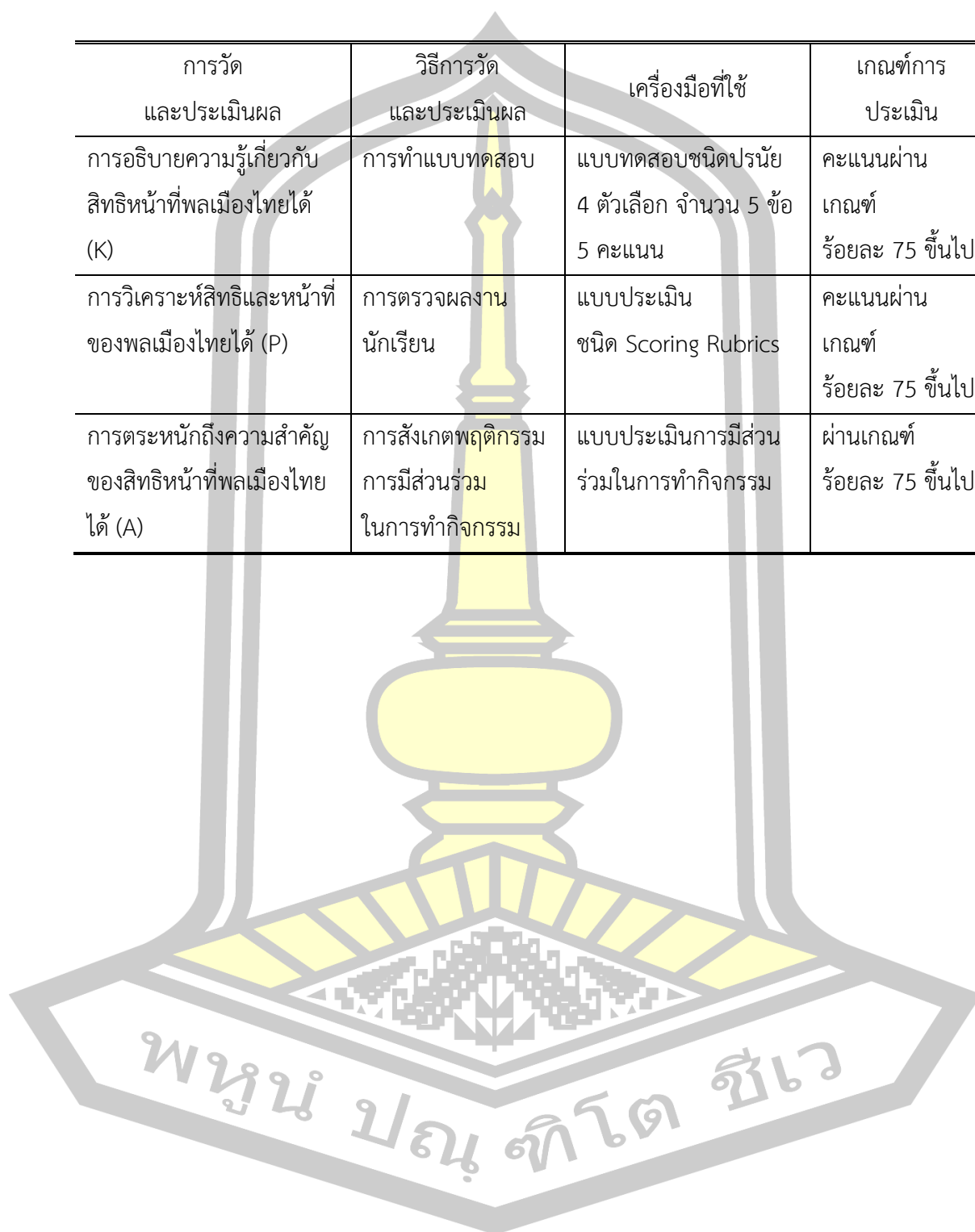
สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. วิดิทัศน์ข่าว เรื่อง 10 หน้าที่พลเมือง ตามรัฐธรรมนูญ ที่ไม่ควรลืม
ลิงค์ : <https://youtu.be/widxeejuBII?si=eVtupU4qWBQE9Y5L>
2. แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย
3. ใบงาน เรื่อง สิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย

พูน ปณ จิต ชีเว

การวัดและประเมินผล

การวัด และประเมินผล	วิธีการวัด และประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การ ประเมิน
การอธิบายความรู้เกี่ยวกับ สิทธิหน้าที่พลเมืองไทยได้ (K)	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน	คะแนนผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 75 ขึ้นไป
การวิเคราะห์สิทธิและหน้าที่ ของพลเมืองไทยได้ (P)	การตรวจผลงาน นักเรียน	แบบประเมิน ชนิด Scoring Rubrics	คะแนนผ่าน เกณฑ์ ร้อยละ 75 ขึ้นไป
การตระหนักถึงความสำคัญ ของสิทธิหน้าที่พลเมืองไทย ได้ (A)	การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	แบบประเมินการมีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 ขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

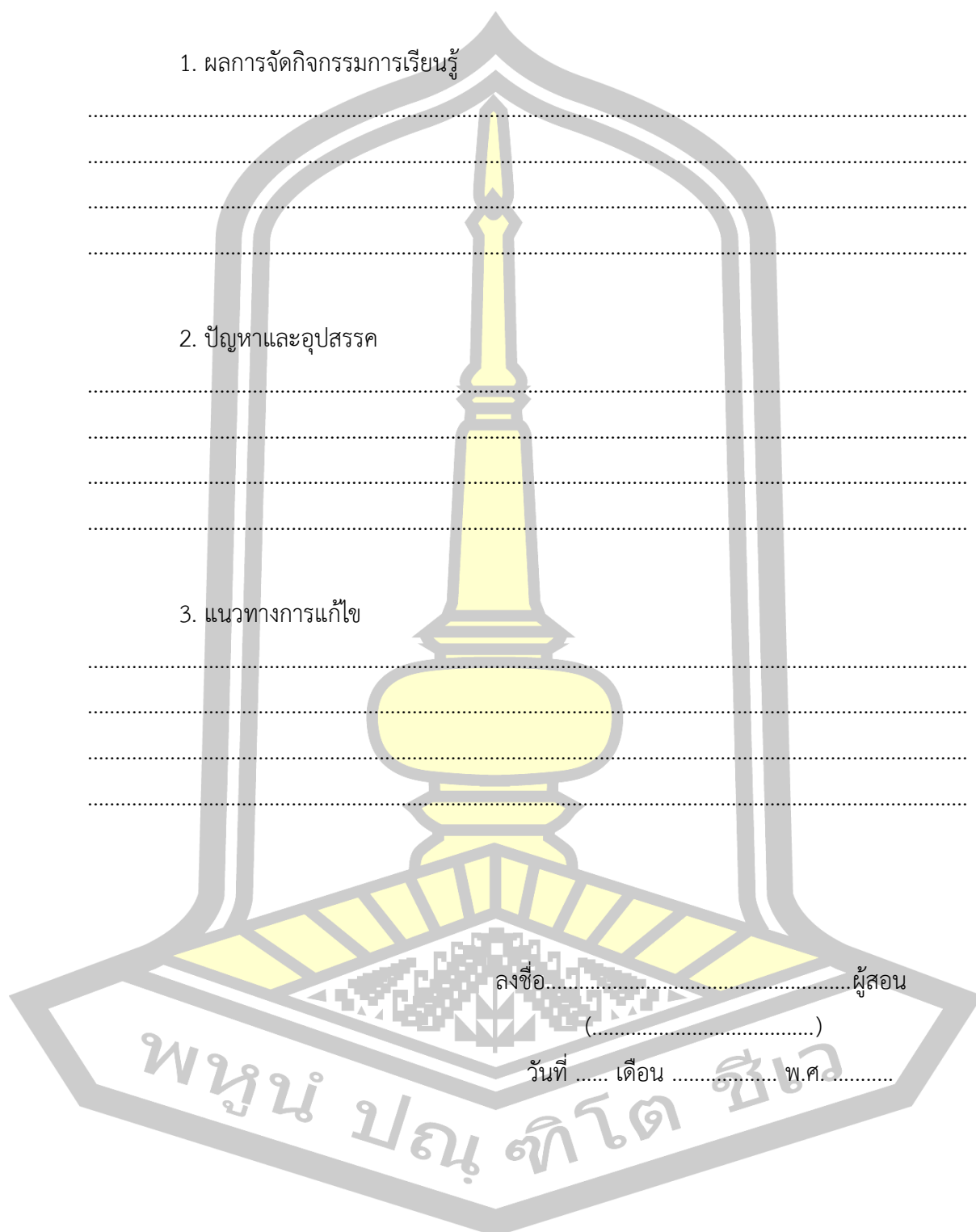
.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

แบบทดสอบ เรื่อง สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

- ข้อใดคือคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็นพลเมืองดี
 - ประพฤติปฏิบัติตนตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้ถูกต้อง
 - สนับสนุนพรรคการเมืองและกิจกรรมทางการเมือง
 - รักษาสีทิวทัศน์ของธรรมชาติของตนเองอย่างเคร่งครัด
 - ศึกษากฎหมายเพื่อให้รู้ถึงสิทธิของตนเอง
- การปฏิบัติหน้าที่ข้อใดไม่ถูกต้องตามสภาพ
 - ตำรวจคุมครองวินมอเตอร์ไซด์
 - ครูสอนพิเศษให้นักเรียนหลังเลิกเรียน
 - พ่อแม่จจ่ายเงินค่าขนมเพื่อเป็นการลงโทษลูก
 - หมอทำงานโรงพยาบาลเอกชนหลังเวลาราชการ
- “พลเมืองดี” หมายถึงข้อใด
 - บุคคลที่รักษาสีทิวทัศน์ของตนเอง
 - บุคคลที่ใช้เสรีภาพของตนในขอบเขตของกฎหมาย
 - บุคคลที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
 - บุคคลที่รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสังคม
- ลักษณะเด่นของพลเมืองไทยคืออะไร
 - มีระเบียบวินัย
 - มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
 - มีความขยันขันแข็ง
 - มีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- การชุด ชิด เขียน บนโต๊ะและเก้าอี้นักเรียนแสดงว่าขาดความรับผิดชอบด้านใด
 - การรักษาสิ่งแวดล้อม
 - การรักษาสาธารณสุขสมบัติ
 - การรักษาทรัพยากร
 - ด้านจริยธรรม

เฉลยแบบทดสอบ เรื่อง สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

ข้อ	คำตอบ
1	ก. ประพฤติปฏิบัติตนตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้ถูกต้อง*
2	ก. ดำรงคุ้มครองวินมอเตอร์ไซด์
3	ค. บุคคลที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น*
4	ง. มีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์*
5	ง. ด้านจริยธรรม*

แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์สิทธิหน้าที่พลเมืองไทย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. สิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพหมายถึงอะไร

.....
.....

2. สิทธิที่นักเรียนได้รับความสำคัญอย่างไร

.....
.....

3. นักเรียนได้รับเสรีภาพใดในชีวิตประจำวันบ้าง จงอธิบาย

.....
.....

4. เสรีภาพที่นักเรียนได้รับ มีความสำคัญต่อตนเองอย่างไร

.....
.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นสิทธิหรือเสรีภาพ

1. ปัจจุบันทั้งชายและหญิงต่างสามารถรับราชการทหารและตำรวจได้เช่นกัน

.....

2. นักและนิยมชอบเดินทางท่องเที่ยวทั่วประเทศไทย

.....

3. ตำรวจแสดงหมายค้นต่อนายไต้ก่อนค้นตัวนายไต้

.....

4. กานดาไม่อนุญาตให้ศักดิ์เข้าไปในบ้านของเธอ

.....

5. หมู่บ้านพุ่มเรียงมีทั้งชาวบ้านที่นับถือพระพุทธศาสนา และศาสนาอิสลาม

.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน เรื่อง สิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย

คำชี้แจง: ให้นักเรียนวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่จากสถานการณ์ที่กำหนดให้
โดยเขียนให้อยู่ในรูปแผนภาพความคิดและตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

กรรมการสิทธิฯ ย้ำสิทธิเด็ก ขอทุกฝ่ายหาทางแก้ไขให้ 'หยก' ได้อยู่ในระบบการศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามสถานการณ์กรณี “หยก” เยาวชนวัย 15 ปี ประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ “หยก” ยังถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจ โดยได้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อให้ได้เข้าเรียน ซึ่ง “หยก” ได้เข้าเรียนเป็นเวลาเกือบหนึ่งเดือนแล้ว

ต่อมา โรงเรียนได้ออกแถลงการณ์ระบุว่า ยังไม่ได้บันทึกชื่อของ “หยก” ในระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center - DMC) เนื่องจากไม่มีผู้ปกครองมาดำเนินการมอบตัวตามเงื่อนไขที่กำหนด ทำให้ไม่มีสถานะเป็นนักเรียนของโรงเรียน

กสม. ยืนยันสิทธิทางการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องประกันให้เด็กทุกคน อันสอดคล้องและเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม การพิจารณาและดำเนินการใด ๆ ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

กสม. เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน ควรเร่งพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ “หยก” ได้อยู่ในระบบการศึกษา สำหรับกรณีปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองตามมาตรา 4 และมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 นั้น กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวควรเข้ามาทำหน้าที่ร่วมกับทีมสหวิชาชีพเพื่อดูแล คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กเป็นการเร่งด่วน ขณะเดียวกัน ทุกฝ่ายควรช่วยกันทำให้สถานการณ์คลี่คลายและสร้างความเข้าใจต่อกันมากกว่าสร้างความขัดแย้ง และไม่ควรส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในโรงเรียน

ทั้งนี้ กสม. พร้อมเป็นหน่วยงานกลางในการเปิดพื้นที่พูดคุยร่วมกันของทุกฝ่ายเพื่อหาทางออกเรื่องดังกล่าว โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กรวมทั้งประโยชน์ส่วนรวม และจะประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกรณีของ “หยก” อย่างต่อเนื่องต่อไป เพราะเด็กทุกคนต้องไม่ถูกตัดออกจากระบบการศึกษาไม่ว่ากรณีใด

ที่มา: <https://prachatai.com/journal/2023/06/104655>

จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดตามประเด็นดังนี้

1. สถานการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องอะไร
2. เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นที่ไหน
3. ทำไมเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น
4. ใครเป็นคนกระทำเหตุการณ์ดังกล่าว
5. ผลเป็นอย่างไร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

นายภูเบศ บุตรเคน
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสรุปกะแนนสอบหลังเรียน

[illegible]

แบบประเมินการเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 12 คะแนน	สรุป	
		สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น (4)	การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้อง (4)	ความคิดสร้างสรรค์ (4)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการเขียนสรุปองค์ความรู้ ชนิด Scoring Rubrics

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
สรุปความรู้ ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ และตรงประเด็น และถูกต้อง ทุกหัวข้อ	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ ตรงประเด็น และมีความ ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ ไม่ครบทุก ประเด็น	สรุปความรู้ ไม่ถูกต้อง
การเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับขั้น ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับ ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ และลำดับ ความสัมพันธ์ได้ ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยง ความรู้และลำดับ ความสัมพันธ์ ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไป ตามลำดับ ความสัมพันธ์
มีความคิด สร้างสรรค์ ในการเขียนผัง ความคิด	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ในรูปแบบ ที่ถูกต้อง และสวยงาม	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ถูกต้อง และมีข้อบกพร่อง เพียงเล็กน้อย	สามารถเขียน ผังความคิดได้ และมีข้อบกพร่อง เป็นบางส่วน	สามารถเขียน ผังความคิดได้ แต่ขาดรูปแบบ และความ สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ ดังนี้

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

คะแนน 13-15 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน 10-12 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน 0-9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ 10 คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 9 คะแนน	สรุป	
						ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้ (1)
1.การตอบคำถาม 1.1 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 1.2 ตอบคำถามได้รวดเร็ว กว่ากลุ่มอื่น/คนอื่น 1.3 ตอบคำถามได้ภายใน เวลาที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
2. ความสนใจและการซักถาม 2.1 ถามในหัวข้อที่ไม่เข้าใจ 2.2 บันทึกคำถามและคำตอบ 2.3 กล้าแสดงออก	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 3 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3.1 ให้ความร่วมมือ 3.2 ให้การช่วยเหลือ 3.3 มีความกระตือรือร้น	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 3 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ

การแปลความหมาย

คะแนน 7 – 9

คะแนน ระดับ ดีมาก

คะแนน 4 – 6

คะแนน ระดับ ดี

คะแนน 1 – 3

คะแนน ระดับ พอใช้

หมายเหตุ ผู้ผ่านเกณฑ์ประเมินต้องได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75

เกณฑ์การให้คะแนน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง พอใช้

**แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด**

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

ภาคเรียนที่ 2/2566

แผนที่ 3/12 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน (1)

จำนวน 1 ชั่วโมง

ผู้สอน : นายภูเบศ บุตรเคน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม

สาระสำคัญ

กฎหมาย เป็นคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของรัฐที่กำหนดมาเพื่อให้บังคับให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติ หากผู้ใดฝ่าฝืนย่อมถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสุข กฎหมายมีที่มาหลายลักษณะ เช่น มาจากผู้มีอำนาจในรัฐ เป็นผู้สร้างขึ้นมาจากคำสั่งสอนทางศาสนา และมาจากจารีตประเพณี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันได้ (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายในชีวิตประจำวัน (A)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☒ มีวินัย
☒ ใฝ่เรียนรู้	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ	

สมรรถนะที่สำคัญ

☒ ความสามารถในการสื่อสาร	☒ ความสามารถในการคิด
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของกฎหมาย
2. ความสำคัญของกฎหมาย
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง กฎหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

https://www.youtube.com/watch?v=EAt6_zaeEl0

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกล่าวคำทักทายอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อนักเรียนในชั้นเรียน
2. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบร่วมกันว่า “ข้อบังคับของรัฐที่กำหนดมาเพื่อใช้บังคับให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติ เรียกว่าอะไร” (กฎหมาย)
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามร่วมกัน ครูอธิบายเพิ่มเติมว่ากฎหมายเป็นคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของรัฐที่กำหนดมาเพื่อใช้บังคับให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติ

หากผู้ใดฝ่าฝืน ย่อมถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความสุข

4. ครูตั้งคำถามต่อว่า หากนักเรียนไม่เคารพกฎหมายในชีวิตประจำวันแล้ว สังคมจะเกิดผลอย่างไร โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

5. ครูให้นักเรียนทุกคนศึกษาคลิปวิดีโอ กฎหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน

6. ครูอธิบายขยายองค์ความรู้เพิ่มเติมและร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของกฎหมาย

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหา

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. สื่อเพาเวอร์พอยต์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. หลังจากที่นักเรียนได้ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นแล้ว ครูให้นักเรียน ศึกษาใบความรู้เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ หลังจากนั้น ครูอธิบายเสริมเพิ่มเติมจากใบความรู้

2. ครูกำหนดหัวข้อในการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H จากเนื้อหาที่กำหนดให้
3. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาจากที่ครูกำหนดให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการคิดวิเคราะห์สาระสำคัญ จากเนื้อหาที่กำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์กฎหมายในชีวิตประจำวัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูกำหนดหลักการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H ให้กับนักเรียน ซึ่งหลัก 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยให้นักเรียนจับกลุ่มกัน (ตามความเหมาะสม)

2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน และร่วมกันวิเคราะห์สาระสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ภายในระยะเวลาที่ครูกำหนด

3. นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลัก 5W1H ในการคิดวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มสูงขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้

1. กระดาษปรีฟ
2. ปากกาสี
3. อุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับอุปกรณ์ หลังจากนั้นชี้แจงว่า ให้นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภาพสรุปความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยเงื่อนไขของแผนภาพความคิดสรุปความรู้ในเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ต้องสามารถอธิบายได้ครอบคลุมตามหลัก 5W1H เช่น

- กฎหมายในชีวิตประจำวันคืออะไร มีอะไรบ้าง
- ทำไมจึงเกิดกฎหมายขึ้น
- การศึกษากฎหมายในชีวิตประจำวันสามารถศึกษาได้จากแหล่งใดบ้าง
- นักเรียนจะนำกฎหมายไปใช้เมื่อใด
- กฎหมายส่งผลต่อชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
- ฯลฯ

2. ในขณะที่นักเรียนกำลังร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ครูเดินสำรวจดูนักเรียนแต่ละกลุ่มในการทำกิจกรรม หากนักเรียนมีข้อสงสัย นักเรียนสามารถยกมือขึ้นและสอบถามครูได้ทันที และครูทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางการหาคำตอบ

3. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนเตรียมตัวออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ

เวลา 10 นาที

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยใช้
องค์ความรู้ที่ตนได้ศึกษาและคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

สื่อการเรียนรู้

၂၆

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

1. หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปคำตอบที่ได้จากการคิดวิเคราะห์ตามหลักเทคนิค 5W1H หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมทุกกลุ่ม อย่างกระชับ โดยเวียนกันออกมานำเสนอให้ครบในเวลาที่กำหนด

2. หลังจากที่แต่ละกลุ่มนำเสนอองค์ความรู้แล้ว นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายว่ามีความสำคัญอย่างไร พร้อมทั้งช่วยกันยกตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ หากนักเรียนอภิปรายได้ไม่ครอบคลุม ครูอธิบายเสริมเพิ่มเติม

3. ครุภัณฑ์รายการเรียนรู้อื่นๆในชั่วโมงถัดไป

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และสิทธิมนุษยชน

https://www.youtube.com/watch?v=EAt6_zaeEl0

2. ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

3. สื่อเพาเวอร์พอยต์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

4. กระดาษปรู๊ฟ

5. ปากกาสี

6. อุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ

การวัดและประเมินผล

การวัด และประเมินผล	วิธีการวัด และประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การ ประเมิน
การอธิบายความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายในชีวิตประจำวันได้ (K)	การตรวจผลงาน นักเรียน	แบบประเมินการเขียน แผนภาพความคิด ชนิด Scoring Rubrics	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 ขึ้นไป
การวิเคราะห์แนวคิด เกี่ยวกับกฎหมายใน ชีวิตประจำวันได้ (P)			
การตระหนักถึงความสำคัญ ของกฎหมาย ในชีวิตประจำวัน (A)	การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	แบบประเมินการมีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 ขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

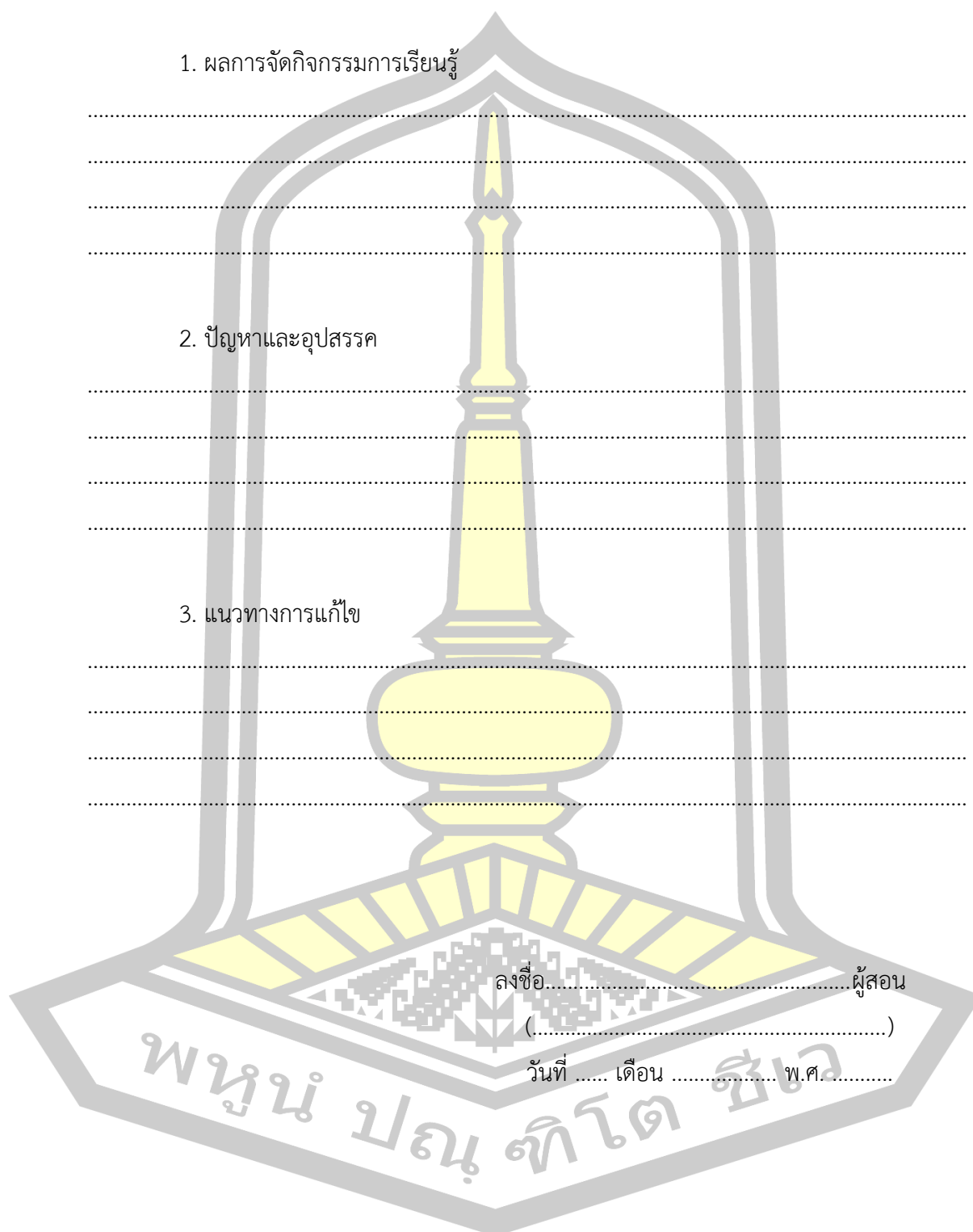
.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

ความหมายของกฎหมาย

กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับที่ถูกตั้งขึ้นโดยรัฐหรือผู้มีอำนาจสูงสุดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดของสังคม และมีสภาพบังคับเป็นเครื่องมือในการทำให้บุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับนั้น

มนุษย์ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากความคิดอุปนิสัย สภาพแวดล้อม เพศ ฯลฯ ที่แตกต่างกันไป จึงจำเป็นจะต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย กฎหมายบางอย่างก็กำหนดขึ้นเป็นขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ นอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายเพื่อเป็นบรรทัดฐานให้คนในสังคมปฏิบัติตามในแนว ทางเดียวกัน ก็จะสร้างความเป็นระเบียบให้เกิดขึ้นอีกด้วย เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเป้าหมายอันสำคัญของสังคม ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวนี้เมื่อคิดย้อนกลับไปแล้วก็จะมาจากคนในสังคมนั่นเอง

ความสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายมีความสำคัญในฐานะเป็นกฎกติกา เพื่อให้สมาชิกทุกคนถือปฏิบัติ ทั้งนี้ไม่ว่าใครก็ตามผู้นั้นจะมีความเลื่อมใสศรัทธาต่อกฎหมายหรือไม่

ประชาชนทุกคนในประเทศต้องรู้ว่าควรประพฤติปฏิบัติตัวอย่างไรจึงถูกต้องดีงาม และเป็น การกระทำที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และประชาชนในประเทศต้องเรียนรู้กฎหมายทุกคน และเป็นหน้าที่ที่ ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

โดยกฎหมายจะเป็นสิ่งที่พัฒนามาจากจารีตประเพณีของสังคม ดังนั้นหลักกฎหมายส่วนใหญ่จึงจะ ไม่มีความขัดแย้งกับจารีตประเพณี โดยกฎหมายจะต้องสร้างคามยุติธรรมให้แก่สังคม เพราะกฎหมายเป็นหลักกติกาที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติ เท่าเทียมกัน

เมื่อการปฏิบัติของบุคคลหนึ่งที่มีการเอาเปรียบเกิดขึ้น กฎหมายจะขาดความยุติธรรมและ จะเกิดความขัดแย้งในสังคมเกิดขึ้น

แต่หากกฎหมายมีความยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติแล้วประชาชนจะมีความสุขจากการมีอยู่ของ กฎหมายนี้

กฎหมายทำให้เกิดความสงบและความเป็นระเบียบขึ้นในสังคม เพราะหลักกฎหมายเป็น ลักษณะของข้อห้ามมีบทลงโทษสำหรับผู้ควรทำผิดที่ชัดเจน

ดังนั้นกฎหมายจึงทำให้ประชาชนทุกคนมีความยำเกรงเพราะการฝ่าฝืนกฎหมายจะได้รับ การลงโทษอย่างเฉียบขาด เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดความสงบสุขของประเทศชาติ กฎหมายทำให้ ผู้ปฏิบัติตามสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องคอยหลบเลี่ยงความผิด มีสมาธิ กับการทำงาน ไม่ต้องเกรงกลัวการถูกลงโทษส่งผลให้มีสุขภาพที่ดี ชีวิตครอบครัวมีความสุข

กฎหมายทำให้คนรู้จักสิทธิหน้าที่ของตัวเองที่ควรกระทำต่อสังคม ไม่ออกนอกทางในสิ่งที่ ไม่ใช่หน้าที่ทำให้บ้านเมืองเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ อีกทั้งยังมีประโยชน์ในทาง การเมืองการปกครอง ถ้าประชาชนรู้กฎหมายก็จะเป็นการเสริมสร้าง ความมั่นคงของการปกครอง และการบริหารงานทางการเมือง การปกครอง ประโยชน์สุขก็จะตกอยู่กับประชาชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

1. กฎหมายจราจร

เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน อันเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ป้ายบังคับ					
					
ป.๑ ห้ามนำรถเข้า	ป.๒ ห้ามนำรถเข้า	ป.๓ ห้ามนำรถเข้า	ป.๔ ห้ามนำรถเข้า	ป.๕ ห้ามนำรถเข้า	ป.๖ ห้ามนำรถเข้า
					
ป.๗ ห้ามนำรถเข้า	ป.๘ ห้ามนำรถเข้า	ป.๙ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๐ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๑ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๒ ห้ามนำรถเข้า
					
ป.๑๓ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๔ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๕ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๖ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๗ ห้ามนำรถเข้า	ป.๑๘ ห้ามนำรถเข้า

2. กฎหมายยาเสพติดให้โทษ

เป็นกฎหมายที่ควบคุมยาเสพติดให้โทษของประเทศไทย ได้ให้นิยามของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใดตาม เช่น รับประทาน สูบ ดมหรือฉีดแล้ว จะก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ

3. กฎหมายทะเบียนราษฎร

เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแจ้ง การรับแจ้ง การจดทะเบียนที่รายการต่างๆ เกี่ยวกับสถานะของราษฎรของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ที่แต่ละคนจะพึงมีต่อไป การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรจึงมีผลกระทบต่อสถานภาพและสิทธิของบุคคลโดยตรง

4. กฎหมายอาญา

เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด และกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดนั้นมี 5 ข้อ ได้แก่ ริบทรัพย์สิน ปรับ กักขัง จำคุก และประหารชีวิต

แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์กฎหมายในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์สาระสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยใช้เทคนิค 5W1H จากนั้นให้ระบุว่าสถานการณ์ดังกล่าวเป็นกฎหมายในชีวิตประจำวันประเภทใด

สถานการณ์ : เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2566 ตำรวจได้เข้าจับกุมนายโจ ณ หมู่บ้านสุขสำราญขอหาเมียเสพติดชนิดเฮโรอินไว้จำหน่ายจำนวน 50 กรัม ซึ่งตามกฎหมายแล้วหากผู้ใดมีเฮโรอินไว้ครอบครองหรือเพื่อจำหน่ายเกิน 20 กรัมขึ้นไป กฎหมายกำหนดโทษสูงสุด คือ ประหารชีวิต

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคืออะไร (What : อะไร)

เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน (Where : ที่ไหน)

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร (When : เมื่อไร)

ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น (Why : ทำไม)

ใครเป็นคนกระทำเหตุการณ์ดังกล่าว (Who : ใคร)

ผลเป็นอย่างไร (How : อย่างไร)

จากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นกฎหมายชีวิตประจำวันประเภทใด

เฉลย : กฎหมายยาเสพติดให้โทษ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

กิจกรรมการเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน
พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

นายภูเบศ บุตรเคน

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินการเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 12 คะแนน	สรุป	
		สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น (4)	การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้อง (4)	ความคิดสร้างสรรค์ (4)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการเขียนสรุปองค์ความรู้ ชนิด Scoring Rubrics

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
สรุปความรู้ ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ และตรงประเด็น และถูกต้อง ทุกหัวข้อ	สามารถสรุป ความรู้ได้ครบ ตรงประเด็น และมีความ ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ ไม่ครบทุก ประเด็น	สรุปความรู้ ไม่ถูกต้อง
การเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับขั้น ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ถูกต้อง ตามลำดับ ความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ และลำดับ ความสัมพันธ์ได้ ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยง ความรู้และลำดับ ความสัมพันธ์ ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยง ความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไป ตามลำดับ ความสัมพันธ์
มีความคิด สร้างสรรค์ ในการเขียนผัง ความคิด	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ในรูปแบบ ที่ถูกต้อง และสวยงาม	สามารถเขียนผัง ความคิดได้ ถูกต้อง และมีข้อบกพร่อง เพียงเล็กน้อย	สามารถเขียน ผังความคิดได้ และมีข้อบกพร่อง เป็นบางส่วน	สามารถเขียน ผังความคิดได้ แต่ขาดรูปแบบ และความ สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ ดังนี้

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

คะแนน 13-15 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน 10-12 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน 0-9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ 10 คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรม			รวม 12 คะแนน	สรุป	
						ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
รวม							

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้ (1)
1.การตอบคำถาม 1.1 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 1.2 ตอบคำถามได้รวดเร็ว กว่ากลุ่มอื่น/คนอื่น 1.3 ตอบคำถามได้ภายใน เวลาที่กำหนด	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	ตอบคำถามได้ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
2. ความสนใจและการซักถาม 2.1 ถามในหัวข้อที่ไม่เข้าใจ 2.2 บันทึกคำถามและคำตอบ 2.3 กล้าแสดงออก	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 3 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	สนใจและซักถาม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3.1 ให้ความร่วมมือ 3.2 ให้การช่วยเหลือ 3.3 มีความกระตือรือร้น	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 3 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตาม เกณฑ์ 2 ข้อ	มีส่วนร่วมใน กิจกรรม ตามเกณฑ์ 1 ข้อ

การแปลความหมาย

คะแนน 7 – 9

คะแนน ระดับ ดีมาก

คะแนน 4 – 6

คะแนน ระดับ ดี

คะแนน 1 – 3

คะแนน ระดับ พอใช้

หมายเหตุ ผู้ผ่านเกณฑ์ประเมินต้องได้คะแนน 7 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75

เกณฑ์การให้คะแนน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง พอใช้

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อน-หลังเรียน
จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- คำชี้แจง :
1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ
 2. แบบทดสอบเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย X ลงใน

กระดาษคำตอบ

1. นายแดง ชาวจังหวัดสกลนคร สัญชาติไทย จดทะเบียนสมรสกับนางแหม่ม ชาวอังกฤษ มีบุตรด้วยกัน 1 คน ชื่อ นายดำ กรณีนี้นายดำต้องมีสัญชาติใด
 - ก. สัญชาติไทยและอังกฤษ
 - ข. สัญชาติไทยตามบิดา
 - ค. สัญชาติอังกฤษตามมารดา
 - ง. สัญชาติใดก็ได้
2. นายไก่อ ไปแจ้งย้ายออกจากบ้านเลขที่ 12/15 เขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู แล้วเกิดเปลี่ยนใจเอาใบแจ้งย้ายไปคืนนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองมหาสารคาม ถือว่าเข้าข่ายกรณีใดตามระเบียบ
 - ก. การย้ายกลับที่เดิม
 - ข. การย้ายออก
 - ค. การย้ายเข้า
 - ง. การย้ายเข้า ย้ายออก
3. นายเสือเป็นคนไทย มีภูมิลำเนาในทะเบียนบ้านของ อ.แม่สาย จังหวัดเชียงราย ถูกทหารพม่ายิงตายทันทีในเรือประมง โดยนำเรือขึ้นฝั่งที่ท่าเทียบเรือเทศบาลเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จะต้องแจ้งการตายที่ใด
 - ก. สำนักทะเบียนจังหวัดเชียงราย
 - ข. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลแม่สาย
 - ค. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเชียงแสน
 - ง. สำนักทะเบียนอำเภอเมืองเชียงราย

4. นายสิงโต ทำบัตรประจำตัวประชาชนตกหล่นบริเวณศาลากลางจังหวัดนครพนม นางมดจึงเก็บได้ แล้วนำไปทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น นำไปเปิดบัญชีธนาคาร เป็นเหตุทำให้นายสิงโตเดือดร้อน ถ้านักเรียน เป็นนายสิงโตจะมีวิธีแก้ปัญหายังไง

- ก. แจ้งความดำเนินคดีกับนางมด
- ข. แจ้งเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอโดยเร็วที่สุด
- ค. แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อทำบัตรใหม่
- ง. ถูกทุกข้อ

5. นางสาวสมศรีคลอดบุตรขณะนั่งบนรถโดยสารสาธารณะ จังหวัดอุบลราชธานี แต่นางสมศรีมีชื่อใน สำเนาทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จะต้องแจ้งเกิดที่ใด

- ก. แจ้งเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอเมืองอำนาจเจริญ
- ข. แจ้งเกิดต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครอุบลราชธานี
- ค. แจ้งเกิดต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลนาจะหลวย
- ง. แจ้งเกิดต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองเดชอุดม

6. “สัญญาณไฟจราจรเกิดความชำรุดมานาน ทำให้ผู้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตหลายราย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเข้ามาดูแล” สอดคล้องกับสำนวนไทยตามข้อใด

- ก. เข็นครกขึ้นภูเขา
- ข. กิ้งก่าได้ทอง
- ค. คางคกขึ้นวอ
- ง. วัวหายล้อมคอก

7. บุคคลใดทำผิดกฎหมายจราจร

- ก. แดง หยุดรถเมื่อมีสัญญาณไฟแดง
- ข. เขียว ขับขี่จักรยานบนไหล่ทางซ้ายเสมอ
- ค. ชมพู ขับรถต่อไปเมื่อมีสัญญาณไฟเหลือง
- ง. ฟ้า หยุดเดินข้ามทางเมื่อมีสัญญาณไฟแดง

8. คำขวัญใดต่อไปนี้ สามารถใช้รณรงค์ตามหัวข้อ “การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน” ได้ดีที่สุด

- ก. มือบังคับรถ ภูมบังคับใจ ขับขี่ปลอดภัย สร้างวินัยในตนเอง
- ข. ประเทศไทยจะรุ่งเรือง ถ้าพลเมือง ไม่พึ่งยาเสพติด
- ค. จะเรียนหนังสือ หรือถือขวดนม จะกินขนม หรือนั่งรถทุกข
- ง. มองโลกกว้าง คิดสร้างสรรค์ เคารพความแตกต่าง ร่วมกันสร้างประชาธิปไตย

9. ข้อใดไม่สัมพันธ์กัน

- ก. ผู้ขับขี่จักรยานกับคอมพิวเตอร์
- ข. คนเดินเท้ากับกระดิ่ง
- ค. สัญญาณไฟเหลืองกับการเตรียมหยุดรถ
- ง. สัญญาณไฟเขียวกระพริบกับเดินข้ามทางม้าลาย

10. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญของการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

- ก. เพื่อให้เพิ่มประสิทธิภาพทางด้านสุขภาพอนามัย
- ข. เพื่อลดความอันตรายจากสารเสพติด
- ค. เพื่อลดอุบัติเหตุ การจราจรที่แออัด
- ง. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางกาย

11. ข้อใดบ่งบอกว่านายขาวจะได้รับยกเว้นการเข้าชมสถานที่ของรัฐ เมื่อมีอายุ 60 ปี บริบูรณ์

- ก. ความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- ข. จารีต ประเพณี
- ค. สวัสดิการผู้สูงอายุ
- ง. สิทธิของเด็กและเยาวชน

12. นายแดง มีรายได้ต่อปี ไม่เกิน 100,000 บาท ไม่มีวงเงินกู้ นายเขียว มีรายได้ต่อปี เกิน 100,000 บาท มีวงเงินกู้บ้าน จำนวน 2,000,000 บาท บุคคลใดมีคุณสมบัติในการรับสิทธิบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

- ก. นายแดง
- ข. นายเขียว
- ค. ได้รับทั้ง 2 คน
- ง. ไม่ได้รับทั้ง 2 คน

13. ครอบครัวนายเอ บิดามารดาสมรสกันตามกฎหมาย บิดา มีภูมิลำเนาที่อำเภอวาปีปทุม มารดา มีภูมิลำเนาที่อำเภอบรบือ นายเอต้องได้เข้ารับการตรวจเลือกทหารกองเกินตามข้อใด

- ก. อำเภอแกดำ
- ข. อำเภอบรบือ
- ค. อำเภอวาปีปทุม
- ง. อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

14. ข้อใดไม่เป็นหลักในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองไทย

- ก. นายอ่อน เข้ารับการศึกษาศึกษาที่โรงเรียนผู้สูงอายุ
- ข. นายอ้อย เข้ารับการตรวจเลือกทหารกองเกินเมื่ออายุครบ 15 ปีบริบูรณ์
- ค. นางสาว อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในวันเลือกตั้ง
- ง. นางสาว ใช้บัตรประชาชนใบเดียวเข้ารับการรักษาศึกษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

15. “สมรสเท่าเทียมเป็นสิทธิก่อตั้งครอบครัว สิทธิมนุษยชน จะได้สิทธิเหมือนชายหญิงเท่ากัน”

ข้อความนี้มีความสัมพันธ์ตามสิทธิพลเมืองตามข้อใด

- ก. การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- ข. ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา
- ค. สวัสดิการของผู้สูงอายุ
- ง. สิทธิการสมรส

16. ข้อใดเรียงลำดับการติดต่อการแจ้งเกิดจนกำหนดได้ถูกต้อง

- 1. ผู้แจ้งยื่นเอกสารหลักฐานต่อนายทะเบียนท้องที่ที่เกิด
- 2. นายทะเบียนนำเสนอนายอำเภอแห่งท้องที่พิจารณาอนุมัติออกสูติบัตร
- 3. นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานแล้วเปรียบเทียบคดีความผิดและสอบสวนผู้แจ้ง บิดา

มารดาให้ทราบสาเหตุ ที่ไม่แจ้งการเกิดภายในกำหนด

- ก. $1 > 2 > 3$
- ข. $1 > 3 > 2$
- ค. $2 > 1 > 3$
- ง. $3 > 2 > 1$

17. ข้อใดเป็นหลักการของการแจ้งเกิด

- ก. สูติบัตรถือเป็นเอกสารทางราชการเพื่อใช้ในการพิสูจน์ตัวบุคคล
- ข. เมื่อมีการเกิด ต้องตั้งชื่อคนเกิดให้ถูกต้องตามหลักการตั้งชื่อบุคคล
- ค. การแจ้งเกิดเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ทะเบียนราษฎรตามกฎหมาย
- ง. ถูกทุกข้อ

18. “เนื่องจากการเดินทางอยู่ตลอดเวลา จึงกำหนดกฎหมายไว้ควบคุม ถ้าฝ่าฝืนต้องถูกลงโทษ” คำกล่าวข้างต้นเกี่ยวข้องกับกฎหมายใด

- ก. กฎหมายยาเสพติดให้โทษ
- ข. กฎหมายทะเบียนราษฎร
- ค. กฎหมายอาญา
- ง. กฎหมายจราจร

19. สองสิ่งในข้อใดไม่เกี่ยวข้องกัน

- ก. ไฟแดงกับการหยุดรถ
- ข. ไฟเขียวกับการขับรถต่อไปได้
- ค. ไฟเหลืองกับการเตรียมหยุดรถ
- ง. ไฟเขียวกับการชะลอรถ

20. “นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวว่า กระทรวงสาธารณสุขจะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาหารือ ทั้งฝ่ายความมั่นคง ด้านสังคม รวมถึง บ.ป.ส. และอย. เกี่ยวกับการออกประกาศกำหนดจำนวนครอบครองเม็ดยาบ้า 5 เม็ด หรือ 10 เม็ด ว่า ควรครอบครอง กี่เม็ดถึงเป็นผู้เสพและเข้ารับการบำบัดรักษา” ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความนี้

- ก. กระทรวงสาธารณสุขเชิญหน่วยงานเกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
- ข. นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- ค. ครอบครองยาบ้ากี่เม็ด เป็นผู้เสพต้องบำบัด
- ง. ยาบ้าเป็นยาอันตราย

21. “SAVE ZONE NO NEW FACE พื้นที่ปลอดภัย ไม่มีคนหน้าใหม่ เพราะคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ข้อความนี้มีความมุ่งหมายถึงเรื่องใด

- ก. การป้องกันท้องไม่พึงประสงค์
- ข. การต่อต้านยาเสพติด
- ค. การใช้กัญชาทางการแพทย์
- ง. การเคารพสิทธิ เสรีภาพ

22. ยาเสพติดพิษร้ายทำลายโลก เสพแล้วโคกมีแต่เศร้าเมาหัวหมุน
 ผลาญเวลาไร้สาระจะเสียคุณ กระจายวุ่นม่วนร้ายหมายได้มา
 เคยมีเรื่องน่าสลดรันตจิต มิตรฆ่ามิตรแม่พ่อแม่น้องฆ่า
 ตัวของตัวก็ฆ่าตัวมัวมายา บ้างเป็นบ้าบ้างเป็นโจรโดนคดี
 ควรตั้งชื่อหัวข้อใดดีที่สุด

- ก. ยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ระดับโลก
- ข. ยาเสพติดทำให้ฆ่าคนรอบข้าง
- ค. ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต
- ง. ยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ

23. “พันซีดอันตรายแล้วเด็กชาย 5 ขวบเหยื่อลุงคลั่งยา ถือมีดดาบฟันหลานยับทั้งตัว ตำรวจสอบปากคำดำเนินคดีอ่วมหลายข้อหา” สมมติว่านักเรียนเป็นลุงคลั่งยา จะแก้ไขปัญหาค่าที่ต้นเหตุอย่างไร

- ก. คบเพื่อนที่ติดยา
- ข. อยากรู้ อยากรลอง
- ค. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- ง. เสพยาวันละนิดหน่อย เพิ่มความแข็งแรงในการทำงาน

24. “ชายอายุ 35 ปี เมายาเสพติด เกิดอาการคลุ้มคลั่ง ทำร้ายร่างกายบิดา ก่อนราดน้ำมันบนร่างกายตัวเอง หวังจะจุดไฟเผา” นักเรียนเห็นข่าวนี้แล้วเกิดความรู้สึกอย่างไร

- ก. เป็นยอ
- ข. สะเทือนใจ
- ค. ตัดพ้อ
- ง. เดียวดาย

25. หลักธรรมเบญจศีลข้อใดเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

- ก. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานา เวรมณี สิกฺขาปทํสมาธิยามิ
- ข. มุสาวาทา เวรมณี สิกฺขาปทํสมาธิยามิ
- ค. อทินนาทานา เวรมณี สิกฺขาปทํสมาธิยามิ
- ง. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี สิกฺขาปทํสมาธิยามิ

26. ดำ แดง ขาว ร่วมกันปล้นทรัพย์ร้านขายของชำในเวลาวิกาล มีความผิดหรือไม่ อย่างไร

- ก. มีความผิด เพราะร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป
- ข. มีความผิด เพราะร่วมกันกระทำความผิดต่ำกว่า 3 คน
- ค. ไม่มีความผิด เพราะไม่มีอาวุธ
- ง. ไม่มีความผิด เพราะร่วมกันกระทำความผิดยามวิกาล

27. นายเขียวชู้ว่าจะเผาบ้านนายขาว ทำให้นายขาวต้องเอาเงินทองมามอบให้ นายเขียวกระทำความผิดตามข้อใด

- ก. ลักทรัพย์
- ข. ชิงทรัพย์
- ค. ปล้นทรัพย์
- ง. กรรโชกทรัพย์

28. นายแดงต้องการเงิน เพื่อไปจ่ายค่าเทอมให้ลูกสาว จึงเข้าไปขู่เชลยและทำร้ายร่างกายนายขาวเพื่อให้ส่งทองคำเส้นให้ กรณีดังกล่าว นายแดงมีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเรื่องใด

- ก. ปล้นทรัพย์
- ข. ริดเอาทรัพย์
- ค. ชิงทรัพย์
- ง. รับของโจร

29. นายเพชร โดนรถเมล์ขัปขาดหน้า จึงคว่ำปิ่นเข้าไปในรถเมล์ที่มีคนโดยสารอยู่ นายเพชรมีความผิดหรือไม่

- ก. ไม่มีความผิด เพราะรถเมล์ขัปขาดหน้า คนขัปรถเมล์จึงต้องรับผิดชอบ
- ข. มีความผิด เพราะมีเจตนาฆ่าโดยย้อมเล็งเห็นผล
- ค. ไม่มีความผิด เพราะไม่ได้ยิงใคร
- ง. ไม่มีความผิด เพราะไม่มีคนบาดเจ็บ

30. นายเอ ตีมีสุราจนเป็นเหตุให้ตนเมา จึงประพตทุ์นวาย ครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ เป็นความผิด อย่างไร

- ก. เป็นความผิดทางแพ่ง
- ข. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- ค. ความผิดด้านเสรีภาพ ชื่อเสียง
- ง. ความผิดลหุโทษ

“มุ่งมั่น ตั้งใจ ทำอะไร ก็สำเร็จ”

พูน ปณ จิต ชีเว

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด**

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนพิจารณาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
2. ระดับความพึงพอใจกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้
 - 5 คะแนน หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
 - 4 คะแนน หมายถึง พึงพอใจมาก
 - 3 คะแนน หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
 - 2 คะแนน หมายถึง พึงพอใจน้อย
 - 1 คะแนน หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับ เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน					
2	ข้าพเจ้ามีความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพิ่มมากขึ้น					
3	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น					
4	ข้าพเจ้าชอบการออกแบบแผนผังความคิดตาม ความสนใจของตนเองและของเพื่อน ๆ					
5	ข้าพเจ้าพอใจในการให้ข้อเสนอแนะของคุณครู					
6	ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการตั้ง คำถาม					
7	ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่คุณครูสอน เข้าใจได้ ง่าย					
8	ข้าพเจ้าชอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับ จากง่ายไปยาก					

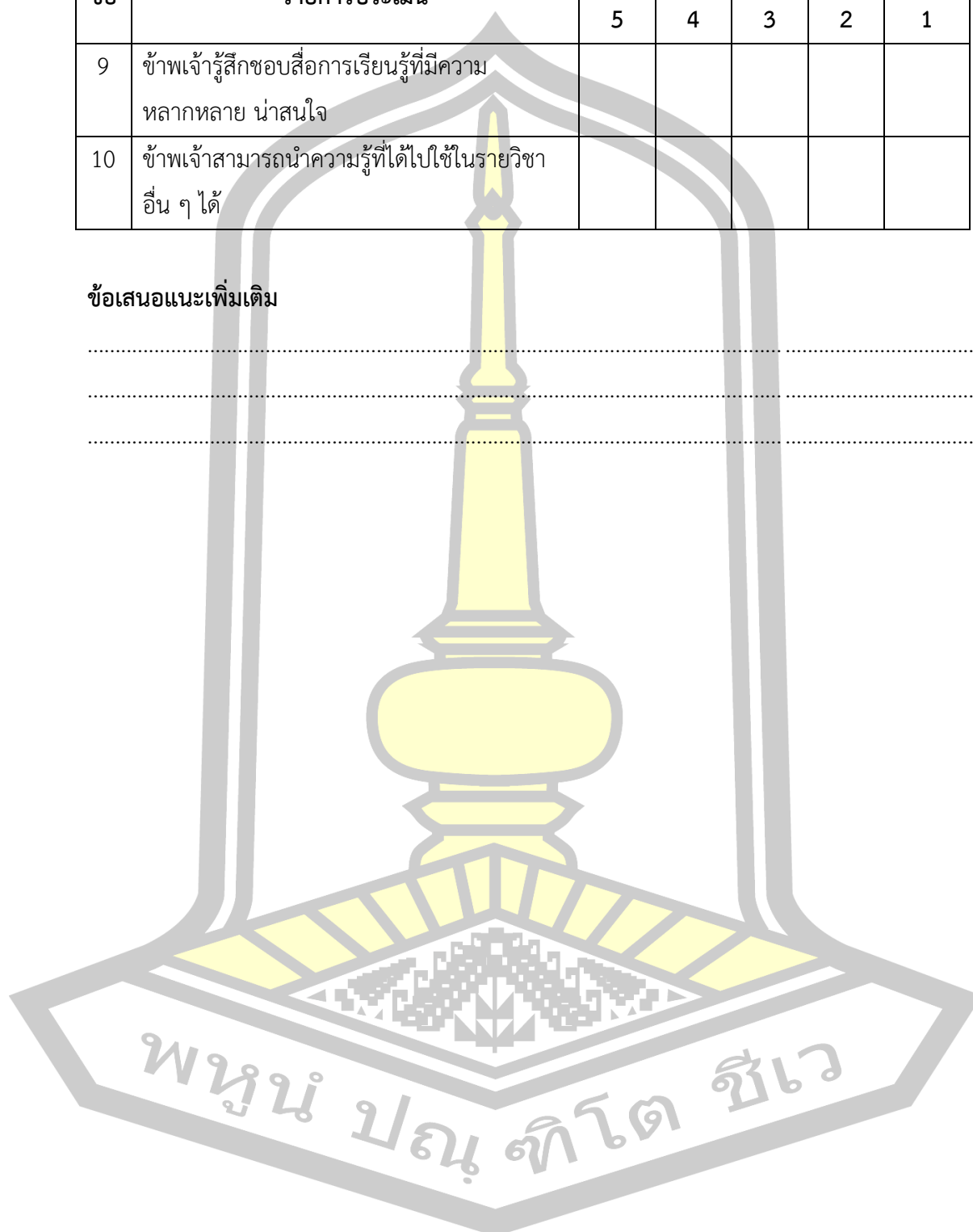
ข้อ	รายการประเมิน	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
9	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ					
10	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้					

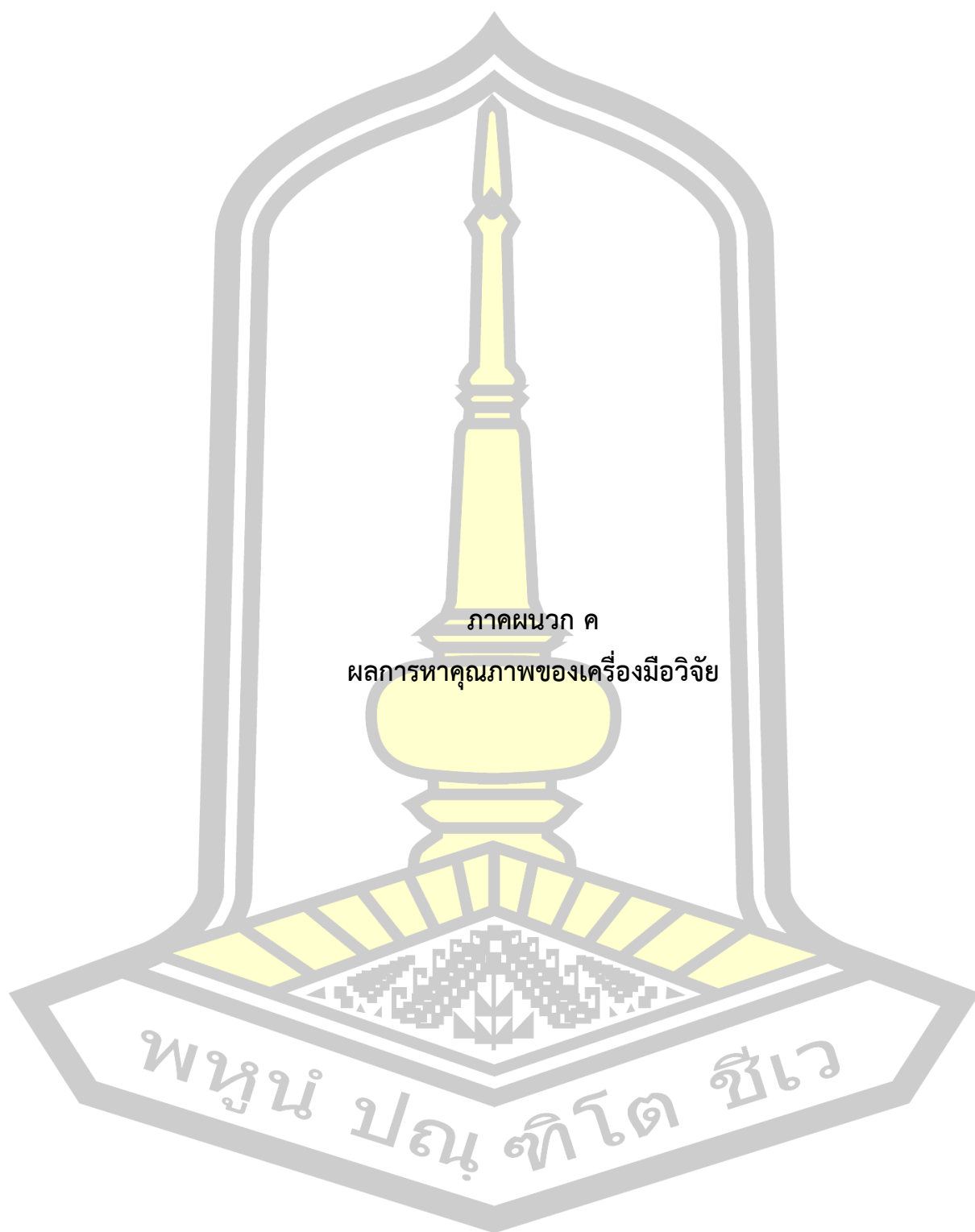
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง: แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดคะแนน ดังนี้ (อพันธ์ พูลพุทธา, 2565)

- 5 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51-4.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก
- 2.51-3.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง
- 1.51-2.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภูเบศ นุตระเคน

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ☐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ☐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 ☐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 ☐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 ☐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 ☐	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 ☐

ข้อ	รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ มีความเชื่อมโยงกัน					
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด					
3	จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลได้					
4	ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด					
	4.1 ขึ้นกำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์					
	4.2 ขึ้นกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์					
	4.3 ขึ้นกำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์					
	4.4 ขึ้นพิจารณาแยกแยะ					
	4.5 ขึ้นสรุปคำตอบ					
5	สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อ	รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
6	วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้					
7	วิธีการประเมิน เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน มีความสอดคล้องกัน					
8	เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
9	เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม					
10	แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

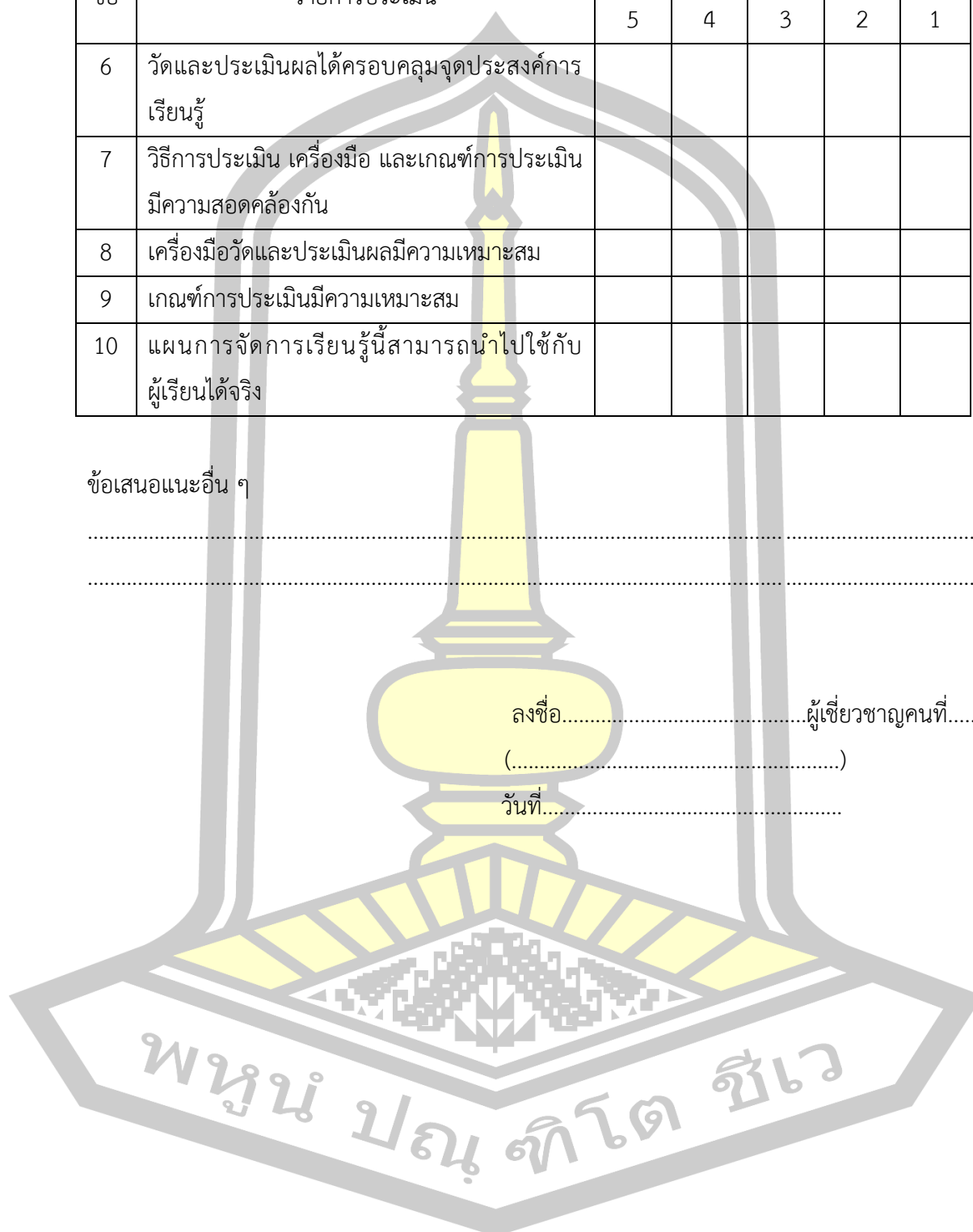
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญคนที่.....

(.....)

วันที่.....

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	4	4.33	0.58	มาก
2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4				4.40	0.51	มาก
4.1	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.3	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.4	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.5	4	4	4	4.00	0.00	มาก
5	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
6	4	4	4	4.00	0.00	มาก
7	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
8	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9	4	4	5	4.33	0.58	มาก
10	5	4	4	4.33	0.58	มาก
รวม	48	50	48	4.43	0.50	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	4	4	4.33	0.58	มาก
2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.60	0.51	มากที่สุด
4.1	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.5	4	4	5	4.33	0.58	มาก
5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	4	5	4	4.33	0.58	มาก
7	4	4	4	4.00	0.00	มาก
8	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	5	4	4	4.33	0.58	มาก
รวม	51	48	51	4.55	0.50	มากที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.40	0.51	มาก
4.1	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.3	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.4	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.5	5	4	4	4.33	0.58	มาก
5	4	5	4	4.33	0.58	มาก
6	4	4	5	4.33	0.58	มาก
7	4	4	4	4.00	0.00	มาก
8	4	4	5	4.33	0.58	มาก
9	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	4	5	4	4.33	0.58	มาก
รวม	50	47	50	4.45	0.50	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.40	0.51	มาก
4.1	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.3	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.4	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.5	5	4	4	4.33	0.58	มาก
5	4	4	5	4.33	0.58	มาก
6	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
7	4	5	4	4.33	0.58	มาก
8	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	5	4	4	4.33	0.58	มาก
รวม	51	48	50	4.52	0.51	มากที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	4	4	4.33	0.58	มาก
2	4	5	4	4.33	0.58	มาก
3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.47	0.52	มาก
4.1	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.3	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.5	4	5	4	4.33	0.58	มาก
5	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
6	5	4	4	4.33	0.58	มาก
7	4	4	5	4.33	0.58	มาก
8	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9	5	4	4	4.33	0.58	มาก
10	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	48	50	49	4.48	0.51	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	4	4.33	0.58	มาก
2	5	4	4	4.33	0.58	มาก
3	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4				4.53	0.52	มากที่สุด
4.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.3	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.5	5	4	4	4.33	0.58	มาก
5	4	4	4	4.00	0.00	มาก
6	4	4	5	4.33	0.58	มาก
7	4	5	4	4.33	0.58	มาก
8	4	4	4	4.00	0.00	มาก
9	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	4	5	4	4.33	0.58	มาก
รวม	49	50	46	4.38	0.49	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2	4	4	5	4.33	0.58	มาก
3	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4				4.47	0.52	มาก
4.1	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4.2	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.5	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
5	5	4	4	4.33	0.58	มาก
6	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
7	4	4	5	4.33	0.58	มาก
8	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
10	4	4	5	4.33	0.58	มาก
รวม	49	47	51	4.48	0.51	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	4	4.33	0.58	มาก
2	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.47	0.52	มาก
4.1	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.2	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.5	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
5	5	4	4	4.33	0.58	มาก
6	4	5	4	4.33	0.58	มาก
7	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
8	4	4	4	4.00	0.00	มาก
9	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	4	4	4.00	0.00	มาก
รวม	51	48	49	4.45	0.50	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.47	0.52	มาก
4.1	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.5	4	5	4	4.33	0.58	มาก
5	4	4	5	4.33	0.58	มาก
6	4	5	4	4.33	0.58	มาก
7	4	4	5	4.33	0.58	มาก
8	5	4	4	4.33	0.58	มาก
9	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	48	49	52	4.52	0.51	มากที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2	4	4	5	4.33	0.58	มาก
3	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4				4.60	0.51	มากที่สุด
4.1	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4.3	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4.5	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
5	4	5	4	4.33	0.58	มาก
6	4	4	5	4.33	0.58	มาก
7	4	4	4	4.00	0.00	มาก
8	4	5	4	4.33	0.58	มาก
9	4	5	4	4.33	0.58	มาก
10	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	48	48	53	4.50	0.51	มากที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4				4.40	0.51	มาก
4.1	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4.2	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4.5	4	4	4	4.00	0.00	มาก
5	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
6	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7	5	4	4	4.33	0.58	มาก
8	4	4	5	4.33	0.58	มาก
9	4	4	5	4.33	0.58	มาก
10	4	4	4	4.00	0.00	มาก
รวม	50	50	49	4.45	0.50	มาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12

ข้อ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	เต็ม 5	เต็ม 5	เต็ม 5			
1	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2	4	5	4	4.33	0.58	มาก
3	4	4	5	4.33	0.58	มาก
4				4.20	0.41	มาก
4.1	5	4	4	4.33	0.58	มาก
4.2	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
4.5	4	4	4	4.00	0.00	มาก
5	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
6	4	4	5	4.33	0.58	มาก
7	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8	4	4	4	4.00	0.00	มาก
9	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10	4	4	5	4.33	0.58	มาก
รวม	48	48	49	4.38	0.49	มาก

ตัวอย่าง

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้/
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา
โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในข้อ +1, 0, -1 ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านดังนี้

+1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
-1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
นักเรียน สามารถ อธิบายความรู้ เกี่ยวกับ กฎหมาย ทะเบียน ราษฎรได้	1. นายแดง ชาวจังหวัดสกลนคร สัญชาติไทย จดทะเบียนสมรสกับนางแหม่ม ชาวอังกฤษ มี บุตรด้วยกัน 1 คน ชื่อ นายดำ กรณีนี้นายดำ ต้องมีสัญชาติใด ก. สัญชาติไทยและอังกฤษ ข. สัญชาติไทยตามบิดา ค. สัญชาติอังกฤษตามมารดา ง. สัญชาติใดก็ได้				
	2. นายไก่อ ไปแจ้งย้ายออกจากบ้านเลขที่ 12/15 เขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู แล้ว เกิดเปลี่ยนใจเอาใบแจ้งย้ายไปคืนนายทะเบียน ท้องถิ่นเทศบาลเมืองมหาสารคาม ถือว่าเข้า ข่ายกรณีใดตามระเบียบ ก. การย้ายกลับที่เดิม ข. การย้ายออก ค. การย้ายเข้า ง. การย้ายเข้า ย้ายออก				
	3. นายเสือเป็นคนไทย มีภูมิลำเนาในทะเบียน				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	บ้านของ อ.แม่สาย จังหวัดเชียงราย ถูกทหาร พม่ายิงตายทันทีในเรือประมง โดยนำเรือขึ้นฝั่ง ที่ทำเทียบเรือเทศบาลเชียงแสน จังหวัด เชียงราย จะต้องแจ้งการตายที่ใด ก. สำนักทะเบียนจังหวัดเชียงราย ข. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลแม่สาย ค. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเชียงแสน ง. สำนักทะเบียนอำเภอเมืองเชียงราย				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

..... ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ คนที่

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน..... เดือน..... พ.ศ.

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ผลการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้/

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา

โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อ 1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
ข้อ 9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 11	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 12	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อ 23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 31	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 32	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 33	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 34	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 35	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 36	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 37	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 38	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
ข้อ 39	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 40	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 41	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 42	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 43	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 44	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 45	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ผลการหาค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ และค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผัง
ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ความยาก (P)	แปลผล	อำนาจจำแนก (B)	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
1	0.63	ใช้ได้	0.35	ใช้ได้	ใช้ได้
2*	0.77	ใช้ได้	0.37	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.53	ใช้ได้	0.29	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.63	ใช้ได้	0.28	ใช้ได้	ใช้ได้
5*	0.67	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
6*	0.77	ใช้ได้	0.44	ใช้ได้	ใช้ได้
7*	0.70	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้
8*	0.73	ใช้ได้	0.42	ใช้ได้	ใช้ได้
9*	0.80	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้
10*	0.67	ใช้ได้	0.38	ใช้ได้	ใช้ได้
11*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
12*	0.67	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
13*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
14*	0.70	ใช้ได้	0.32	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.50	ใช้ได้	0.34	ใช้ได้	ใช้ได้
16*	0.67	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.60	ใช้ได้	0.41	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.63	ใช้ได้	0.43	ใช้ได้	ใช้ได้
19*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
20	0.43	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
21*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
22*	0.77	ใช้ได้	0.52	ใช้ได้	ใช้ได้
23*	0.77	ใช้ได้	0.44	ใช้ได้	ใช้ได้

ข้อที่	ความยาก (P)	แปลผล	อำนาจจำแนก (B)	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
24*	0.70	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้
25*	0.73	ใช้ได้	0.42	ใช้ได้	ใช้ได้
26*	0.80	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้
27*	0.67	ใช้ได้	0.38	ใช้ได้	ใช้ได้
28*	0.67	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.60	ใช้ได้	0.41	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.63	ใช้ได้	0.43	ใช้ได้	ใช้ได้
31*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
32	0.43	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
33*	0.70	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
34*	0.77	ใช้ได้	0.52	ใช้ได้	ใช้ได้
35*	0.77	ใช้ได้	0.44	ใช้ได้	ใช้ได้
36*	0.70	ใช้ได้	0.48	ใช้ได้	ใช้ได้
37*	0.73	ใช้ได้	0.42	ใช้ได้	ใช้ได้
38*	0.80	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้
39	0.67	ใช้ได้	0.38	ใช้ได้	ใช้ได้
40*	0.70	ใช้ได้	0.36	ใช้ได้	ใช้ได้
41	0.67	ใช้ได้	0.47	ใช้ได้	ใช้ได้
42	0.67	ใช้ได้	0.30	ใช้ได้	ใช้ได้
43*	0.70	ใช้ได้	0.49	ใช้ได้	ใช้ได้
44*	0.77	ใช้ได้	0.37	ใช้ได้	ใช้ได้
45	0.73	ใช้ได้	0.35	ใช้ได้	ใช้ได้

* หมายถึง ข้อที่เลือกจำนวน 30 ข้อ

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ตามวิธีของโลเวทท์ มีค่าเท่ากับ 0.89

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด
 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิด
 วิเคราะห์ รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด โดยมีเกณฑ์ในการ
 ประเมินดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้นหรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินไม่ตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

ข้อ	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน				
2	ข้าพเจ้ามีความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพิ่ม มากขึ้น				
3	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น				
4	ข้าพเจ้าชอบการออกแบบแผนผังความคิดตามความ สนใจของตนเองและของเพื่อน ๆ				
5	ข้าพเจ้าพอใจในการให้ข้อเสนอแนะของคุณครู				
6	ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการตั้งคำถาม				
7	ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่คุณครูสอน เข้าใจได้ง่าย				
8	ข้าพเจ้าชอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีการเรียงลำดับจาก ง่ายไปยาก				
9	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ				
10	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้				

ข้อ	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
11	ข้าพเจ้ามีความเพลิดเพลินจากการเขียนแผนผังความคิด				
12	ข้าพเจ้าได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์จากการใช้สื่อต่าง ๆ ในรายวิชาสังคมศึกษา				
13	วิธีการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด ทำให้ข้าพเจ้าสามารถฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง				
14	ข้าพเจ้าชอบกลวิธีการคิดวิเคราะห์เทคนิค 5W1H				
15	ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจที่ครูผู้สอนนำสถานการณ์ต่าง ๆ มาให้ข้าพเจ้าได้ฝึกฝนกระบวนการคิดวิเคราะห์				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญคนที่.....

(.....)

วันที่.....

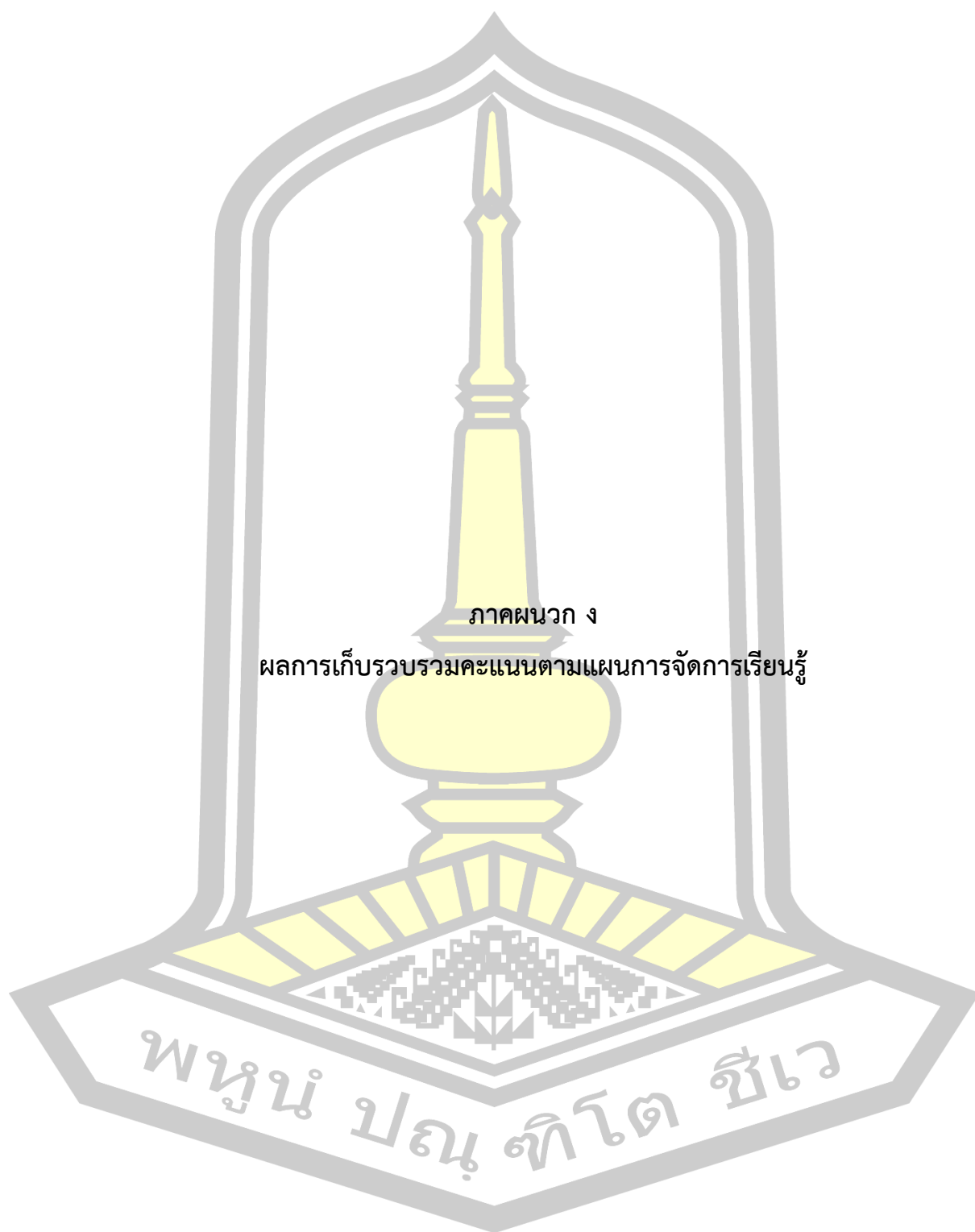
พูน ปณ จิต ชีเว

ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิด

ข้อ	r_{xy}	แปลผล
ข้อ 1	0.64	ใช้ได้
ข้อ 2	0.73	ใช้ได้
ข้อ 3	0.37	ใช้ไม่ได้
ข้อ 4	0.65	ใช้ได้
ข้อ 5	0.66	ใช้ได้
ข้อ 6	0.49	ใช้ได้
ข้อ 7	0.52	ใช้ได้
ข้อ 8	0.65	ใช้ไม่ได้
ข้อ 9	0.70	ใช้ไม่ได้
ข้อ 10	0.42	ใช้ได้
ข้อ 11	0.67	ใช้ได้
ข้อ 12	0.95	ใช้ไม่ได้
ข้อ 13	0.58	ใช้ได้
ข้อ 14	0.94	ใช้ได้
ข้อ 15	0.91	ใช้ได้

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี
ของครอนบาค (Cronbach) โดยเลือกจำนวน 10 ข้อ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

พูน ปณ จิต ชีเว

แผนการจัดการเรียนรู้	การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้	คะแนน	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	ด้านความรู้ (แบบทดสอบ)	5	คะแนน
	ด้านทักษะ (ทำกิจกรรม)	12	คะแนน
	ด้านเจตคติ (สังเกตพฤติกรรม)	9	คะแนน
	รวม	26	คะแนน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	ด้านความรู้-ด้านทักษะ (ทำกิจกรรม)	12	คะแนน
	ด้านเจตคติ (สังเกตพฤติกรรม)	9	คะแนน
	รวม	21	คะแนน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	ด้านความรู้ (แบบทดสอบ)	5	คะแนน
	ด้านทักษะ (ทำกิจกรรม)	12	คะแนน
	ด้านเจตคติ (สังเกตพฤติกรรม)	9	คะแนน
	รวม	26	คะแนน
	คะแนนรวม	282	คะแนน
	คะแนนแบบวัดความสามารถ	30	คะแนน

N	คะแนนระหว่างเรียน (E _i)																																				Σ E _i	(u)	
	แบบ 1			แบบ 2			แบบ 3			แบบ 4			แบบ 5			แบบ 6			แบบ 7			แบบ 8			แบบ 9			แบบ 10			แบบ 11			แบบ 12					
	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₁	Q ₂	Q ₃			
เฉลี่ย	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	5	12	9	282	30		
1	9	9	4	5	9	9	6	9	4	9	9	5	9	9	5	9	9	5	12	9	9	5	12	9	9	9	3	9	8	239	26								
2	8	9	5	9	9	4	9	4	9	4	7	9	8	9	4	9	9	10	9	4	6	7	10	8	5	6	9	11	8	4	6	7	222	25					
3	7	9	4	9	9	4	8	5	11	9	9	9	4	10	9	4	10	9	10	9	5	12	9	9	5	12	9	8	4	6	8	240	27						
4	6	9	5	6	9	5	8	4	12	10	9	9	4	11	9	4	11	9	10	9	4	6	9	9	8	5	6	9	11	8	4	8	5	227	24				
5	5	9	4	6	9	7	7	5	10	9	4	10	9	4	10	9	4	10	9	9	5	11	9	11	8	4	7	9	9	8	3	7	7	229	25				
6	5	9	4	5	9	10	8	4	10	9	8	9	4	6	7	9	9	4	11	9	12	8	4	9	9	10	9	4	7	8	229	24							
7	8	9	4	6	9	10	7	5	8	9	10	9	4	9	9	4	9	9	8	9	4	5	9	10	9	4	5	8	10	8	4	7	8	224	25				
8	11	9	5	5	9	11	8	4	9	9	11	9	5	12	9	10	9	4	9	9	11	8	5	12	9	8	9	4	9	9	251	23							
9	9	9	4	5	9	7	7	4	8	9	12	9	4	12	9	10	9	5	9	9	9	3	7	9	10	8	5	10	8	237	22								
10	7	9	5	6	9	8	8	4	6	9	10	9	5	12	9	8	9	5	10	9	11	8	4	6	8	10	9	5	7	8	233	22							
11	6	9	4	8	9	8	7	5	5	7	8	9	4	8	9	10	9	5	8	9	11	9	4	6	9	11	8	5	7	8	225	23							
12	7	9	5	8	9	10	9	5	11	9	7	9	4	9	9	11	9	5	10	9	10	9	4	6	8	8	4	8	9	238	22								
13	5	9	4	7	9	9	8	5	11	9	6	9	5	9	9	12	9	4	12	9	9	8	4	7	9	7	8	5	8	233	23								
14	7	9	5	5	9	10	8	5	10	9	7	9	5	10	9	10	9	5	8	9	9	9	4	13	9	12	8	4	7	9	242	24							
15	8	9	4	7	9	12	8	4	12	9	6	9	5	11	9	8	9	4	8	9	11	8	5	12	9	9	5	12	9	249	25								
16	6	9	4	6	9	12	7	4	11	9	8	9	5	11	9	7	9	5	12	9	8	9	4	8	9	12	9	6	6	7	239	24							
17	7	9	5	4	9	10	8	4	11	9	5	9	4	12	9	6	9	4	12	9	10	9	4	6	9	10	9	4	9	8	233	22							
18	8	9	5	9	9	10	8	5	10	9	7	9	5	11	9	7	9	5	12	9	10	8	5	12	9	12	8	4	6	9	248	23							
19	7	9	5	6	9	12	7	4	12	9	8	9	4	11	9	10	9	4	6	9	10	9	4	6	8	11	8	3	6	8	232	27							
20	10	9	4	6	9	6	8	4	12	9	9	9	5	6	9	8	9	4	6	8	9	8	4	7	9	6	8	4	11	9	225	24							
21	9	9	4	7	9	8	7	5	9	9	10	9	4	8	9	10	9	5	11	9	8	9	5	5	9	6	9	5	10	8	234	27							
22	8	9	4	7	9	7	8	5	9	9	10	9	5	8	9	11	9	5	10	9	8	8	4	9	9	8	4	9	8	235	25								
23	11	9	4	8	9	8	8	5	9	9	8	9	4	6	9	12	9	5	10	9	9	8	5	7	9	6	9	5	7	8	234	24							
24	9	9	4	9	9	7	9	4	11	9	9	9	4	6	7	10	9	5	12	9	9	8	5	9	9	6	8	4	7	9	234	26							

[illegible]

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายภูเบศ บุตรเคน
วันเกิด	14 พฤศจิกายน 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองบัวลำภู
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 777/40 ถนนมะลิวัลย์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 41000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลภูบดินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2558 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2559 ปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรุ ทิโต ชีเว